

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2021

15 - 21 Mart Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
15-21 MART 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	2
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
ALİCE HARİKALAR DIYARINDA: TÜRKİYE EKONOMİSİ, 2020 YILINDA YÜZDE 1,8 BÜYÜMÜŞ!	8
TÜİK TARTIŞILMAYA DEVAM EDİYOR!	9
İHRACAT VE DIŞ TİCARET AÇMAZI...	10
KAPİTÜLASYON GİBİ DÜZENLEME!	11
TARIM BİTİYOR, ÜRETİM BİTİYOR, GIDA KRİZİ KAPIDA!	12
TÜİK, GERÇEK İŞSİZLİĞİ İTİRAF ETTİ	13
İŞTEN UMUDUNU KESENLER	14
İŞSİZLİK FONUNDA BÜYÜK ERİME	15
DOKUZ KİŞİLİK İŞ İLANINA 5 BİN KİŞİ BAŞVURDU	16
EKONOMİK KRİZ, PARASI OLANA DOKUNMUYOR	16
PANDEMİNİN 1. YILINDA EMEĞİN DURUMUNU İÇLER ACISI	16
SALGIN EMEKÇİ İÇİN SEFALET OLDU	18
SARAY LÜKS İÇİNDE YAŞARKEN EMEKLİ ÜÇ KURUŞA YAŞAM SAVAŞI VERİYOR	19
YURTTAŞLARA GERİ ÖDEMELİ KREDİ, MÜTEAHHİTLERE 'MÜCBİR SEBEP'	20
VATANDAŞA ACI REÇETE, YANDAŞ MÜTEAHHİTE KAR GARANTİSİ SUNULUYOR	21
YILLIK 11 MİLYAR TL BİLE DAYANMIYOR	22
KAMUYA ZARAR ŞİRKETLERE HEP KÂR	23
İHALEYE FESAT KARIŞTIRMAK YASALLAŞTI	25
KARIŞ KARIŞ SATIŞ!	25
HALKI KÖPRÜ'YE HAPSETTİLER	26
BAKANLIKTAN ŞİRKETE ÖZEL İMAR PLANI	27
4 YILDA 355 PROJE TAŞERONA GİTTİ	28
GÖKÇEK'İN DİNOZORLARI ANKARA'YI YEMİŞ!	28
RANT SINIRLARI AŞTI	29
MKE'DEN KUSURSUZ USULSÜZLÜK	30
OECD'DEN ENFLASYON VE ŞİRKET İFLASI UYARISI	30
KARTAL İMAM HATİP SINIR TANIMİYOR	31
BORÇ ÖDENMEDİ, SES YOK!	32
BAKANLIK, TEPKİYE RAĞMEN TARİKATLARLA İŞBİRLİĞİNİ SÜRDÜRÜYOR	33
ÖĞRENCİYE KAŞIK DİYANET'E KEPÇE!	34
TEK KİŞİLİK DEV KADRO	35
ÜNİVERSİTELERE MAKYAJ PROJESİ	35
10 YILLIK LİYAKATSİZ ATAMALAR NE OLACAK?	36
YÖNETMELİĞE DEĞİL, ŞERİATA GÖRE KARAR	37
BOĞAZİÇİ'NE AKADEMİK ÖZGÜRLÜK UYARISI	37
REKTÖRLERİN SADECE YÜZDE 8'İ KADIN	38
KADINA GAZETECİLİKDE ZOR	39
KADINA ŞİDDET KIRSALDA DA ARTIYOR	39
KADININ ADI PANDEMİDE DE YOK	40
KADINLAR DERİN YOKSULLUK, YOKSUNLUK, ŞİDDET VE ÇOKLU AYRIMCIK KISKACINDA	41
AKP'NİN 18 YILINDA 6 BİN 732 KADIN KATLEDİLDİ	43
RİTİM GÖZALTISI	44
HAK İHLALLERİ ŞUBAT AYINDA DA HIZ KESMEDİ!	45
İNSAN HAKLARI 'EYLEM' DEĞİL 'AMBALAJ' PLANI	46
DAMAT'I KORUYOR, YANIT VEREMİYOR	48
YİNE HEDEF YİNE LİNÇ	48
DÜNYA BIRAKIYOR, TÜRKİYE YATIRIM YAPIYOR	49
RADYASYON 10 YILDIR TEHDİT	50
JEOTERMAL ÇİLESİ BİTMİYOR	51
TÜRKİYE'NİN COVID-19 KARNESİ	52
SEVGİ, ÖZLEM, YAS, ÖFKE BİR ARADA	54
YEM FİYATLARI BİR YILDA %60 ARTTI	54
STRATEJİDEN YOKSUN DIŞ POLİTİKA	56
DIŞ POLİTİKA'DA ÖNCELİKLERİMİZ	58
CHP'NİN BUHRANDAN ÇIKIŞ STRATEJİSİ	61

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

15-21 MART 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*15 Mart Dünya Tüketiciler Günü

*16 Mart Dünya Vicdan Günü

*16 Mart Dünya Uyku Günü

*18 Mart Çanakkale Şehitlerini Anma Günü

*18 Mart 1953'de Balıkesir'in Gönen ilçesinde meydana gelen 7,4 şiddetindeki depremde 265 kişi öldü.

*18-24 Mart Yaşlılara Saygı Haftası

*20 Mart Dünya Mutluluk Günü

*21 Mart Nevruz Bayramı (Bahar Bayramı)

*21 Mart 1991 tarihinde Ankara'nın eski belediye başkanlarından, mimar ve yazar Vedat Dalokay ile eşi trafik kazasında hayatlarını kaybetti

*21 Mart 1973 tarihinde dünyaca ünlü halk ozanı Aşık Veysel hayatını kaybetti.

*21 Mart 2017'de Gazeteci ve Televizyon yapımcı-sunucusu Tayfun Talipoğlu hayatını kaybetti.

*21 Mart Dünya Ağaç Günü

*21 Mart Dünya Bilgisayar Mühendisleri Günü

*21 Mart Dünya Down Sendromu Günü

*21 Mart Dünya Irk Ayrımı İle Mücadele Günü

*21 Mart Dünya Kukla Günü

*21 Mart Dünya Ormancılık Günü

*21 Mart Dünya Renk Günü

*21 Mart Dünya Şiir Günü

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-Tek Adam Rejiminin Ortalama Büyüme Hızı Yüzde 1,8

• Türkiye ekonomisi geçen yılın son çeyreğinde yüzde 5,9 oranında büyüdü ve yıllık büyüme hızı da yüzde 1,8 olarak gerçekleşti.

• Tek adam rejimine geçilen 2018 yılında yüzde 3, 2019 yılında yüzde 0,9 olan yıllık büyüme hızının 2020 yılında da yüzde 1,8'de kalmasıyla birlikte, tek adam rejimiyle geçen son üç yılın yıllık ortalama büyüme hızı da sadece yüzde 1,8 olarak hesaplandı. Tek adam rejiminden önceki üç yıllık dönemde yıllık ortalama büyüme hızı yüzde 5,8 olmuştu.

• Son üç yılda yüzde 1,8 olan yıllık ortalama büyüme hızı, neredeyse tamamı ekonomik krizlerle geçen 1990-1999 döneminde yüzde 4 olmuştu. Türkiye'nin siyasi istikrar açısından en kötü dönemi yaşadığı, 1970-1979 yılları arasında ise yüzde 4,7 olmuştu.

• **Tek Adam Rejiminde Türkiye 1 Dolar Bile Büyüyemedi:** Türkiye ekonomisi, 2020 yılında sabit fiyatlarla Türk Lirası cinsinden yüzde 1,8 oranında büyürken, dolar cinsinden ise yüzde 5,7 oranında küçüldü. 2019 yılında 761 milyar dolara kadar gerileyen milli gelir 2020 yılında da 43,7 milyar dolar daha azalarak 717 milyar dolara kadar küçüldü. Türkiye milli gelir büyüklüğü açısından 2008 yılındaki seviyenin de altına inerek 10 yıl öncesine geri döndü.

• 2020 yılında kişi başına düşen gelir ise 614 dolar daha azalarak 8 bin 559 dolara geriledi. Kişi başına düşen gelir 2004 yılı seviyesinin de altına indi.

• Tek adam rejiminde Türkiye'nin milli geliri 142 milyar dolar, kişi başına düşen gelir ise 2 bin 200 dolar küçüldü.

• **Ücretin Payı Azaldı Karın Payı Arttı:** Gelir yöntemiyle yapılan hesaplamalara göre 2020 yılında, ücretin milli gelirden aldığı pay yüzde 34,8'den yüzde 33'e gerilerken, karın payı ise yüzde 47,5'ten yüzde 49,4'e çıktı.

-Şubatta Dış Ticaret Açığı Yüzde 10,7 Büyüdü

• Türkiye'nin şubat ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,6 artarak 16 milyar dolar olurken, ithalatı da yüzde 9,8 oranında büyüyerek 19,4 milyar dolara çıktı. Ocak ayında küçülen dış ticaret açığı şubatta ise yüzde 10,7 oranında artarak 3,4 milyar dolara yükseldi.

• Yılın ilk iki aylık döneminde ise ihracat yüzde 6 artarak 31,1 milyar dolara, ithalat da yüzde 1,6 oranında artarak 37,5 milyar dolara yükseldi. Aynı dönemdeki dış ticaret açığı ise yüzde 15,3 oranında azalarak 6,4 milyar dolar oldu.

-Merkez Bankasının Rezervi

• **Brüt Rezerv (Varlık):** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); geçen hafta (19-26 Şubat haftası) kamunun döviz mevduatında yaşanan artışın etkisiyle 1 milyar 165 milyon dolar artarak 26 Şubat itibarıyla 95 milyar 213 milyon dolara çıktı. 2020 yılı sonunda 93,2 milyar dolar olan brüt rezervde yılın geride kalan bölümünde Hazinesinin dış borçlanmalarının etkisiyle toplam 2 milyar dolarlık artış yaşandı.

• 19-26 Şubat haftasında, brüt döviz rezervi 630 milyon dolar artarak **54,5 milyar dolara çıkarken, altın varlıkları da 535 milyon dolar artarak 40,7 milyar dolara** çıktı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• **Net Rezerv:** Merkez Bankasının, geçen hafta 58 milyar dolara çıkan swap borçlarıyla birlikte 155 milyar doları bulan döviz yükümlülükleri brüt rezervden çıkarıldığında ise **net rezervi eksi 60,2 milyar dolara kadar düştü.** IMF ile 2020 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile karşılaştırılan analitik bilançoya göre ise net rezerv eksi 44,1 milyar dolar olarak hesaplanıyor.

• **Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı:** Merkez Bankasının brüt rezervinin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı yüzde 68,6,'ya brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 50,4'e çıktı.

-Reel Sektörün Döviz Açığı 157 Milyar Dolara Düştü

• Türk lirasının değerinde, diğer bir ifadeyle de Türkiye ekonomisinde yaşanan istikrarsızlık yüzünden 2020 yılında yeterince dış kaynak bulamayan reel sektörün döviz açığı 23,2 milyar dolar azalarak 157,6 milyar dolara indi.

• 2020 yılında reel sektörün döviz cinsinden varlıkları 2019 yılına göre 19,7 milyar dolar artarak 142,6 milyar dolara yükselirken, döviz borçları ise 3,5 milyar dolar azalarak 300 milyar dolara geriledi.

• Reel sektörün döviz pozisyonunda gözlenen bu gelişme, 2020 yılında dövize olan talebin büyük bölümünün reel sektörün, kur riski korkusundan kaynaklandığını gösteriyor.

-Yabancı Yatırımcı Hala Güvenmiyor

• **Yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttıkları portföyleri (sıcak para) 19-26 Şubat haftasında, hisse senedi fiyatlarındaki düşüş ve döviz kurunda yaşanan yükselişin etkisiyle 3,4 milyar dolar azalarak 70,6 milyar dolara geriledi.**

• Ancak yüzde 17 gibi dünyanın en yüksek politika faizlerinden birini uygulamasına, iki yıl vadeli devlet tahvili faizlerinin yüzde 16'yı, mevduat faizlerinin yüzde 17'yi geçmiş olmasına rağmen yabancı yatırımcılar Türkiye'ye yatırım yapmakta çok da istekli görünmüyorlar. Merkez Bankasının yeniden faiz artırımına yönelik beklentiler güçlenmeye başladı.

• Yabancı yatırımcılar 19 -26 Şubat haftasında Borsa İstanbul'da 117,6 milyon dolarlık net hisse senedi sattılar. Yabancıların şubat ayı içindeki net hisse senedi satışları 500 milyon doları, yılın ilk iki ayındaki net satışları da 780 milyon doları buldu.

• Aynı hafta 83 milyon dolarlık yeni Devlet iç borçlanma kâğıdı satın alırlarken, şirket borçlanma senetlerini ise 21,6 milyon dolar azalttılar. Dolayısıyla geçen hafta net olarak 56 milyon dolarlık bir portföy yatırımı çıkışı yaşandı.

• Yabancı yatırımcıların 26 Şubat itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 28,6 milyar dolarlık kısmı hisse senetlerinden, 10,5 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör iç borçlanma kağıtlarından ve 31,5 milyar dolarlık kısmı da bankalardaki döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor.

• Yabancıların net olarak 117,6 milyon dolarlık net hisse senedi sattıkları 19 -26 Şubat haftasında hisse senedi portföylerinin değeri döviz kurunda yaşanan artış nedeniyle 2,8 milyar dolar azalırken, toplamda 62 milyon dolarlık net alım yaptıkları iç borçlanma (kamu+şirket) kağıtları portföyleri ise 242 milyon dolar azaldı. Mevduatlarda ise kur nedeniyle 327 milyon dolarlık azalış oldu.

• SWAP: Bu arada, yabancı bankaların Türkiye'deki bankalarla yaptıkları swapların ise geçen hafta 1,5 milyar dolar azalarak 22,8 milyar dolara düştüğü tahmin ediliyor. Swaplarla birlikte Türkiye'deki sıcak para da 93,3 milyar doları buluyor.

-Hazinenin İki Aylık Nakit Açığı 30 Milyar

• Hazinenin, ocak ayında nakit 26,1 milyar liralık açıktan sonra şubat ayını da 3,5 milyar liralık nakit açığıyla tamamladı ve yılın ilk iki aylık dönemindeki nakit açığı 29,6 milyar lira olarak gerçekleşti. Geçen yılın ilk iki ayında 14 milyar liralık nakit fazlası oluşmuştu.

• Ocak-şubat dönemindeki bütçe açığının da nakit açığına yakın bir noktada olduğu tahmin ediliyor.

• Hazine nakit açığının finansmanı için 24,2 milyar liralık dış borçlanmaya (yaklaşık 3,5 milyar dolar) gitti. Net iç borçlanma da 26,6 milyar lira olarak gerçekleşti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Hazine iki ayda 54,3 milyar liralık iç ve dış borç anapara ödemesine karşılık, 105,2 milyar liralık yeni borçlanmaya gitti. Böylece iki aylık net borçlanma 50,8 milyar lira oldu.

-Kredi ve Mevduat Gelişmeleri

Mevduat 19 - 26 Şubat 2021 haftasında Bankalardaki (bankalararası mevduat dahil) toplam mevduat, büyük bölümü kur farkından kaynaklanan nedenlerle 48,5 milyar lira artarak 3 trilyon 517 milyar liraya yükseldi.

- **Dolarizasyon:** TL cinsinden mevduatların 3,2 milyar lira artarak 1 trilyon 633 milyar liraya yükseldiği bu dönemde yabancı para mevduatların TL karşılığı ise döviz kurunda yaşanan yüzde 3,5 oranındaki artış yüzünden 45,3 milyar lira artarak 1 trilyon 883 milyar lira oldu. Yabancı para mevduatlar, dolar cinsinden bakıldığında ise 2,5 milyar dolar azalarak 261,9 milyar dolara indi.

- Yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı söz konusu hafta 2,1 milyar dolar azalarak 232,6 milyar dolara indi. Yurtiçi gerçek kişilerin döviz mevduatı değişmeyip 148,7 milyar dolarda kalırken, tüzel kişilerin mevduatı da 2.1 milyar dolar azalarak 83,9 milyar dolara indi.

- **Parite Etkisi:** Yurtiçi yerleşik gerçek kişilerin (tasarruf mevduatı) döviz mevduatları parite etkisinden arındırıldığında 81 milyon dolarlık arttı, tüzel kişilerin döviz mevduatı ise 2,1 milyon dolar azaldı. Parite etkisi nedeniyle azalmış gibi gözükse de aslında gerçek kişiler döviz mevduatlarını (altın dahil) artırmaya devam ediyorlar.

- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı ise geçen hafta yeniden yüzde 53'ten yüzde 53,6'ya çıktı. Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı toplam mevduatın yarısından çoğunu yine yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.

- **Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı:** Yurtiçi yerleşik gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle Türk vatandaşların mevduatı 19 - 26 Şubat günleri arasında 34,9 milyar lira artarak 1 trilyon 883 milyar liraya yükseldi.

- **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, yurtiçi yerleşik gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 56,4'ten yüzde 57,3'e çıktı.

- **TL'ye güvenmeyen vatandaşlar** Merkez Bankasının faiz artırımlarına ve döviz kurlarında yaşanan düşüşe rağmen ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih etmeye devam ediyor. Vatandaşlar ekonomi politikalarına ve iktidara güvenmediği için faiz artırımıyla döviz kurunda yaşanan düşüşü döviz alım fırsatı olarak değerlendiriyor.

Krediler

- Bankaların mali kesim dışındaki kesimlere verdiği krediler (bankaların bankalara verdiği krediler hariç) 19 -26 Şubat günleri arasında 74,8 milyar liralık genişlemeyle 3 trilyon 380 milyar liraya yükseldi.

- Bu dönemde TL krediler 13,1 milyar lira artarken, döviz kredilerinde 61,7 milyar liralık büyüme yaşandı. Mali kesim dışındakilere verilen döviz kredileri dolar cinsinden ise 4,2 milyar dolar arttı. TL cinsinden krediler 2 trilyon 324 milyar liraya yükseldi. Döviz cinsinden krediler ise 149,8 milyar dolardan 154 milyar dolara (1 trilyon 55 milyar lira) çıktı.

Batık Krediler

- TMSF'nin takibinde olanlar da dahil zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler 19 -26 Şubat günleri arasında 755 milyon lira artarak 156,9 milyar liraya çıktı. (Bu tutara söz konusu krediler için işletilmiş olan faizler dahil bulunmuyor).

-Bankaların Karı Azaldı

- Bankacılık sektörü bu yıl ocak ayında 4,3 milyar lira net kar elde etti. Sektörün karı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 45,2 oranında küçüldü.

- **Bankacılık sektörünün karında yaşanan bu azalışın büyük kısmı kamu bankalarından kaynaklandı. Kamu mevduat bankaları ocakta sadece 6 milyon lira kar edebildiler. Aynı bankalar Ocak 2020'de 2 milyar 727 milyon lira kar etmişti.** Özel ve yabancı mevduat bankaları ise ocak ayını 3 milyar 230 milyon liralık karla tamamladılar.

- Sektörün toplam aktifleri geçen yıl ocak ayına göre yüzde 33,3 oranında büyürken, öz kaynaklarındaki artış ise yüzde 19,7'de kaldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Kamunun tüm bankalarının ise (mevduat+kalkınma bankaları) ocakta yüzde 75,3 oranında azalarak 3 milyar 228 milyon liradan 796 milyar liraya indi.
- Kamu bankaları dışındaki bankaların karı ise yüzde 24,5 azalarak 4 milyar 693 milyon liradan 3 milyar 545 milyon liraya geriledi.

-KOBİ'lerin Banka Borcu 845 Milyar Lira

- Yaşanan salgın süreciyle ilgili olarak hükümet tarağından getirilen yasaklamalardan en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 19 Şubat itibariyle 853,7 milyar liraya çıktı.
- BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 19 – 226 Şubat 2021 tarihleri arasında 8,8 milyar lira daha arttı.
- KOBİ kredilerinin 16,5 milyar dolarlık (120,8 milyar liralık) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor. Kredi borçlarında yaşanan büyümenin de büyük bölümü kur artışı yüzünden bu kredilerden kaynaklandı.
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediğı kredi borçları 57,7 milyar liraya geriledi.
- **Borçlu KOBİ Sayısı:** Bu arada Ocak 2021 itibariyle bankalara borçlu KOBİ sayısı 3 milyon 818 bine yükselirken, borcunu zamanında ödeyemediğı için takibe alınan KOBİ sayısı ise 276 bin 784 olarak gerçekleşti.

-Tarım Sektörünün Borcu 132 Milyar Liraya Çıktı

- Tarım sektörünün, bankacılık sektörüne olan borçları ise ocak ayında 1,8 milyar lira daha artarak 132,1 milyar liraya kadar yükseldi. Bu borcun 5 milyar liralık kısmı, sektörün vadesinde geri ödemesini yapamadığı için bankalar tarafından takibe alınarak icraya verilmiş borçlardan oluşuyor.
- Sektörün borçlarının 96,7 milyar liralık kısmı kamu bankalarına, 35,4 milyar liralık kısmı da özel bankalara bulunuyor. Ocakta kamu bankalarına olan tarım kredi borçları 1,7 milyar lira, özel bankalara olan borçlar ise 72 milyar lira arttı.

-Vatandaşın Banka Borcu

- **Vatandaşın bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu** 19 -26 Şubat günleri arasında 6 milyar lira artarak 844,2 milyar liraya çıktı ve yeni bir rekor kırdı. Vatandaşların borcunda yıl başından bu yana ise 9,4 milyar liralık artış oldu.
- Bu borcun 696,7 milyar lirası tüketici kredilerinden, 147,5 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 3,7 milyar liralık, kredi kartlarında 2,3 milyar liralık artış yaşandı.
- **İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediğı halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunu geçen yıl yüzde 41 oranında büyümesine yol açmıştı.**

-Faiz Oranları – Türkiye'nin Riski Yeniden Artıyor

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 26 Şubat itibariyle bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,16 puan azalarak yüzde 17,03'e inerken, ticari kredi faizleri ise 0,47 azalarak yüzde 18,64 oldu.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Merkez Bankasının bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi de **5 Mart itibariyle** yine politika faizi olan yüzde 17,0 seviyesinde gerçekleşti.
- **Türkiye yüzde 17,00 olan Merkez Bankası politika faiziyle dünyada en yüksek faiz uygulayan ilk 10 ülke arasında yer alıyor. Sadece Venezuela ve Arjantin gibi ülkeler Türkiye'den daha yüksek faiz uyguluyor. Birçok ülkede faiz negatif, birçok ülkede de sıfır seviyesinde bulunuyor.**
- Merkez Bankasının bankaları fonlama maliyeti 16 Temmuz'dan bu yana 9,66 puan arttı. (TCMB ortalama fonlama faizi 16 Temmuz yüzde 7,34 olmuştu.)

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili 5 Mart günü yüzde 16,01 faiz oranıyla (**gösterge faiz**) işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 14,66'ya, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 13,86'ya yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• Devlet tahvili faizleri bir önceki haftaya göre iki yıl vadelide 0,93 puan, beş yıl vadelide 0,73 puan ve on yıl vadelilerde 0,47 puan arttı.

• **Bazı Ülkelerin Faizi: Aynı gün (5 Mart) Almanya'nın iki yıl vadeli tahvilleri -0,69, Japonya tahvilleri yüzde -0,13, İngiltere tahvilleri yüzde 0,1, ABD tahvilleri ise yüzde 0,14 faiz oranıyla işlem gördü.**

• **Beklenen Reel Faiz:** Merkez Bankası, 2021 sonu için enflasyon tahminini yüzde 9,4, 2022 için yüzde 7 ve 2023 yılı için yüzde 5 olarak açıkladı. Merkez Bankası'nın yüzde 17 olan politika faizi üzerinden beklenen reel faiz (risk primi) yıllık yüzde 9,3, Hazine iç borçlanma kağıtları üzerinden ise yüzde 7 olarak hesaplanıyor.

Risk Primi (CDS)

• Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise geçen hafta hızla yükselerek 5 Şubat itibariyle 313,46'ya çıktı. Türkiye'nin riski önceki haftaya göre yüzde 8,12 oranında arttı.

• **Türkiye hala en yüksek riske sahip ülke konumunu sürdürüyor.**

• **Türkiye'ye en yakın ülke olan Brezilya'nın risk primi 195,6 düzeyinde bulunuyor. Risk primi en düşük ülke ise 7,38'le Danimarka. Risk priminin yüksek seyretmesi Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerinin yüksekliğini gösteriyor.**

• Türkiye'nin risk primi son bir ayda yüzde 7,46 artarken, son altı ayda yüzde 39,9, son bir yılda ise yüzde 5,2 oranında azaldı.

• Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değeriyle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

-Enflasyon Durdurulamıyor

• TÜİK'e göre şubatta tüketici fiyatları bir önceki aya göre yüzde 0,91 oranında artarken, yılın ilk iki ayındaki toplam artış yüzde 2,6 olarak gerçekleşti. Yıllık enflasyon da yükselişini sürdürerek yüzde 15,61'e çıktı.

• *Dünyada, 30'dan fazla ülkede yıllık enflasyon sıfır ya da sıfırın altında, 59 ülkede yıllık enflasyon yüzde 1'in altında. Yani Türkiye'de aylık olarak yaşanan enflasyondan bile düşük yıllık enflasyona sahipler. 80 ülkede ise yıllık enflasyon yüzde 2'nin altında.*

• *Türkiye enflasyonunda, Nijerya, Haiti, Etopya, Kongo, Zambia, Angola gibi ülkelerle aynı ligde yer alıyor.*

• *Suriye, Gana, Tacikistan, Kenya, Küba, Jamaika, Tunus, Mısır, Irak, Uganda gibi ülkelerin yıllık enflasyonu Türkiye'nin oldukça altında.*

• Enflasyonun durdurulmaz bir şekilde artmasında yoksulların harcanabilir gelirlerinin büyük bölümünü ayırmak zorunda oldukları gıda fiyatlarından kaynaklanıyor. Şubatta gıda fiyatları bir önceki aya göre yüzde 2,57 oranında artarken, gıdada ilk iki aylık fiyat artışı yüzde 5,12, yıllık artış da yüzde 18,4 oldu.

-Mevduatın Yüzde 56'sı Milyonerlerin

• Türkiye'deki bankalarda bulunan ve Türk vatandaşlarına (gerçek+tüzel kişiler) ait mevduatların yüzde 56,3'ünü oluşturan büyük bölümünün, içerisinde 1 milyon lira ve daha fazla para bulunan hesaplarda bulunduğu belirlendi.

• BDDK'nın verilerine göre Ocak 2021 sonu itibariyle 3 milyar 213 milyon lira olan yurtiçi yerleşiklere ait mevduatın, 1 milyar 809 milyar liralık kısmı 297 bin 656 hesapta tutuluyor.

-Hisse Senetlerinin de Yüzde 76'sı Milyonerlerin

• Merkezi Kayıt Kuruluşunun verilerine göre de Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinin yüzde 74'sına 27 bin 359 yatırımcı sahip bulunuyor.

• Şubat 2021 sonu itibariyle piyasa değeri 755 milyar lira olan Borsa İstanbul'daki hisse senetlerinin 414,6 milyar lirası 2 milyon 126 bin yerli yatırımcıya, 340,4 milyar lirası da 12 bin 430 yerli yatırımcıya ait bulunuyor.

• Yerli yatırımcılara ait olan hisse senetlerinin 315,9 milyar liralık kısmı (yüzde 76,2'si) 1 milyon lira ve üzerinde portföye sahip hesaplarda tutuluyor.

• **Yabancı Payı Yüzde 45'e İndi:** Bu arada yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul'daki payı da azalmaya devam ediyor. 2017-2018 yıllarında yüzde 65'e yakın, 2019 yılında da yüzde 61 düzeyinde bulunan yabancı

yatırımcıların Borsa İstanbul, hisse senedi piyasasındaki payı 2020 yılında yüzde 48,7'ye b yıl şubat ayı sonunda da yüzde 45,1'e geriledi.

- **Borsanın Yüzde 13'ü Beş Katarlı Yatırımcının:** Borsa İstanbul'da Türk vatandaşlarından sonra en yüksek paya Katarlı beş yatırımcı sahip bulunuyor. Katarlı beş yatırımcının Şubat 2021 sonu itibarıyla Borsa İstanbul'daki portföylerinin toplam değeri 98,7 milyar lira olarak açıklandı. Buna göre Katarlı beş yatırımcı, Borsa İstanbul'daki hisse senetlerinin tümünün yüzde 13'ünü kontrol ediyor. Yabancı yatırımcıların elindeki hisse senetlerinin ise yüzde 29'u Katarlı beş yatırımcıya ait bulunuyor.
- Borsa İstanbul'da ABD uyruklu 1.035 yatırımcının 77,6 milyar liralık, İngiltere uyruklu 331 yatırımcının 34,7 milyar liralık, Lüksemburg uyruklu 221 yatırımcının 21,1 milyar liralık İrlanda uyruklu 146 yatırımcının da 11,3 milyar liralık portföyü bulunuyor.

ALİCE HARİKALAR DİYARINDA: TÜRKİYE EKONOMİSİ, 2020 YILINDA YÜZDE 1,8 BÜYÜMÜŞ!

Türkiye ekonomisinin 2020 yılında yüzde 1,8 büyüdüğü açıklandı. Bu oran salgının olmadığı, işsizliğin daha düşük olduğu, yüzbinlerce işyerinin kapanmadığı 2019'daki yüzde 0,9'luk büyümenin iki katı! Çin, Tayvan ve Vietnam ile birlikte dünyada salgın yılını pozitif büyümeyle kapatan mucize ülkelerden birisi Türkiye! Üstelik lokantalar, kafeler, restoranlar vs. aylardır kapalı ama hizmetler sektörü de kapalıyken büyümüş!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Türkiye ekonomisinin 2020 yılının son çeyreğinde yüzde 5,9 büyüdüğünü, yıllık büyüme hızının ise yüzde 1,8 olduğunu açıkladı. TÜİK, daha önce eksi yüzde 9,9 olarak açıklanan ikinci çeyrek küçülmesini yüzde 10,3'e, yüzde 6,7 düzeyinde açıklanan üçüncü çeyrek büyümesini de yüzde 6,3'e revize etti.

Büyümeye katkı açısından Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın (GSYH) yüzde 50'sini oluşturan hizmetler ve sanayi sektörlerindeki büyüme öne çıkıyor. 2020 yılının korona salgını nedeniyle ekonomik sıkıntıların, güçlüklerin ağırlaştığı bir yıl olduğu gerçek. Ancak açıklanan büyüme verileri bu açıdan dikkat çekiyor. 2019 yılında, ortada salgın yoktu. Yüzbinlerce işyeri zorunlu olarak kapanmamıştı. İşsizlik oranı 2020'ye göre daha düşük, 11 milyona varan işsiz yoktu. Buna rağmen 2019 yıllık büyüme hızı yüzde 0,9 iken 2020'de yıllık yüzde 1,8 ile 2019'un iki misli büyüme hızına ulaşılması düşündürücü. TÜİK verileriyle ilgili sicili de pek temiz ve güvenilir olmadığı için bazı soruların sorulması gerek.

Örneğin, lokantalar, kafeler, restoranlar, kahvehaneler, sinemalar, eğlence yerleri özetle hizmetler sektörü, bu salgında en ağır hasar gören sektörlerin başında geliyor. Geçtiğimiz kasım ayından bu yana yüz binlerce işyeri kapalı. Akşam ve hafta sonları zaten sokağa çıkma yasağı vardı.

Buna karşılık, TÜİK verilerine göre salgının henüz başlamadığı 2020 birinci çeyrekte yüzde 2,8 büyüyen hizmetler sektörü salgın, kapanma ve yasakların başlamasıyla ekonominin de eksi büyüdüğü ikinci çeyrekte yüzde 25,7 eksi büyüme sergiledi. Krediler, kamu bankalarının dağıttığı kaynaklarla canlandırılmaya çalışılan ekonomi üçüncü çeyrekte yüzde 6,3 büyürken hizmetler sektörünün büyümesi sadece yüzde 0,1 olmuş.

Son çeyreğe gelindiğinde, Kasımdan bu yana salgın önlemleri, kapatmalar, faaliyetin durması söz konusu. Okullar kapalı, servisler çalışmıyor. Fakat TÜİK hizmetler sektörünün son çeyrekte yüzde 4,6 büyüdüğünü söylüyor. Yani henüz salgının olmadığı ilk çeyreğin de neredeyse iki katına yakın.

Diğer yandan sanayide büyüme ise son çeyrekte yüzde 10,3 olarak açıklandı. Sanayinin TÜİK'e göre neredeyse rekor düzeyde büyüdüğü son çeyrekte bu büyümeye rağmen kapasite kullanımında da, sanayi sektörü istihdamında da artış yok. Aksine işsizlik var!

İşyerleri kapalı, insanlar işsiz, seyahatler kısıtlandı ama vurguladığım gibi 2020'de, salgının olmadığı 2019'un iki katı büyüme sağlanmış. Vuhan'daki salgından sonra koronayı en hızlı bitiren, peş peşe aşmaları bulan ve büyümeye geçen tek ekonomi Çin idi. Güney Kore başta çok iyi gitti erken normalleşince durum kötüleşti ve büyüyemedi. Vietnam da salgın sürecini çok iyi yönetti, vakaları sıfırladı ve büyüdü. Bir de Türkiye var. Günlük vaka sayısı hâlâ 10 binin üzerinde, aşılama çok ağır gidiyor. Korona haritasında mavi olan yani en düşük vaka olan iller iki elin parmağı kadar bile değil.

Ülkenin Yarısında Kısıtlamalar, Kapanmalar Devam Ediyor Ama Türkiye Büyüyor!

Ülkemizde yaşadığı halde resmi hesaplara dahil edilmeyen bazıları çalışarak, bazıları ticaret yaparak, işyeri açarak, eleman çalıştırarak GSYH'ya katkıda bulunan 5 milyonu aşkın Suriyeli, Iraklı, Afgan ve diğer mültecileri, sığınmacıları da hesaba dahil edersek, kişi başı milli gelir 5-6 bin dolara kadar iner. 2013 yılında 12 bin 480 dolar ile en yüksek tutara ulaşan kişi başı milli gelir o tarihten bu yana sürekli düşüşte.

Bu haliyle de 2013-2020 arası yedi yılda milli gelirin kesintisiz inişe geçmesiyle, milli gelir kaybındaki toplam fakirleşme düzeyi yüzde 43 olarak önümüze geliyor. Yani ekonomik refahın, milli gelirin neredeyse yarısına yakını 2013'ten bu yana yitirilmiş, ulusça yoksullaşmışız. Daha 2011 seçim kampanyasında, 2023'te 25 bin dolar kişi başı milli gelir vaat eden iktidar, artık bu rakamları ağzına bile almıyor. Aksine 2023'e iki yıl kala 25 bin dolarlık vaadin üçte birine gerileyen bir milli gelir tablosu söz konusu.

10 bin dolar ve üzerindeki kişi başı milli gelir, gelişmekte olan ülkeler açısından 'Orta Gelir Tuzağı' olarak tanımlanıyor. Türkiye bu rakamlarda takılıp üst orta gelir grubuna ve ardından üst gelir grubuna çıkma hedefi peşinde koşarken, yedi yıldan bu yana sürekli inişe geçen milli gelir ve yoksullaşma ile şimdi yeniden 'Alt Orta Gelir Grubu' ülkelerine, yani dünyanın yoksulları arasına doğru sürükleniyor. Türkiye, 2013'te ulaşılan kişi başı milli gelir düzeyini yıllardır bir daha yakalayamadığı gibi, sadece ekonomide değil, demokrasi, eğitim, hukuk, adalet, insan hakları ve hemen her alanda düşüşte. Zaten sıraladığım bu alanlardaki düşüş ve gerileme, beraberinde ekonomik gerilemeyi, refah kaybını, yoksullaşmayı getirdi.

Büyürken hem yoksullaşmışız hem milli gelirimiz azalmış! GSYH TL bazında yüzde 1,8 büyürken, dolar bazında eksi yüzde 5,8 küçüldü. Kişi başına düşen milli gelir, eksi yüzde 6,7 gerileyerek 8.599 dolara indi. Bu tutar, 2006'daki 7.906 dolarlık kişi başı milli gelirden bu yana, aradan geçen 14 yılın en düşük tutarı. **Sözde yüzde 1,8 büyüyen ekonomi milli gelirden 14 yıl geriye gitmiş!**

TÜİK TARTIŞILMAYA DEVAM EDİYOR!

10 ayda üç kez başkan değiştiren TÜİK'te, resmi enflasyon ve gerçek enflasyon tartışmaları bitmiyor. Yİ-ÜFE/TÜFE arasındaki makas açılıyor!

10 ayda üç kez başkan değiştiren TÜİK, yine resmi enflasyon-gerçek enflasyon tartışmalarının odak noktasında. Şubat ayında yıllık yüzde 15,6 düzeyine yükselen TÜFE'ye karşılık Yİ-ÜFE yüzde 27 seviyesine çıktı. Yİ-ÜFE/TÜFE arasındaki makas açılıyor. Enflasyonun uzun süre yükselişe devam edeceğini, yeni ve yüklü faiz artışlarına zemin hazırlayacağını öngörmekteyim!

AK Parti'nin iktidara gelmesinden bu yana yedi kez ve son üç ayda üç kez başkanı değiştirilen Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı Şubat 2021 enflasyon rakamları yine tartışmaları beraberinde getirdi.

Tüketici enflasyonu (TÜFE) şubatta özellikle gıda fiyatlarındaki önlenemeyen artışın etkisiyle aylık yüzde 0,91 oranında artarken yıllık bazda yüzde 15,6'ya yükseldi. Bu oran 2019 Temmuz ayından bu yana geçen 20 ayda görülen en yüksek enflasyon düzeyi.

Üretici enflasyonu (Yİ-ÜFE) ise şubatta aylık yüzde 1,22 arttı ve yıllık yüzde 27,09'a çıktı. Yİ-ÜFE de nu oranla 2019 Mayıs ayından bu yana en üst düzeye yükselmiş oldu.

Diğer yandan enflasyonla ilgili geleceğe dönük gelişmelerin işaretini veren çekirdek enflasyon TÜFE'deki artışın da üzerine çıkarak yüzde 16,92'ye ulaştı. Çekirdek enflasyonun Merkez Bankası'nın yüzde 17 oranındaki politika faizi seviyesine gelmiş olması, kanımca yeni bir faiz artışı kararını zorlayacaktır.

- 18 Martta yapılacak Merkez Bankası(MB) Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında en az 100-150 baz puanlık (1-1,5 puan) bir politika faizi artışıyla MB faizinin yüzde 18 veya üzerine çıkartılması şaşırtıcı olmayacaktır.

TÜİK verilerine göre aylık yüzde 0,91 TÜFE artışına karşılık gıda fiyatlarındaki aylık artış şubatta yüzde 2,57 oldu. Dolayısıyla yüzde 0,91 olan aylık artışın 0,67'si gıda fiyatlarındaki enflasyon yükselişinden kaynaklanıyor.

Taze sebze ve meyve grubunda ise aylık enflasyon yüzde 5,21! Şubat ayında ocak ayına kıyasla fiyatı en çok zamlanan ürün yüzde 19,92 ile kabak ve yüzde 19,47 ile salatalık. Mevsim ürünü olmasına rağmen, limon yüzde 15,06, mandalina yüzde 13,97 zamlandı. Süt ürünlerinde de zamlar ve fiyat artışları halkın alım gücünü zorlayacak boyutlara vardı. TÜİK'in indirim marketlerinden fiyat derleyerek enflasyon hesabı yapmasına karşılık ucuzluk marketlerinde de şubatta kaşar peynirinde yüzde 10, tavuk etinde yüzde 6,8, tereyağında yüzde 6,59, sütte yüzde 5,17, beyaz peynirde yüzde 4,99 fiyat artışları yaşandığı görülüyor. İlaç fiyatlarında her yıl yapılan kur yansıtma ve fiyat güncellemesi ile birlikte ilaç fiyatlarına şubatta yüzde 6,09'luk zam yapıldı. Sağlık grubu ortalama aylık enflasyonu ise yüzde 3 oldu. Bu da TÜFE'yi 0.1 puan yukarı çekti. Ulaştırma grubundaki enflasyonda köprü geçiş ücretlerine yapılan zamlar etkili oldu. Bağımsız akademisyenlerin oluşturduğu Enflasyon Araştırma Grubu (ENAGrup) şubat ayı enflasyon artışı hesaplamasını yüzde 1,84 oranında ve TÜİK verisinin iki katından fazla olarak açıkladı.

Bu arada şubat enflasyonunda oldukça riskli ve endişe verici olan durum ise aylardır açılmaya devam eden TÜFE/Yİ-ÜFE makasının daha da büyümesi. Bu yılın ilk iki ayı itibarıyla TÜFE şubatta yüzde 0,91, Ocak-Şubat

toplamında yüzde 2,60, yıllık olarak ise yüzde 15,61 arttı. Yİ-ÜFE'deki artış ise şubatta yüzde 1,22, ilk iki ay toplamı yüzde 3,92 ve yıllık yüzde 27,09 olarak açıklandı.

- Yıllık TÜFE'nin yüzde 16'ya varmasına karşılık üretici fiyatlarındaki artışın yüzde 27 olması makasın açılmaya devam ettiğini 11 puanı aştığını gösteriyor.

Bunda da gerek küresel emtia fiyatlarındaki yükselişe bağlı olarak üretim maliyetlerinin artması, buna ilave olarak da rezervlerin sıfırlanması pahasına müdahale ile bastırılan döviz kurlarının son dört-beş ayda rekor düzeyde artışlarla maliyetleri daha da yukarı çekmesi. Kısa sürede ortaya çıkan bu yüklü üretim maliyet artışının henüz çok küçük bir kısmı tüketici fiyatlarına yansıtıldı. Şimdi kısmi normalleşme ile restoran, kafe, lokantaların açılması ve aylardır geliri olmayan işletmelerin yeni maliyetlerle zamlı ücretlerle hizmet vermeye başlaması tüketici enflasyonu üzerinde hizmetlerin etkisini belirgin hale getireceği gibi, bu artışlar üretici fiyatlarını daha yukarı çekecektir.

Bu yüzden de en az önümüzdeki 5-6 ay daha gerek aylık gerekse yıllık enflasyon artışının kesintisiz süreceğini öngörmekteyim. Merkez Bankası ısrarla sıkı duruşunu sürdüreceğini, yılsonu için yüzde 9,4'lük enflasyon hedefini revize etmeyeceğini ilan etse de gerçek durum bunun çok ötesindedir.

İHRACAT VE DIŞ TİCARET AÇMAZI...

Şubat ayında ihracat yüzde 9,6'lık artışla 16 milyar 12 milyon dolara, ithalat yüzde 9,8 artarak 19 milyar 372 milyon dolara ulaştı.

TİM ve Ticaret Bakanı şubat ayı dış ticaret verilerini açıkladılar. Son dönemde aylık ihracat gündeme getirilerek 'CUMHURİYET TARİHİNİN EN YÜKSEK AYLIK İHRACATI' vurgusu yapılıyor. Salgın koşullarında ihracat yapmak, ihracatta artış sağlamak önemli ancak dış ticaretin gerçek tablosunun anlaşılabilmesi için ihracatla birlikte ithalatın da nereye gittiğinin bilinmesi gerekiyor. TL'nin değer kaybıyla ithalat faturası sürekli kabarıyor!

Bakan ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Cumhuriyet tarihinin en yüksek Şubat ayı ihracatının gerçekleştiğini ifade ettiler. Buna göre ihracat şubat ayında bir önceki aya göre yüzde 9,6'lık artışla 16 milyar 12 milyon dolara yükseldi.

- Buna dayanılarak da 184 milyar dolar olarak öngörülen 2021 yılsonu ihracat hedefi 200 milyar dolara yükseltilerek revize edildi.

İthalat ise şubat ayında, 2020'nin aynı ayına göre yüzde 9,8 artarak 19 milyar 372 milyon dolara ulaştı. Yani ithalat, ihracattan daha fazla artmış.

- Şubat ayı dış ticaret açığı da bu verilerle 3 milyar 360 milyon dolar olarak gerçekleşti.

- İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 82,7 oldu.

Açıklanan verilerde kanımca en kritik ve hayati unsur ihracat ve ithalat kalemlerinin ayrıntısında yer alıyor. Şubat ayında en çok ihracat 7 milyar 800 milyon dolarla hammadde grubunda yapılmış.

Hammaddeyi sırasıyla 6 milyar 292 milyon dolarla tüketim malları ve 1 milyar 829 milyon dolarla yatırım (sermaye) malları izliyor.

Dönüp ithalata baktığımızda ise ilk sırada 14 milyar 564 milyon dolarla hammadde grubunun geldiğini görüyoruz. Bunu, 2 milyar 651 milyon dolarla yatırım malları ve 2 milyar 114 milyon dolarla tüketim malları takip ediyor.

İşte Türkiye İhracatının ve Dış Ticaretinin Açmazı Burada Kendisini Gösteriyor.

İhracat yapabilmek için de hammadde ithal ediyoruz. Üstelik ihraç edilen hammadde ile ithal edilen hammadde arasında ithalat lehine yüzde 50'ye yaklaşan bir fark var.

- Tutar olarak ihraç ettiğimizden 6,7 milyar dolarlık daha fazla hammadde ithal edilmiş.

Hammadde ihracatımız da ağırlıkla işlenmemiş madencilik ürünlerinden oluşuyor. Şubat ayında en yüksek ihracat artışı performansı yüzde 52,6 ile madencilik ürünlerinde.

- Tarım ürünleri ihracatı yüzde 6,5 artmış,

- Sanayi ürünleri ihracatı ise yüzde 2,4 düşüş göstermiş.

Böyle Bir Tabloda İhracat Birim Kazancımız Sürekli Geriliyor.

Her ay Cumhuriyet tarihinin en yüksek aylık ihracatını yapmakla övünsek de ihracatımızın ithalata bağımlı olması ve TL'nin değer kaybı ihracattan elde edilen dövize karşılık ithalata ödediğimiz dövizin daha yüksek tutarda olmasını ve dış ticaret açığında makasın büyümesini, bunun da cari açığı büyütmesini beraberinde getiriyor.

Dış ticarete ürün ve pazar çeşitlendirmesi, ithalata bağımlılığı azaltacak, dış ticaret açığını geriletecek, katma değeri yüksek ürünlere yönelmek gerektiğini sürekli vurguluyorum. **Şubat ayı dış ticaret verileri de bu öngörümün ve saptamalarımın doğruluğunu bir kez daha teyit ediyor.**

KAPİTÜLASYON GİBİ DÜZENLEME!

İktidarın meclise getirdiği 12 maddelik yasa teklifiyle, hazinenin kefil olduğu yaklaşık 20 milyar dolarlık müteahhit kredisine ilave olarak yeni alınacak kredilere de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile bağlı kuruluşları kefil olacak, borç üstlenim teminatı verecek!

İktidar müteahhitlerinin yurtdışından temin edecekleri borçları, kredileri, Ulaştırma Bakanlığı ile hazinenin üzerine yıkmayı öngören yasa teklifi adeta bir kapitülasyon düzenlemesidir. Kamu ihalelerini kapalı kapılar ardında alıp, finansman bulamayan iktidar müteahhitleri için devleti kefil etmek, yabancı bankalara 'borç üstlenim taahhüdünde' bulunmak, alacaklı yabancı bankalara devletin kasasını teslimidir!

İktidar, ekonomik reform paketi açıklanmadan önce alelacele meclise 12 maddelik müteahhit kurtarma amaçlı torba yasa gönderdi. Komisyonlardan da iktidar ortaklarının oylarıyla süratle geçirilen, baştan sona anayasaya aykırı ve ülkenin geleceğini, nesiller boyu yurttaşlarımızın hayatını ipotek altına bu düzenleme, müteahhitler kredi borçlarını ödemedikleri takdirde yabancı bankaların, Osmanlı dönemindeki Duyun-u Umumiye İdaresi gibi, devletten alacak taksili ve takibi yapmalarına imkân sağlamaktadır. Söz konusu düzenlemeyle, ihalesi 15 Mart 2020'den sonra yapılmış fakat sözleşmesi henüz imzalanmamış, finansmanı yurt dışından sağlanan Yap-İşlet-Devret (YİD) ve Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) projeleri kapsamında, ihaleyi kazanan ancak şu ana kadar finansmanı temin edemeyen müteahhitler adına Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile bakanlığa bağlı kamu idareleri tarafından yabancı bankalara borç üstlenim belgesi verilerek taahhütte bulunulacak, müteahhite bakanlık ve bağlı kuruluşları kefil olacak. İmzalanacak borç üstlenim anlaşmalarına Bakanlık da doğrudan taraf ya da kefil olabilecek. Bakanlık söz konusu kredi anlaşmalarına yabancı kreditorler tarafından sağlanacak finansman için ilave teminat verecek.

Torba teklifteki maddelerin gerekçesinde ise geçtiğimiz yıl mart ayından itibaren baş gösteren COVID-19 salgınından kaynaklanan sorunlar nedeniyle, ihalesi yapılan fakat henüz sözleşmesi imzalanmamış YİD ve KÖİ projelerine finansman bulunmasında sıkıntılar ve güçlükler yaşandığı ifade edilerek, içinde bulunulan mücbir sebep koşullarından ötürü yabancı finansör ve kreditorlerin bu projelere finansman sağlamak konusunda tereddüt yaşadıkları dile getiriliyor. Bu çerçevede söz konusu projelerin ihalelerini kazanan müteahhitlere-üstlenicilere yabancı bankalardan, finansman kuruluşlarından talep ettikleri krediler için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile bakanlığa bağlı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ), Karayolları Genel Müdürlüğü (TCK), Liman İşletmeleri Genel Müdürlüğü (LİG), Devlet Demiryolları (TCDD) kuruluşlarda yabancı kreditor bankaya müteahhit adına kefil olacak, teminat ve devlet adına resmi borç üstlenim belgesi verecek.

Teklif maddesinde yer alan daha vahim bir düzenleme ise neredeyse verilecek kefalet, teminat ve borç üstlenim taahhüdünün sınırsız olmasına imkân sağlıyor. Buna göre, bakanlık ve bağlı kuruluşlarca müteahhit lehine verilecek, teminat, kefalet, borç üstlenim belgeleri, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un öngördüğü yasal sınırlamaların kapsamı dışına tutulacak. Bu yolla milyarlarca dolar ya da Euroluk kredilere limitsiz-sınırsız teminat ve kefalet verilebilmesine olanak sağlıyor. Söz konusu yasanın 5. Maddesi, bir mali yıl içinde net borç kullanımını, bütçe başlangıç ödeneği ile tahmin edilen gelir arasındaki fark miktarıyla sınırlıyor, idarenin bu limiti aşamayacağını hüküm altına alıyor.

Dolayısıyla ihalesi yapılan ve iktidara yakın müteahhitlerce kazanılan, madde gerekçesinde de vurgulandığı gibi, yandaş müteahhidin kredi bulamadığı ya da yabancı bankalar güvenmediği için kredi başvurusunu kabul etmediği, YİD ve KÖİ projeleri için bakanlık ve devlet kuruluşları 'borç üstlenim taahhüt belgesi' imzalayarak yabancı bankalara, 'Dostum müteahhit yakınım. Krediyi, borcunu şayet geri ödemezse gel beni bul, benim yakama yapış. Paranı devlet olarak ben ödeyeceğim' diyecek. Müteahhit borcunu ödemezse, yabancı banka alacağını devletten, bakanlıktan ve bakanlığa bağlı kuruluşlardan tahsil edecek.

Şu ana kadar KÖİ kapsamındaki projelerin önemli bölümünde müteahhitlerin kullandıkları milyarlarca dolarlık kredilere Hazine kefil olmuş durumda. Hazinenin Avrasya Tüneli, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, İstanbul-İzmir

Otoyolu, İstanbul Havaalanı, Kuzey Marmara Otoyolu gibi projelerde yandaş müteahhitlerin kullandıkları kredilere verdiği kefalet 18 milyar dolara yaklaşıyor.

Şimdi iktidarın meclise getirdiği 12 maddelik yasa teklifiyle, hazinenin kefil olduğu yaklaşık 20 milyar dolarlık müteahhit kredisine ilave olarak yeni alınacak kredilere de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile bağlı kuruluşları kefil olacak, borç üstlenim teminatı verecek.

12 maddelik torba yasa teklifinin diğer maddelerinde, iktidarın bedava dağıttığı milyonlarca ton kömürün demiryoluyla taşınmasını ve dağıtımını yapan TCDD'nin açıklarının hazine tarafından kapatılması uygulamasının süresi 2023'e uzatılıyor. Yani demiryollarının zararları, iki yıl daha hazine tarafından karşılanacak. Ayrıca ilave edilen bir diğer maddeyle de Cumhurbaşkanı'na bu süreyi 10 yıl daha uzatma yetkisi veriliyor.

TARIM BİTİYOR, ÜRETİM BİTİYOR, GIDA KRİZİ KAPIDA!

Salgın nedeniyle dünya genelinde gıda, bitkisel ve hayvansal üretimde düşüş yaşanırken, dünya gıda fiyatları da kesintisiz olarak artıyor!

Salgın nedeniyle dünya genelinde gıda, bitkisel ve hayvansal üretimde düşüş yaşanırken, dünya gıda fiyatları da kesintisiz olarak artıyor. Bu tablo gıda güvenliğinin ve gıdada kendi kendine yeterliği stratejik önemini bir kez daha ortaya çıkardı. İktidarın tarımsal ve hayvansal salgın boyunca hiçbir nakdi ya da hibe desteği vermemesi, gıda fiyatlarını ve üretimsizliği tetikleyecektir.

Salgın nedeniyle son bir yılda tüm dünya genelinde tarımsal, bitkisel ve hayvansal üretim gerilerken gıda fiyatları da son 9 aydan bu yana kesintisiz olarak yükseliyor.

- Küresel gıda fiyatları şubat ayında art arda dokuzuncu defa artarken, şeker ve bitkisel yağ fiyatlarındaki yükselişin de etkisiyle Temmuz 2014'ten bu yana en yüksek seviyeye çıktığı açıklandı.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), tahıllar, yağlı tohumlar, süt ürünleri, et ve şeker fiyatlarındaki aylık değişimleri içeren dünya gıda fiyatları endeksinin ocak ayındaki 113,2 seviyesinden Şubat'ta tek seferde yaklaşık 3 puana varan artışla 116'ya çıktığını duyurdu.

FAO salgının ortaya çıkardığı sorunlar nedeniyle, üretim düşüşlerinin yaşandığını, bunun yanında ülkelerin üretimlerini kendileri için depolama, stoklama yoluna giderek ürün satışlarını azalttıklarını, bunun da arz talep dengesi çerçevesinde dünya gıda fiyatlarını yukarı çektiğine dikkat çekti.

FAO üretici ülkeleri üretimlerini satmaya, paylaşmaya çağırırken yakın dönemde özellikle yoksul ve az gelişmiş pek çok ülkede yetersiz beslenme, açlık ve kıtlıkla karşılaşabileceğini dile getirerek dünya ülkelerine de çağrıda bulundu.

Dünya Gıda Fiyatlarındaki Artışın Yansımalarını İçerideki Gıda Fiyat Artışlarında da Görüyoruz.

Üretime, üreticiye yeterli desteklerin verilmemesi, ekilebilir arazilerin boş kalması, üretim maliyetlerinde, gübreden elektrige, ilaçtan tohuma, sulama ücretlerine varana kadar yapılan zamlarla karşılanamaz hale gelen bedeller hemen her üründe üretim açıklarına yol açıyor.

İktidar, yıllardır en kolay seçerek üretim yetersizliği ya da artan gıda fiyatları karşısında hemen ithalat kapılarını açarak **yerli üreticiyi terbiye etmeyi hedeflerken, aslında üretimden soğuttu, vazgeçirdi.**

Dünyanın sayılı buğday üreticilerinin başında gelen Türkiye, şu anda en büyük buğday ithalatçısı!

Rusya başta olmak üzere buğday ihracatçısı ülkeler ise salgında kendi gıda güvenlikleri için hububat, bakliyat ve tarımsal-hayvansal üretimlerini satmama, ihracata ek vergiler getirerek satışları frenleme yoluna gidiyor.

- Ya da oluşan aşırı düzeydeki küresel talep nedeniyle tarım ürünlerinde yüksek fiyat artışları yapıyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) geçtiğimiz ay 400 bin ton buğday ithalatı ihalesine çıkmasına karşın sadece 100 bin ton satın alabildi.

Aynı şekilde 100 bin ton Ayçiçek yağı tohumu için açılan ihalede de 25 bin tonluk alım yapılabildi.

- Yani ihalelere ya teklif gelmiyor ya da gelen tekliflerde talep edilen fiyatlar olağanüstü yüksek düzeyde. Bu fiyatlarla yapılan ithalat ise içeride enflasyonu ve fiyat artışlarını yukarı çekiyor.

Nitekim FAO'nun dünya gıda fiyatları endeksindeki artışın yanı sıra, hububat fiyatları endeksi Şubat'ta bir önceki aya göre yüzde 1,2, bitkisel yağ fiyatları ise yüzde 6,2 arttı.

- Bu önümüzdeki aylarda da gerek dünyada gerekse Türkiye’de gıda, hububat, bakliyat, sıvı yağ fiyatlarının yükselmeye devam edeceğini gösteriyor.

Gıda güvenliği, sağlıklı gıda temini ve yerli üretimin her yönden desteklenmesi giderek hayati bir duruma geliyor. Yüksek teknoloji üretim yanında günümüzün ve geleceğin en stratejik üretim alanlarından birisinin tarımsal üretim olduğu gerçeğini iktidarın öncelikli gündem maddesi haline getirmesi gerekiyor.

TÜİK, GERÇEK İŞSİZLİĞİ İTİRAF ETTİ

TÜİK, ilk kez geniş tanımlı işsizlik verilerini yayımladı. Dar tanımlı işsizlik yüzde 12,2’ye gerilerken umutsuz işsizler, mevsimlik işçiler ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanların dahil edildiği atıl işgücü yüzde 29,1 oldu.

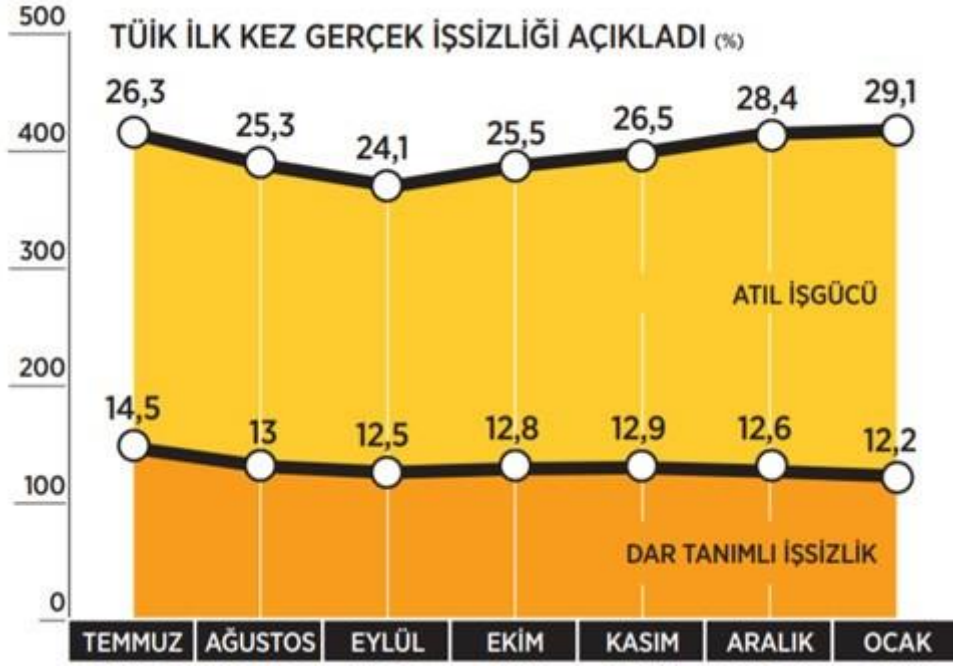
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), ocak ayına ilişkin iş gücü istatistiklerini yayımladı. Buna göre ülke genelinde 15 ve üzeri yaştaki kişilerde işsiz sayısı, ocak ayında bir önceki aya göre bin kişi azalarak 3 milyon 861 bin kişi oldu. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 12,2 seviyesinde gerçekleşti. İstihdam edilenlerin sayısı ocak ayında bir önceki aya göre 822 bin kişi artarak 27 milyon 706 bin kişi, istihdam oranı ise yüzde 43,8 oldu. İşgücü ocak ayında bir önceki aya göre 821 bin kişi artarak 31 milyon 567 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise yüzde 49,9 olarak gerçekleşti. Öte yandan mevsim etkilerinden arındırılmamış 4,2 milyon işsiz var. Mevsim etkileriyle işsizlik oranı ise yüzde 13,4’ye çıkıyor.

TÜİK’in dar tanımlı işsizlik rakamları özellikle salgın döneminde iş gücü piyasalarında yaşanan tahribatı perdelediği için güvenilirliğini yitirdi. Kurumun açıkladığı verilerin içerisinde iş bulma ümidini yitirdiği için iş aramaktan vazgeçenler, mevsimlik işçiler ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar işsiz sayılmıyordu. Geçen ay işgücü istatistiklerinde revizyona giden kurum, AB İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından yayımlanmakta olan tamamlayıcı göstergelere yer vermeye başladı.

TÜİK bu çerçevede işgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler olarak Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 2013 yılında benimsediği kriterleri esas alan yeni işsizlik türlerini de ek olarak açıklamaya başladı. Böylece TÜİK tarihinde ilk kez atıl işsizlik türünü açıklamış oldu. Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı ocakta bir önceki aya göre artarak yüzde 29,1 oldu. Mevsim etkilerinden arındırılmamış atıl işsiz oranı ise yüzde 30,2. TÜİK, bunun sayısı henüz açıklanmadı ancak yaklaşık olarak 10,7 milyon işsiz olduğu düşünülüyor. Dar tanımlı işsiz sayısı ile geniş tanımlı işsiz sayısı arasındaki fark 6,5 milyon civarında. Bir başka ifade ile TÜİK bu güne kadar işsizliğin yüzde 60’ın perdelemiş durumda. TÜİK yeni hesaplama yöntemi ile ilgili veri setinin ayrıntılarını henüz yayımlanmadı. Kurum işgücü göstergeleri ile ilgili 22 Mart’ta yeni bir bülten daha yayımlayacağını duyurdu.

DİSK-AR 10 Yıldır Açıklıyordu

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR), 10 yıldır ILO metodolojisine dayanarak işsizlik hesaplaması yapıyor. TÜİK’in atıl işgücü olarak açıkladığı veri DİSK-AR tarafından geniş tanımlı işsizlik olarak açıklanıyor.

Yeni Başkan Kurulları Lağvettti

TÜİK başkanlığına atanan Sait Erdal Dinçer'in ilk icraatı, Ahmet Kürşad Dosdoğru döneminde kurulan ekonomist ve uzmanlardan oluşan danışma kurulları lağvetmek oldu. Bloomberg HT'ye konuşan üç kaynak, üyelere bilgi verildiğini ve kurulların lağvedildiğini duyurdu. Kaynaklardan biri 2022 için kurulların yeniden aktif hale getirilmesi konusunun değerlendirileceği bilgisinin verildiğini aktardı. TÜİK, vekâleten başkanlık görevini yürüten Ahmet Kürşad Dosdoğru döneminde verilerde iyileştirme amaçlarıyla danışma kurulları kurulmuştu.

Bu verileri anlamadık?

TÜİK'in verileri eksik açıklaması bazı soruları yanıtsız bıraktı:

- Ocak ayında bir ayda istihdam nasıl 822 bin kişi arttı?
- Hizmetler sektöründe erkek istihdamı ocakta 453 bin arttı. Buna karşılık kadın istihdamı nasıl 3 bin azaldı?
- Tarım sektöründe istihdam nasıl bir ayda 366 bin kişi arttı? İstihdamın 318 bini kadın. Nasıl oldu da tarımda kadın istihdamı bu denli arttı?

İŞTEN UMUDUNU KESENLER

Kısa çalışma, ücretsiz izin ve işten çıkarma yasakları ile görünürde azalan işsiz sayısı İŞKUR verilerine yansımaya devam ediyor. İŞKUR'da işsiz sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 17 düştü. Açık iş oranı ise yaklaşık yüzde 40 azaldı.

Covid-19 salgını ile daha da büyüyen istihdam sorunu artık gizlenemiyor. Ekonomi istihdam yaratmıyor, iş bulma ümidini yitirenler artık İŞKUR'a dahi kayıt yaptırmıyor. Böylece hem İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı hem de açık iş pozisyonları giderek azalıyor.

İŞKUR, şubat ayına ilişkin kayıtlı işsiz sayılarını açıkladı. Buna göre kuruma kayıtlı işsiz ve açık iş sayısındaki düşüş eğilimi devam ediyor. İşten çıkarma yasakları, ücretsiz izin ve kısa çalışma ödeneği gibi uygulamaları işgücü piyasasına yansıyor. Geçen yılın şubat ayında kuruma kayıtlı açık iş sayısı 160 bin 19 iken bu yıl şubatta yüzde 35,6 azalarak 102 bin 975'e geriledi. Ocak- Şubat döneminde ise geçen yılın aynı döneminde göre yüzde 39,8 azalarak 200 bin 903'e indi.

Kısa çalışma ödeneğinden faydalananlar ve ücretsiz izinde olanların istihdamda olması nedeniyle kuruma kayıtlı işsiz sayısı azalıyor. Kayıtlı işsiz sayısı geçen yılın aynı ayına göre 588 bin 536 kişi azaldı. Geçen yıl şubat ayında kuruma kayıtlı 3,4 milyon işsiz bulunurken bu yıl 2,8 milyona düştü.

İŞKUR verileri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanacak olan İşgücü İstatistikleri'nin de öncü verisi niteliğinde. Zira nisan ayından bu yana TÜİK'in açıkladığı verilerde istihdamla birlikte işgücüne katılım ve işsizlik oranı düşüyor. En son açıklanan kasım verilerine göre ülke genelinde 4 milyon 5 bin kişi işsiz. Covid-19'un

yarattığı tahribatı perdeleyen bu sayılara umutsuz işsizler, mevsimlik işçiler ve iş aramayıp da çalışmaya hazır olan kişiler eklenince işsizlik oranı yüzde 28,8'e, işsiz sayısı da 10 milyon 382 bine yükseliyor.

Salgın nedeniyle 17 Nisan'da işten çıkarma yasakları başladı. Fakat salgın bahanesi ile işten çıkarmalar mart ayında sert bir şekilde arttı. İşveren, küçülmeye gitme ve Kot 29 bahanesi ile işçi sözleşmelerini sonlandırdı. Kod 29 ile iş sözleşmesi sonlandırılan işçiler işsizlik maaşından faydalanamıyor. Salgın döneminde işsizlik maaşına başvuranların sayısının azaldığı gibi başvuranlar arasında işsizlik maaşından faydalananlarının da sayısı azalıyor. Ocak ayında işsizlik ödeneğine ülke genelinde 114 bin 441 kişi başvururken yalnızca 34 bin 860 kişi işsizlik maaşı alabildi. Başka bir ifadeyle işsizlik maaşına başvuran her 100 kişiden 30'u alabildi. Geçen yıl ocak ayında ise işsizlik ödeneğine başvuran her 100 kişiden 55'i ödenekten faydalanabildi.

Yaşanan Yapay Düşüş

İŞKUR rakamlarındaki düşüşün yapay bir düşüş olduğuna dikkat çeken Doç. Dr. Aziz Çelik, önümüzdeki dönemde kayıtlı işsiz sayısında tırmanış olabileceği uyarısında bulundu. Çalışma yaşamı uzmanı Çelik, İŞKUR verilerindeki düşüşün nedenleri şu şekilde anlattı:

"İŞKUR'un işe yerleştirme, kayıtlı işsiz ve işsizlik sigortası ödeneği başvurularındaki düşüşün temel nedeni pandemi nedeniyle 17 Nisan 2020 tarihinden bu yana uygulanan işten çıkarma yasağıdır. İşten çıkarma yasağı nedeniyle kayıtlı sektörde istihdam azalışı sınırlı kaldı ve bu nedenle sigortalı çalışıp işsiz kalanların sayısı da sınırlı kaldı.

Bu durum İŞKUR başvuruları azalttı. Kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin ödeneği alanlar İŞKUR'a başvurmadı. Kayıtsız olup işten çıkarılanların önemli bir bölümü ise iş bulma ümidi olmadığı için İŞKUR'a başvurmadı. Tüm bunlar İŞKUR verilerinde yapay bir düşüşe yol açtı. İŞKUR'un işgücü verileri tıpkı TÜİK gibi işgücü piyasasındaki gerçek durumu yansıtmaktan oldukça uzaktır.

Eğer mart ayı sonu itibarıyla gerek kısa çalışma ve gerekse ücretsiz izin ödeneği kaldırılırsa bu durum açık işsiz sayısında da büyük bir artışa yol açabilir. İşverenler, işten çıkarma yasağı nedeniyle işten çıkaramadıkları işçileri işten çıkarmaya başlayabilir. Bu durum önümüzdeki aylarda İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısında ciddi bir yükselişe sebep olabilir."

İŞSİZLİK FONUNDA BÜYÜK ERİME

Giderler geliri ikiye katladı

İşçilerin brüt maaşından kesilerek oluşturulan İşsizlik Sigortası Fonu'nun toplam varlığı son 6 yılın en düşük seviyesine geldi. Fon'dan, koronavirüs salgınının yaşandığı 2020'de verilen destek ödemeleriyle birlikte 34 milyar lira dağıtıldı. Geçen yıl ocak ayında 131,1 milyar lira olan toplam fon varlığı 9 Mart itibarıyla yüzde 28,29 eridi.

Çalışanların brüt ücreti üzerinden işçiden yüzde 1, işverenden yüzde 2 oranında kesinti yapılarak oluşturulan İşsizlik Sigortası Fonu'nundan 2020 yılında pandemi desteği adı altında 34 milyar TL işçilere ödeme yapıldı. İşsizlik Sigortası Fonu varlıkları artan işsizlik ve pandemi ödemeleri nedeniyle geçen yıl sonunda 28 milyar lira azalarak 103,2 milyar liraya gerilemişti. Aralık ayına ilişkin İşsizlik Ödeneği, Kısa Çalışma Ödeneği ve Nakdi Ücret Desteği ödemelerinin nakit çıkışları ocak ayında yapıldı. 8 Ocak itibarıyla Fon'un varlığı 99,9 milyar liraya düşerek 2015 sonrasında ilk kez 100 milyar liranın altına inmişti. Fon'un toplam varlığı şubat ayında bir önceki aya göre 3 milyar 710,3 milyon lira daha düşerek 98 milyar 166,6 milyon TL seviyesine inmişti. İşsizlik Sigortası Fonu'nun toplam varlığı 9 Mart itibarıyla ise 94 milyar liraya geriledi. Geçen yıl ocak ayında 131,1 milyar lira olan toplam fon varlığı yüzde 28,29 eridi.

Fon'un Gideri Gelirinin İki Katı Oldu

İşçilerden yapılan kesintilerle oluşturulan fonun gelirleri de düştü. İstihdamda yaşanan düşüş, ücretsiz izin ve kısa çalışma ödeneği gibi gelişmeler fonun gelirini etkiledi. 2020'de İşsizlik Fonu'nun gelirleri 38,3 milyar TL oldu. Giderler ise 66,6 milyar TL'ye ulaştı. 2019'da işsizlik ödeneğinin toplam giderdeki payı yüzde 27,4'tü. 2020'de yüzde 12,6'ya kadar düştü. Fon'dan yapılan Kısa Çalışma Ödeneği ve Nakdi Ücret Desteği ödemelerinin toplamı 34 milyar TL'yi buldu.

DOKUZ KİŞİLİK İŞ İLANINA 5 BİN KİŞİ BAŞVURDU

Adalet Bakanlığının Türkiye İş Kurumu üzerinden Adıyaman için verdiği dokuz kişilik temizlik görevlisi ilanına dört gün içinde 5 bin 217 kişi başvurdu. Başvuranların bin 143'ü üniversite mezunlarından oluştu.

Adalet Bakanlığının Türkiye İş Kurumu aracılığıyla Adıyaman'da açtığı ve toplamda dokuz kişinin alınacağını belirttiği temizlik görevlisi kadrosuna yapılan başvurular, Türkiye'deki işsizliğin geldiği noktayı bir kez daha gözler önüne serdi. Temizlik görevlisi kadrosu ilanına dört gün içinde 5 bin 217 kişi başvururken başvuranların 156'sının lisans, 987'sinin de ön lisans mezunu olduğu belirlendi.

Tek Gündem Yoksulluk

CHP Milletvekili Abdurrahman Tutdere, ilanın yoğun ilgi görmesinin işsizlik tablosunun içler acısı halini gözler önüne serdiğini kaydettiği açıklamasında ilana başvuranlar arasında binin üzerinde üniversite mezunu olduğuna dikkati çekti.

EKONOMİK KRİZ, PARASI OLANA DOKUNMUYOR

Milyonlar işsizlikle boğuşuyor, yoksulluk toplumsal bir boyut kazanıyor. Ancak parası olan için salgın dönemindeki hareketli piyasalar fırsatlarla dolu. 1 milyon TL'si olan bir kişi parasını dolara yatırarak 2 haftada 100 bin liraya yakın para kazanabiliyor.

Salgın günlerinde gelir dağılımının sert bir biçimde bozulduğu biliniyor. Gerek enflasyon karşısında eriyen maaşlar, gerek salgın tedbirleri nedeniyle gelirinden olan küçük esnaf kesimleri gerekse bu süreçte işsiz kalan ya da ücretsiz izne çıkarılan toplum kesimleri yoksulluğun toplumsallaşmasının en önemli nedeni.

Buna karşın, halkın önemli bir çoğunluğu yoksullaşırken, salgın günlerinde finansal piyasalar parası olana yeni fırsatlar da sunuyor. Örneğin, 22 Şubat tarihinde elindeki 1 milyon TL'si ile 7 liradan 142 bin 850 dolar alan bir yatırımcının dün öğlen saatleri itibarıyla doların 7,67 TL'ye çıkmasıyla birlikte parası 1 milyon 96 bin TL'ye yükseldi. Böylece 1 milyon TL'si olan bir kişi basit bir işlemle sadece 2 hafta içinde 95 bin Türk Lirası kazanabildi.

Aylık Getiri En Çok Mevduat Faizinde

Türkiye İstatistik Kurumu da (TÜİK) dün Şubat ayına ilişkin olarak finansal yatırım araçlarının getiri oranlarını açıkladı. Buna göre şubat ayında yatırımcısına en çok kazandıran araç mevduat faizi oldu.

Parasını mevduata yatıran kişiler, paralarını aylık yüzde 0,25 oranında artırdı. Mevduat faizinin bu denli az getiri elde etmesine rağmen en çok getiri elde ettiren araç olmasının nedeni ise diğer araçların yatırımcılarına kaybettirmesi oldu. Buna göre devlet iç borçlanma senetleri (DİBS) aylık yüzde 0,20 kazandırırken, Borsa İstanbul 100 endeksi aylık yüzde 0,89, Amerikan Doları aylık yüzde 5,11, Avro aylık yüzde 5,71, külçe altın ise aylık yüzde 7,88 oranında kaybettirdi.

Yıllık bazda değerlendirildiğinde ise yatırımcısına en çok kazandıran finansal araç külçe altın oldu. Külçe altını 1 yıl önce satın alanlar paralarını yüzde 14,55 oranında artırdı.

PANDEMİNİN 1. YILINDA EMEĞİN DURUMUNU İÇLER ACISI

Emekçiler virüsten çok AKP iktidarından çekti

İşten Çıkarma Yasası Kâğıt Üzerinde Kaldı.1,5 Milyon Kişi İşsizlik Ödeneğine Başvurdu.

Covid-19 etkisi ile 17 Nisan 2020 tarihinde çıkartılan işten çıkarma yasası yani ücretsiz izin desteği uygulaması en son 17 Mart 2021 tarihine kadar uzatıldığı açıklanmıştı.

Lakin bu süreçte işten çıkarma yasası olmasına rağmen gelirsiz kalan **1,5 milyon kişi işsizlik ödeneği başvurusunda bulundu.**

İŞKUR 2021 Ocak ayı verilerine göre Türkiye'de 2020 yılında Ocak-Aralık döneminde 1,5 milyon kişi işsizlik ödeneğine başvururken, işsizlik ödeneğinde yararlananların sayısı 509 bin kişi ile sınırlı kaldı.

Özellikle Sendika üyesi olan işçiler, Kod-29'tan yani ahlak ve iyi niyet kurallarını ihlal gerekçesi ile işten çıkarma yasasına rağmen işten çıkarıldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ayda 241 Bin, Günde 8 Bin 236, Her Saat Başı 343 Kişi Günlük 39 TL'ye Mahkûm Edildi.

AKP Genel Başkanının müjde diye sunduğu işten çıkarma yasağı emekçiler açısından sömürüye dönüştü.

17 Nisan tarihi itibarıyla işten çıkarmaların yasaklanması ile ücretsiz izin uygulamasının önü açılmış oldu. Özellikle kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler işverenler tarafından ücretsiz izne gönderilerek günlük 39,24 TL ile geçinmek zorunda kaldı.

İŞKUR ve Aile, Çalışma, Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerine göre Nisan 2020- Ocak 2021 tarihleri arasında 2 milyon 471 bin işçi ücretsiz izne gönderildi.

Buda her ay 241 bin, günde 8 bin 236, her saat başı ise 343 işçinin aileleri ile birlikte günlük 39,24 TL'ye mahkûm olması anlamına geldi.

Geniş Tanımlı İşsiz Sayısı Pandemide Son Bir Yılda 3,5milyon Kişi Arttı.

İŞSİZ TÜRÜ	KASIM 2019	KASIM 2020
DAR TANIMLI İŞSİZ	4 MİLYON 308 BİN	4 MİLYON 5 BİN
İŞ ARAMAYIP ÇALIŞMAYA HAZIR OLANLAR (A-B)	2 MİLYON 226 BİN	4 MİLYON 832 BİN
A)ÜMİTSİZ İŞSİZLER	715 BİN	1 MİLYON 674 BİN
B) DİĞER NEDENLER	1 MİLYON 511 BİN	3 MİLYON 158 BİN
3)ZAMANA BAĞLI EKŞİK İSTİHDAM	359 BİN	1 MİLYON 425 BİN
4)YETERSİZ İSTİHDAM	690 BİN	813 BİN
5)MEVSİMLİK ÇALIŞANLARI	91 BİN	102 BİN
6)TOPLAM	7 MİLYON 674 BİN	11 MİLYON 177 BİN

TÜİK İş Gücü İstatistikleri

TÜİK mucizeler yaratıp işsizliğin pandemi döneminde azaldığını iddia etse de pandemi döneminde, son bir yılda geniş tanımlı işsiz sayısı 3,5 milyon kişi arttı.

Pandemi döneminde işsizlik ülke tarihinde yeni bir rekor daha kırdı.Son bir yılda iş aramayıp çalışmaya hazır olanların sayısı 4 milyon 832 bin ilk kez resmi işsiz sayısı olan 4 milyon 5 bini geçti.

Çarklar Dönerken Evde Kalamayan En Az 832 Emekçi Covid-19'dan Yaşamını Yitirdi.

İktidar tüm ülkeye evde kal çağrısında bulunmasına rağmen bu süreçte fabrikalar ve iş yerlerindeki çarklar dönsün diye milyonlarca emekçi evde kalamadı, yasaklardan muaf tutularak iş yerlerine gönderildi.

Bu dönemde Covid-19 nedeniyle binlerce işçi hastalanırken en az 832 işçi çalışırken virüse yakalanarak hayatını kaybetti.

7,2 Milyon Çalışan Gelir Kaybına Uğradı

Yardım Türü	Kişi Sayısı	Verilen Miktar (TL)
Kısa Çalışma	3.756.584	27.666.259.507
Nakdi Ücret	2.471.134	8.269.914.051
İşsizlik Ödeneği	994.608	5.081.629.812
Toplam Çalışan	7.222.326	41.019.172

Pandemi döneminde özellikle çalışan yoksulluğunda yaşanan artış dikkat çekti. Kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin uygulaması ve bu süreçte işsizlik ödeneği olarak gelir kaybına uğrayan çalışan sayısı 7,2 milyona yükseldi.

2020 yılının Nisan ayından geçtiğimiz Ocak ayına kadar gelir kaybına uğrayan toplam 7,2 milyon çalışana 41 milyar TL işsizlik ödeneğinden destek verildi.

Bu durumda iktidar 10 aylık süre içerisinde 7,2 milyon çalışana ortalama 569 TL ücret desteğinde bulunmuş oldu.

Pandemi de Fondan Aslan Payını Yine İşverenler Aldı

İşsizliğin en temel sorun olduğu bu dönemde, kaynakları işsizlik dışındaki birçok alanda kullanılan İşsizlik Sigortası Fonundan ödenek alan işsiz sayısı ise pandemi döneminde azaldı.

Geçen yıl ocak ayında 610 bin 287 işsize işsizlik ödeneği veren İşsizlik Sigortası Fonundan bu yıl ocak ayında ödenek alanların sayısı 216 bin 14 işsize düştü.

Ayrıca 2020 yılında İşsizlik Sigorta Fonundan İşverenlere; teşvik destekler, aktif iş gücü ve iş başı eğitim programları başlığı altında toplamda 23,7 milyar TL ödeme yapıldı.

İşverenler, ücretsiz izin uygulaması kapsamında toplamda **8,2 milyar TL alan 2 milyon 471 bin kişiden 2,9 kat daha fazla ödenek aldı.**

SALGIN EMEKÇİ İÇİN SEFALET OLDU

DİSK salgın sürecinde emekçilere verilen desteklerin artırılarak devam ettirilmesi gerektiğini aktardı. Ayrıca işçilere ait olan İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverene verilen desteklerin kesilmesi gerektiği vurgulandı.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) salgının 1'inci yılına dair değerlendirme ve yol haritası hazırladı. Salgınla mücadelede iktidar politikalarının yetersiz olduğu aktarılan değerlendirmede öneriler de yer aldı.

İktidar Politikaları Yetersiz

DİSK'in hazırladığı değerlendirmeye Türkiye salgınıyla mücadele için yeni kaynaklar da ayırmadı. Bunun yerine işçinin parası olan İşsizlik Sigortası Fonu ve halktan toplanan bağış paraları kullanıldı. Bu fonlardan aslan payını patronlar aldı. Temmuz ayında çıkarılan torba yasa ile kayıt dışı işçi çalıştıran patronlar affedildi, patronlara İşsizlik Sigortası Fonu'ndan destek primleri verildi ve vergi afları getirildi. İktidar salgın sürecinde işçiye ayrı kaynak ayırmadığı gibi işçinin parasını patronlara dağıttı.

Destekler Artırılacağına Kaldırılıyor

DİSK değerlendirmesinde salgın sırasındaki en önemli gelir desteklerinden biri olan kısa çalışma ödeneğinin de 31 Mart 2021 tarihi itibarıyla kaldırılacağını hatırlatıldı. Ayrıca işten çıkarma yasağının istisnalarının (Kod 29 gibi) işverenler tarafından kötüye kullanıldığı ve işten çıkarma yasağını delmek için işverenlerin bir bölümü hileyle başvurduğu vurgulandı. Bu nedenle işten çıkarma yasağının salgın döneminde tam koruma sağlamadı.

İş ve gelir güvencesi sağlanmalı

DİSK önerilerini ve taleplerini şöyle sıraladı:

- ◆ İşten çıkarma yasağı devam etmeli
- ◆ Ücretsiz izin uygulamasına son verilmeli
- ◆ Kısa çalışma ödeneği uygulaması uzatılmalı
- ◆ İşsizlik Sigortası Fonu sadece işçilere tahsis edilmeli
- ◆ Asgari ücret vergi ve kesintilerden muaf tutulmalı
- ◆ Emekli aylıklarının alt sınırı asgari ücret düzeyine çekilmeli

SARAY LÜKS İÇİNDE YAŞARKEN EMEKLİ ÜÇ KURUŞA YAŞAM SAVAŞI VERİYOR

Emekli Akşam Pazarında Taneyle Sebze, Bardakla Yağ Satın Alıyor!

Emekliler, Türkiye'nin en dertli kesimi: Ay başını nasıl getirdiklerini bir onlar, bir de Allah biliyor. Maaşlarına sadaka gibi zam yapılıyor. Maaşı cebine girmeden elektriğe, kiraya, gıdaya gelen zamlarla savrulup gidiyor. İktidar etin kilosundan, elektrik, su faturasından habersiz, iktidar emekliden habersiz, hepsi Saraylarında lüks içinde yaşarken, emekliler taneyle, gramla, üç kuruşla yaşıyor.

Emeklilerin Yarıya İş Arıyor Ya da Çalışıyor

Sosyal Güvenlik Kurumunun, 2020 yılı Aralık ayı verilerine göre, Türkiye'de toplam 9 milyon 133 bin kişi yaşlılık aylığı almaktadır. Dul ve yetim aylığı alan ise 3 milyon 813 bin kişi var. TÜİK'in Kasım 2020 verilerine göre toplam 4 milyon 697 bin kişi emekli olduğu için işgücüne katılmıyor. Geriye kalan 4 milyon 435 bin emekli ise ya bir işte çalışmakta ya da iş aramaktadır. Düşük gelirler nedeniyle emeklilerin neredeyse yarıya çalışıyor ya da iş arıyor. 4,4 milyon yani emeklilerin yüzde 47'si ya çalışmakta ya da iş aramaktadır. Bu oran 2002 yılında yüzde 36 idi. Bunlar bizim değil, SGK'nin ve TÜİK'in devletin resmi rakamları.

Emekliler Kuru Ekmeğe Talim Ediyor

4 milyon 435 bin emekli niye çalışmak zorunda, niye iş arıyor? 2002-2020 yılları arasında ortalama emekli aylıkları asgari ücrete göre yüzde 25 oranında değer kaybetti. Bugün Türkiye'de 7,9 milyon emekli ve hak sahibi asgari ücretin altında aylık ve gelir alıyor. Türkiye'de 2,6 milyon dul ve yetim var. Bu insanlar ayda sadece 763 TL aylık alıyor. Milyonlarca emekli ise lütuf gibi sunulan 1500 TL ile yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Milyonlarca insan, 2 bin 652 lira açlık sınırının altında bir gelirle yaşamak zorunda kalıyor. Türkiye Emekliler Profiline göre; yüzde 82,7'si emekli aylıklarının yetersiz olduğunu, yüzde 55,6'sı kredi ve kredi kartı borcu olduğunu söylüyor. Emeklilerin yüzde 39,2'si ise çocuklarına ve torunlarına geçinmeleri için yardım ettiğini söylüyor. Emeklilerimizin en çok tükettiği gıda maddesi yüzde 82,1 ile ekmeğe iken yüzde 73,5'i ise gelirinin istediği gıdayı almaya yetmediğini beyan ediyor. Yani 40 yıl devletine hizmet etmiş emeklilerimiz kuru ekmeğe talim ediyor.

Emekli Akşam Pazarında Taneyle Sebze, Bardakla Yağ Satın Alıyor!

Bakan Zehra Zümrüt Selçuk 'Son 2 yılda ise emeklilerimize toplam 674,5 milyar lira aylık ödemesi gerçekleştirdik' diye övünüyor. Emeklinin hakkı olan maaşını lütufmuş gibi gösteriyorlar. Erdoğan ise 'En düşük emekli maaşını 1500 TL yapan biziz, bizim iktidar yaptık' diye övünüyor. Peki, Erdoğan'ın öve öve bitiremediği 1500 TL emekli maaşı bir yılda ne kaybetti. Emekliler geçtiğimiz yıl Mart ayında bugüne; 1186 Adet Yumurta, 49 kilo Ay Çiçek Yağı, 36 kilo Pirinç, 43 Paket Makarna, 52 kilo Biber, 42 kilo Domates, 7 kilo Et, 32 kilo Tavuk, 53 kilo Süt, 48 Kg Bulgur, 8 Kilo Zeytin, 19 Adet Ekmeğe kaybetti. Erdoğan ne demişti: "Türkiye'de evine ekmeğe götürmeyen diye bir şey yok." Saray'ın haberi yok ama pazarda taneyle sebze, bardakla yağ satılan Türkiye'de, emekli maaşıyla, çay simit dahi alınamıyor. Açlık sınırının altında emekliler nefes alamıyor. Emekliye peynir, süt lüks oldu. Emekliler, AKP yüzünden *vegetaryen* oldu.

En Az 220 Emekli İşçi, İş Cinayetlerinde Yaşamını Yitirdi

"AKP, Türkiye'yi kimsenin bilmediği kavramlarla tanıştırdı. Eskiden işsizlik vardı, şimdi ev hanımı gibi *ev genci* var. Şimdi yeni bir kavramımız daha çıktı, emekli işçiler. Daha da vahimi, iş cinayetlerinde hayatını kaybeden emeklilerimiz var. Düşük emekli aylığı nedeniyle emekliler, emekli olduktan sonra da yaşamını idame ettirebilmek için ikinci bir işte çalışmak zorunda kalmaktadır. 2013-2020 yılları arasında gerekli prim ve gün şartını yerine getiremeyen yani bir başka deyişle emeklilikte yaşa takılan veya emekli olup halen çalışmakta olan en az 2000 bin işçi, iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Bu emekli işçilerin 220'si 65 yaş ve üzerindedir.

Avrupalı Emekli Türkiye'yi Tatil Cenneti Görüyor; Bizim Emekliler Köyüne Bile Gidemiyor

Avrupa'da emeklinin durumu nasıl? Türkiye, Avrupa ülkeleri içinde emekliler arasında gelir eşitsizliğinin en yüksek olduğu ülke. Avrupa İstatistik Ofisi verileri kamuya açık, herkes gibi bakabilir. Türkiye'de en düşük aylık ve gelir alan emekliler ile en yüksek aylık alan emekliler arasında ki ücret farkı 7,5 katı, bu oran Avrupa Birliği Ortalamasında 4,2'dir. Küresel Emeklilik Endeksi'nde Türkiye, emeklilere sunulan yaşam kalitesi ve refah bakımından sondan 5. sırada yer alıyor. Avrupa'da emekliler tatil için Türkiye'ye geliyor, Türkiye'yi cennet görüyor. Bizde ise emekliler köyüne bile gidemiyor. Açlıkla, yoksullukla adeta her gün cehennemi yaşıyor.

Ramazan Ayında Emekliye Asgari Ücret Düzeyinde Bayram İkramiyesi Verelim

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 4 Haziran 2018’de iftar programında “Bugün ülkemizde az sayıdaki istisna haricinde asgari ücretin altında emekli maaşı alan bulunmuyor.” dedi. İftar masasında “asgari ücretin altında emekli maaşı yok” diyor. 2002 Aralık ayında en düşük Asgari İşçi Emekli Aylığı 239,7 lirayken; o dönemde asgari ücret 184,25 TL’ydi. Bugün asgari ücret 2 bin 825 TL iken en düşük yaşlılık aylığı 1500 lirada kaldı. 2002’de emekli maaşının net asgari ücrete oranı yüzde 130’du, şu an yüzde 53 oranına kadar geriledi. Artık Türkiye’de asgari ücretin altında emekli maaşı, bir istisna değil; kural olmuştur. En düşük emekli maaşının asgari ücret düzeyine yükseltilmesine ilişkin Kanun Teklifimizi aylar önce Meclis’e sunduk. Buradan çağrımızdır: Gelin, bu teklifi bu hafta hemen Meclis’te çıkaralım; emekliye nefes alduralım. Genel Başkanımızın çabaları sayesinde seçimden önce emekliye verilen 1000 TL ikramiye, aradan 5 yıl geçmesine rağmen hala aynı seviyede kaldı. 2020’de asgari ücret 2.324 TL’ye yükselirken emekli bayram ikramiyesi yine 1.000 TL olarak kaldı. Emekli bayram ikramiyelerinin artırılmasıyla ilgili Kanun Teklifimiz de ise hala komisyonda bekliyor. Buradan tekrar iktidara çağrımızı yineliyoruz. Önümüz Ramazan. Gelin, emekliye asgari ücret düzeyinde bayram ikramiyesi verelim; bari bu Ramazan Bayramı’nda emeklinin yüzünü güldürelim.

Emekliler Dolandırıcı Havuz Medyasından Uzak Dursun

En düşük Asgari İşçi Emekli Aylığı 2002 yılında 7 çeyrek altın ederken, 2021 yılında 2 çeyrek altın ediyor. Saray’ın emeklilerden haberi yok. Bir yıldır eve hapsedilen emekliler, doğalgaz faturası az gelsin diye üst üste üç hırka giyip oturuyorlar. Gündüz pazara giden bir emekli yok. Ucuz sebze bulmak için akşam gidiyorlar. Atılmış sebzeleri ayıklıyorlar. Bu utanç onların değil, sizin. Peki Saray’ın paçavralarının, havuz medyasının emekliden haberi var mı? Onların da haberi yok. Her gün müjde diye haber yapmaya devam ediyorlar. Kâğıt israfı Takvim, 2020 yılında 365 günün tam 302’sinde ilk sayfadan emeklilere zam, ikramiye ve promosyon müjdesi verdi. İktidarın emekliye yapması gereken zammı, havuz paçavraları her gün yapıyor. Havuzun zamlarını hesaplasaydık, yoksulluk sınırının 8 bin 856 lira olduğu ülkemizde emeklilerin bugün en az 10 bin lira maaş alması lazımdı. Emeklileri dolandıran bu çetelere karşı tüm yurttaşlarımızı dikkatli olmaya çağırıyorum.

Emekli Uzaya Değil; Pazara Gitmek İstiyor

Emekli müjde istemiyor. Emekli uzaya değil; pazara gitmek istiyor. Emekli kendisine yüzde 8; ay çiçek yağına yüzde 69 zam yapanlara güvenmiyor. İnsanları aptal yerine koyan havuz paçavralarına inanmıyor. Biz, CHP olarak taleplerimizi buradan duyurmak istiyoruz. Emekli aylık ve gelirlerinin en az asgari ücretle eşitlenmeli ve asgari ücretle uyumlu bir biçimde artış sağlanmalıdır. Hak sahiplerinin aylıkları da hissesi oranında artırılmalıdır. Emekli aylık ve gelirlerinin artırılmasında sadece enflasyon değil ekonomik büyüme de dikkate alınmalıdır. Emeklilerin sendikal haklarını kullanmasının önündeki engeller kaldırılmalı ve emeklilere aylıklarının belirlenmesinde toplu pazarlık hakkı tanınmalıdır. Aynı koşullarda emekli olanların aylıkları arasındaki ücret farkı kapatılmalıdır. Sağlık hizmetleri tamamen kamusal olmalı, kamu eliyle yürütülmelidir. Emeklilerden sağlık ve tedavi katkı payları alınmamalıdır. Emeklilere verilen ikramiyeler de asgari ücret oranının artırılmalıdır. Emeklilikte yaşa takılanların sorunları bir an evvel çözülmelidir. Emekli aylık bağlama oranları AKP döneminde yüzde 70’lerden yüzde 35’e kadar düşürülmüştür. Aylık bağlama oranlarının tekrar eski seviyesine getirilmelidir.

YURTTAŞLARA GERİ ÖDEMELİ KREDİ, MÜTEAHHİTLERE ‘MÜCBİR SEBEP’

Esnafa kepenk kapattıran Covid-19 salgını, iktidara yakın şirketler için “Mücbir sebep” oldu. Kalyon, Cengiz, Limak ve Mapa ortaklığındaki İGA’nın 2020’de silinen kira borcu ise esnafa verilen desteğin 2,5 katı oldu.

İstanbul Havalimanı’nı işleten Kalyon, Cengiz, Limak ve Mapa ortaklığındaki İGA’nın, DHMİ’ye ödemesi gereken kirayı 2018 yılından bugüne hiç ödemediği öğrenildi. İGA’dan, “Mücbir sebepler” gerekçesiyle 2020 yılında alınmayan kiralardan güncel kurla 9,28 milyar TL’ye denk geldiği belirlenirken CHP’li Atilla Sertel, “İGA’ya kira borcu iptal edilerek sağlanan destek, esnafa verilen desteğin, 2,48 katıdır” dedi.

Covid-19 salgınının ekonomide yarattığı tahribat nedeniyle on binlerce esnafın kepenk kapattığı Türkiye’de, kamu ihalelerinin çoğunu alan dört şirkete milyarlarca liralık ayrıcalık sağlandı. Devlet Hava Meydanları İşletmesi’nin 2017 ve 2018 yılı hesaplarının masaya yatırıldığı TBMM KİT Komisyonu toplantısında konuşan CHP Milletvekili Atilla Sertel, Kalyon, Cengiz, Limak ve Mapa ortaklığındaki İGA’nın dört yıldır DHMİ’ye kira ödemediğini dile getirdi.

Borç İptal Edildi

İGA'nın, işlettiği İstanbul Havalimanı için DHMİ'ye ödemesi gereken yıllık kira bedelinin 1,1 milyar Euro olduğu bildirildi. TBMM KİT Komisyonu'nda konuşan muhalefet milletvekilleri, işletmeden alınması gereken ancak Covid-19 gerekçesiyle iptal edilen kira borcunun da güncel kur ile 9,28 milyar TL'ye karşılık geldiği ifade etti. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın ayrıca, 2021-2022 dönemine ait kira bedellerini indirimli uygulayacağı vurgulandı. 2018 yılında iki yıl süreyle kira erteleme imkanı sağlanan İGA, 2020 yılında da Covid-19 gerekçesiyle kira ödemeyince, DHMİ'ye bugüne kadar hiç kira ödemiş oldu.

Şirketlere Kıyak

CHP'li Atilla Sertel, İGA'nın silinen yıllık kira borcunun, esnafa verilen desteğin 2,5 katı olduğunu söyledi. Silinen borcun 9,28 milyar TL olduğunu belirten Sertel, "Esnafa sağlanan destek paketi 3,72 milyar TL. Şirketlere kıyak geçiliyor" diye konuştu.

VATANDAŞA ACI REÇETE, YANDAŞ MÜTEAHHİTE KAR GARANTİSİ SUNULUYOR

Kamu ihalelerine ilişkin sözleşmelerde müteahhitlerin tüm değişiklik talepleri yerine getiriliyor

CHP, kamu ihalelerine ilişkin şartname ve sözleşmelerde, şirketlerden gelen talepler doğrultusunda sonradan yapılan değişikliklerle, yandaş müteahhitlerin risklerinin sıfırlandığını ve büyük bir kamu zararının oluştuğunu belirterek, TBMM'de araştırma komisyonu kurulmasını istedi.

CHP Grup Başkanvekilleri Engin Altay, Özgür Özel ve Engin Özkoç tarafından hazırlanan ve TBMM Başkanlığı'na sunulan araştırma önergesinin gerekçesinde kamu ihalelerine ilişkin şartname ve sözleşmelerde bulunmayan indirim-tahsis-vergi teşviki, erteleme gibi uygulamaların, ihale sonrasında devreye sokularak tam rekabetin önlenmesine, kamu zararına sebebiyet verildiğine dikkat çekildi. Önergede, şu görüşlere yer verildi:

Yandaş Müteahhitler İhale Rekortmeni

Kamu ihalelerinde şeffaflığın ve rekabetin sağlanamaması; kamu kaynaklarının çarçur edilmesine, kamu zararına, yoksul halktan müteahhitlere kaynak transferine ve birilerinin haksız zenginleşmesine yol açmaktadır. Son yıllarda yapılan kamu ihaleleri incelendiğinde, büyük ihalelerin hemen hemen hepsinin Kalyon, Limak, Kolin İnşaat, Cengiz Holding, Makyol ve Özgün Yapı gibi şirketler tarafından alındığı görülmektedir. Bu şirketler, Türkiye'de aldıkları ihalelerle dünya sıralamasına bile girmiştir.

İhaleyi yapan kuruluşlar, ihalelerin herkese açık yapıldığını, en düşük veya en yüksek fiyatı verenlerin ihaleyi kazandığını açıklasalar da ihalelerden sonra, ihale şartnameleri veya sözleşmelerde yer almayan ve kazanan şirketlere ek kazançlar sağlayacak düzenlemelerin devreye sokulduğu görülmektedir.

Bu tür uygulamalara ağırlıklı olarak kamu özel işbirliği (KÖİ) adı altında yürütülen projelerde rastlanmaktadır. Hazine, kamu özel işbirliğiyle projelerinde, 'borç üstlenimi anlaşmaları' yoluyla şirketlerin kefil haline getirilmiş, kamu bankaları da bu projelerin finansmanı için seferber edilmiştir.

Kiralar İptal-Katlanın İhale Bedelleri

İstanbul Havalimanı inşaatı sürecinde yaşanan 'kot revizyonu' ile şirketin inşaat maliyetleri düşürülürken, salgın nedeniyle önce ertelenen 2020 kira ödemesi de Bakan Adil Karaismailoğlu'nun 19 Şubat 2021 tarihli sosyal medya mesajı ile tamamen silinmiştir.

Altay tankı üretimi için yapılan ihalede öngörülen süre içinde bir üretim olmamasına karşın, ihaleyi kazanan BMC firmasına Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nın işletme hakkı verilmiştir.

Türkiye Varlık Fonu'nun Milli Piyango ihalesi sürecinde şans oyunlarının KDV oranı ile ilgili bir hüküm bulunmazken, ihale yapıldıktan ve devir işlemi gerçekleşikten sonra şans oyunlarındaki yüzde 18'lik KDV'nin sıfırlanması yoluna gidilmiştir. Bu yolla ihaleyi kazanan firmanın hasıllattan daha fazla pay almasının sağlandığı belirtilmektedir.

Yap-İşlet-Devret modeli ile yaptırılan Kuzey Marmara Otoyolu Kurtköy-Akyazı Kesimi ile Kuzey Marmara Otoyolu Kınalı-Odayeri Kesimi için toplam proje maliyeti yaklaşık 3.5 milyar dolar olarak açıklanırken, projelerin tamamlandığı dönemde iki projede yaklaşık 1.2 milyar dolarlık maliyet artışına gidilmiştir. Projelerde böylesine ciddi büyüklükte bir maliyet artışına gidilirken, kamuoyuna bunun gerekçesi ve 1.2 milyar doların neye göre hesaplandığı ile ilgili hiçbir bilgi verilmemiştir.

Millete Acı Reçete Müteahhite Kar Garantisi

Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Kamu ihaleleri ya da kamu özel işbirliği projelerinde sözleşmelerle ilgili müteahhitlerden gelen değişiklik taleplerinin neredeyse tamamı karşılanmaktadır. Yandaş müteahhitlerin riskleri, yoksul vatandaşın sırtından sıfırlanmakta, yüksek karları garanti edilmektedir.

Millete ‘acı reçete’nin sunulduğu bir süreçte, kamu ihaleleri ve KÖİ projelerinde oluşan kamu zararları saptanmalı ve bu kayıpların önüne geçilmelidir. TBMM, milletin kör kuruşunun hesabını sormakla yükümlüdür.

Bu nedenlerle kamu ihalelerine ilişkin şartname ve sözleşmelerde, şirketlerden gelen talepler doğrultusunda sonradan yapılan değişikliklerle oluşan kamu zararının boyutunun saptanması, kamu ihalelerinin şeffaf ve rekabetçi koşullarla yapılmasını sağlayacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekli görülmektedir.”

YILLIK 11 MİLYAR TL BİLE DAYANMIYOR

Yurttaşın ucuz alışverişi için ‘akşam pazarı’ tavsiyesinde bulunan Diyanet, 10,9 milyar TL’sini harcadığı 2020 bütçesinden yakındı. Vakıf ve derneklere milyonlarca lira aktaran idare, “Yatırım ödeneğimiz artırılсын” talebinde bulundu.

2020 yılı için ayrılan 11,5 milyar TL’lik ödenek ile yatırımcı bankaların da aralarında olduğu çok sayıda kamu kurumunun bütçesini geride bırakan Diyanet İşleri Başkanlığı’nın faaliyet raporu, yüksek harcamaları bir kez daha gözler önüne serdi. Rapora göre idare, dev bütçesinin 8,8 milyar TL’sini personeli için harcadı. 2020 yılında toplam 10,9 milyar TL harcayan Diyanet, isimleri açıklanmayan birçok dernek ve vakfa, “Kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler” kaleminden 78,4 milyon TL aktardı.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın, “2020 Yılı Faaliyet Raporu” yayımlandı. Yüksek harcamaları gün yüzüne çıkartan raporda, dikkati çekici detaylar da yer aldı. 2020 yılında 11 milyar TL’ye yakın para harcayan idare, 297 milyon TL’lik mal ve hizmet alımı yaptı.

Para Betona Gömüldü

Diyanet’in 2020 yılındaki toplam harcamasının yüzde 81’i personel giderlerinde, yüzde 13’ü SGK giderlerinde, yüzde 3’ü ise mal ve hizmet alımı giderlerinde kullandı. İdarenin yatırım hizmetlerini ve yatırım tutarlarını paylaştığı tablodaki yüksel maliyetler de göze çarptı. Buna göre, Türkiye genelindeki 60 müftülük binasının inşaat, bakım ve onarımı için 4,1 milyon TL kullanan Diyanet’in 2020 yılındaki yatırım kalemlerinden bazıları şöyle sıraladı:

- ◆ Amasya Müftülük Binası: 1 milyon TL,
- ◆ İzmir Müftülük Binası: 7,9 milyon TL,
- ◆ Eğitim ve yüksek dini ihtisas merkezleri: 4,1 milyon TL,
- ◆ Elazığ Harput Eğitim Merkezi: 16 milyon TL,
- ◆ Denizli Yüksek İhtisas Merkezi: 23,4 milyon TL.

Vakflara Para Aktı

Diyanet, “Kar amacı gütmeyen kuruluşlar” adı altında vakıf ve derneklere de milyonlarca lira gönderdi. 2020 yılı için kuruma ulaşan 560 dernek ya da vakfın yardım talebine 78,4 milyon TL ile karşılık verildi. İdare, gayrimenkullerinin bakım ve onarımı için de bir yılda 868 bin TL tüketti. Başkanlık, büyük bölümü iktidara yakın şirketlere ihale edilen 2020 yılındaki kongre, konferans, seminer ve organizasyonlar için de merkezi bütçeden 103 bin TL ayırdı.

Manevi Rehberlik Yayıldı

Diyanet’in çok tartışılan, “Manevi rehberlik” uygulaması ile yüz binlerce kişiye ulaşmasına olanak sağlandığı öğrenildi. 2020 yılında ulaşılacak kişi hedefini 500 bin olarak belirleyen idare, Covid-19 salgını nedeniyle 226 bin 41 kişiye ulaşabildi. Diyanet’in 2021 ve 2020 yıllarında da hastane, sevgi evleri, huzur evleri ve hapishanelerde ulaşmayı planladığı toplam kişi sayısının 1 milyon olduğu bildirildi.

2019 yılındaki faaliyet raporunda 10,5 milyar TL'lik bütçesinden şikayet eden idare 2020 yılında bütçeden şikayetçi oldu. Raporun, "Riskler" bölümünde, gençliğe yönelik hizmetlerde, "Arzu edilen seviyeye" ulaşamamasından yakınılırken bütçeyle ilgili şu değerlendirmede bulunuldu:

"Kurum bütçesinin her yıl yaklaşık yüzde 96-97'si personel giderlerinden oluşmakta, geriye kalan yüzde 3-4 ile hizmetler icra edilmektedir. Yurt içi ve yurt dışında geniş bir coğrafyada yasal görevlerimizi tam anlamıyla ifa edebilmemiz için, personel gideri dışındaki cari giderler ve yatırım ödeneğinin artırılması gerekmektedir."

KAMUYA ZARAR ŞİRKETLERE HEP KÂR

AKP iktidarının kamu kaynaklarının uzun yıllara yayılacak şekilde belli şirketlerin kasasına aktarılmasına yol açan pahalı, verimsiz, halktan gizlenen sözleşmelerle hayata geçirdiği kamu özel işbirliği projelerinin büyüklüğü 150 milyar doları aştı. Sayıştay'ın denetim raporlarına yansıyan saptamalar, dümenin şirketlerde olduğu bu sistemde kamunun nasıl zarara uğratıldığını gözler önüne serdi.

Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) kapsamında Türkiye'de bugüne dek gerçekleştirilen ve parasal büyüklüğü 150 milyar doları aşan 250'ye yakın proje; planlanmasından ihalesine, uygulanmasından kontrolüne kadar sayısız sorun içeriyor.

Yüzde 51'i havaalanı yatırımları olmak üzere sağlık, ulaşım, enerji, kentsel altyapı gibi birçok alanda uygulanan Kamu Özel İşbirliği projelerine ilişkin Sayıştay üyesi Nükrettin Parlak, Sayıştay Başkanlığı Eğitim Grup Başkanı Hacı Ömer Köse ile Prof. Dr. Metin Toprak Sayıştay dergisinde yayımlanan bir çalışma yaptı. Çalışmada, denetim raporları ışığında kamu özel işbirliği projelerinin Türkiye uygulamaları değerlendirildi.

Kamu kesiminin mali yükümlülüklerinin, uygulamanın ileriki aşamalarında ortaya çıkması nedeniyle kamu idarelerinin projelerin ilk safhalarında daha az ihtiyatlı bir tutum takındığı ve bu durumun risklerin önemli bir bölümünün kamunun üzerine kalmasına neden olduğu vurgulandı.

Özel sektörün KÖİ uygulamalarına katılımını teşvik için verilen kredi geri ödeme garantileri, borç üstlenim taahhütleri ve teşvikler ile satın alma garantilerini içeren yükümlülüklerin uzun vadede kamu kesiminin yükünü artırdığı belirtildi.

Çalışmada, Sayıştay raporlarında KÖİ uygulamalarına ilişkin çeşitli yıllarda hazırlanan raporlarda dikkat çekilen tespit ve değerlendirmeler yer aldı.

Enerji Projeleri

İnisiyatif Şirketlerde

- ◆ Enerji projeleri mevzuata aykırı olarak şirketler tarafından düzenlenen hatalı fizibilite raporlarına dayanılarak seçildi.
- ◆ Santrallerin kurulacakları yerler, arz-talep dengesine göre Bakanlık tarafından belirlenmesi gerekirken bu seçim firmalara bırakıldı, bazı bölgelerde talebin çok üzerinde üretim yapılması nedeniyle yeni iletim hatları kurulması gerekti, bu da ilave maliyetlere yol açtı.
- ◆ Firmalar santralleri düşük bedellerle tamamladığı halde, yatırım dönemi sonunda maliyetlerin yıllık yüzde 5 civarında eskalasyonuna izin verilerek yatırım tutarları daha yüksek gösterildi.
- ◆ Sözleşmelerin tamamına gizlilik yönünde hükümler konulması nedeniyle kamu aleyhine yapılan düzenlemelerin kamuoyu tarafından öğrenilmesi imkânı ortadan kalktı.

Şirket Lehine Değişiklik

Enerji şirketleriyle imzalanan sözleşmeler defalarca değiştirildi ve her değişiklikle projelerin toplam yatırım tutarı ve elektrik satış tarifeleri yükseltildi, işletme süreleri uzatıldı, üretim fiyatları değiştirildi, kamu yararı açısından yapılması zorunlu olan değişiklikler ise yapılmadı.

Gümrük Kapıları

Hatalı Projelendirme

- ◆ Gümrük Kapılarının Modernizasyonu Projesi'nde hatalı projelendirme nedeniyle tadilata ihtiyaç duyuldu, hesaplamalar gerçekçi belirlenmediğinden işletme süresinin hesabında kamu aleyhine sonuçlar ortaya çıktı.
- ◆ Özel sektör yükümlülüğünde olan işlerin sözleşmeye uygun olarak yürütülmemesi veya tamamlanmamasına karşın işletme izni verildi, özel sektör yükümlülüğündeki bazı işleri kamu üstlendi.

Avrasya Tüneli

Tünelin Ucu Karanlık

- ◆ Avrasya Tüneli Projesinde işletmeci firma ile imzalanan Doğrudan Sözleşmeye, Uygulama Sözleşmesinden farklı hükümler konuldu.
- ◆ Mevcut fesih sebeplerine ek olarak yeni fesih sebepleri getirildi, Uygulama Sözleşmesinin tarafı olmayan finans kuruluşlarına uygulama sözleşmesini feshetme yetkisi verildi ve ilk sözleşmeye göre tesisin yeniden yapılmasında kullanılması gereken sigorta gelirlerinin kredi geri ödemelerinde kullanılabileceğine ilişkin düzenleme yapıldı.
- ◆ Avrasya Tüneli Projesinde hizmet imtiyaz varlığı ve gelecek dönemlere ait vazgeçilen muhtemel gelirler gerçek değerleriyle mali tablolarda yer almadı.

Şehir Hastaneleri

Bol Keseden Garanti

- ◆ Şehir hastanelerinde kullanılacak tıbbi cihazların tespitinde teknik şartnamelerden kaynaklanan sorunlar yaşandı.
- ◆ Faaliyete geçen bazı şehir hastanelerinde ticari alanların inşaatı bitirilmedi, sözleşmelerdeki tıbbi cihazların bir kısmın sağlık tesislerine getirilmedi, proje kapsamında yer almayan birim için garanti bedeli ödendi.
- ◆ Arazi tahsisi yapılmadan sözleşme imzalanan bir projede sözleşme feshedildi ancak şirket proje alanından çıkarılmadı.

İdare tarafından usule uygun olmayan borç üstlenimi taahhüdünde bulunuldu. Sözleşme tadilatlarının usulüne uygun şekilde yapıldığına ilişkin güvence elde edilemedi.

- ◆ Sağlık tesislerinin hasar görmesi durumunda ödenecek sigorta bedellerinin, tesisin yeniden inşası yerine finansman sağlayıcılara aktarılmasına imkan sağlanması nedeniyle tarafların hak ve yükümlülüklerinde belirsizlik yaratıldı.

Farklı hizmet bedelleri

- ◆ Farklı şehir hastanelerinde miktara bağlı hizmetler karşılığında yapılacak ödemelere ilişkin birim fiyatlar arasında önemli farklılıklar oluştu.

Sözleşmelerde nüsha farklılıkları, atıf hataları ve mahiyeti belirsiz hükümler bulunuyor.

- ◆ Sağlık uygulama tebliği puanları hatalı uygulandı.

Yaptırımlar etkisiz

- ◆ Yatırım ve işletme aşamalarındaki aksaklıklara ilişkin yaptırım maddeleri, şirketin sözleşmeye uygun olarak hizmet sunmasına katkı sağlayamıyor.
- ◆ Şirketin sözleşme hükümlerini ihlali veya sözleşmeyi haksız feshi halinde, idarenin fesihten kaynaklanan her türlü ceza ve masrafı şirkete tazminat olarak ödeyecek olması, özkaynak kuralını anlamsızlaştırdı.

Fazladan ödeme

- ◆ İlk kullanım bedelinin hatalı hesaplanması nedeniyle, iş artışından dolayı ödenecek kullanım bedeli iş artış oranının çok üzerinde gerçekleşti.
- ◆ Sözleşmede belirlenen sınırı aşacak şekilde süre uzatımı verildi.
- ◆ Yükümlülüklerini yerine getirmeyen yüklenicilere sözleşmede öngörülen yaptırımlar uygulanmadı.
- ◆ Şirkete verilmesi öngörülen garanti tutarları ile bazı varlık ve yükümlülükler muhasebe kayıtlarına işlenmedi.
- ◆ KDV istisnasından yararlanan şirketin yatırım maliyetlerindeki azalmalar kira tutarı ve süresine yansıtılmadı.
- ◆ Mali tabloların belirli aralıklarla idareye sunulması yükümlülüğü yerine getirilmedi.

İşletmeciye haksız ödeme

- ◆ Projenin fiili tamamlama tarihi ile iş artışına ilişkin anlaşmazlık nedeniyle bilirkişi raporuna itiraz edilmesine rağmen tahkim sürecine başvurulmadı ve işletmeci firmaya temerrüt faizi ödendi.

◆ Şirketin kamuya yapması gereken ödemeleri eksik yapması ya da hiç yapmamasına karşın şirketle yılsonu mahsuplaşmaları yapılmadı.

İHALEYE FESAT KARIŞTIRMAK YASALLAŞTI

AKP'li milletvekilleri tarafından hazırlanan ve çok sayıda kanunda değişiklik öngören torba kanun teklifi, muhalefetin itirazlarına rağmen kabul edildi. Teklifin yasallaşmasıyla adrese teslim bir değişikliğe imza atıldı.

İktidarın tartışmalı düzenlemesi ile geçen yıl 15 Mart'tan sonra ihalesi yapılan ancak uygulama sözleşmesi imzalanmayan, yurtdışından finanse edilecek projelerin borcu ödenememesi durumunda bu borç Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından ödenecek. Muhalefet partileri, bu düzenlemenin, Kanal İstanbul Projesi kapsamında yapılacak Kuzey Marmara Otoyolu'nun "Nakkaş-Başakşehir kesimi"nin ihalesini alan Rönesans Holding için hazırlandığını söyledi.

Şirkete özel düzenlemeye muhalefet partileri karşı çıktı. Rönesans'ın kazandığı ihalenin torba teklif hayata geçtikten sonra yapılması durumunda hem maliyetinin azalacağını hem de katılımcı sayısının artacağını kaydeden milletvekilleri, "İhaleye fesat karıştırma" eleştirisinde bulundu.

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, ihale yapılırken bakanlık garantisi bilinseydi diğer firmaların da teklif verebileceğini belirterek, "Herkes ona göre pozisyon alırdı. Geçmişe dönük ihaleye fesat karıştırmanın suçüstü hâliyle karşı karşıyayız" dedi.

Yanıt Vermek İstemedi

Teklifin komisyonda yapılan görüşmeleri sırasında da İyi Partili Halil İbrahim Oral, Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı Enver İsyurt'a, "Bu şartlarda yapmış olsaydınız acaba kaç kişi daha ihaleye girebilirdi?" diye sordu. Bakan Yardımcısı İsyurt, bu soruya karşılık, "Ona girmeyeyim" demekle yetindi.

KARIŞ KARIŞ SATIŞ!

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın raporuna göre, Atatürk'ün kurduğu Sümerbank'ın bugüne kadar tam 4 bin 763 arsası satıldı. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, bu yıl da en az 13 hidroelektrik santraliyle birçok liman ve doğalgaz üretim santralının özelleştirileceğini açıkladı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulan Sümerbank'ın binlerce arazisinin satıldığını, bu yıl da birçok santral ile limanın özelleştirileceğini açıkladı.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 2020 Yılı Faaliyet Raporu'na göre, 1933 yılında Atatürk'ün Sümerbank adıyla kurulan Sümer Holding'in özelleştirme kapsamına alındığı tarihten bugüne 4 bin 673 arsasının özelleştirildiği belirtildi.

Raporda 'elektrik sektörü alanına' ilişkin de çarpıcı bilgilere yer verildi. Raporda, özelleştirme kapsam ve programında bulunan kamuya ait toplam 13 hidroelektrik santrali için ihale hazırlık çalışmalarının devam ettiği ifade edildi. 2020 yılında Ahiköy 1 ve Ahiköy 2 Hidroelektrik Santrallerine ilişkin ihale sürecinin tamamlandığı ve 11 milyon TL özelleştirme geliri elde edileceği açıklanan raporda, Gebze Dilovası Doğalgaz Santrali ile İstanbul Esenyurt'taki doğalgaz santralının da özelleştirilmelerine ilişkin hazırlık çalışmalarının sürdüğünü belirtildi.

Limanlar da Özelleştirilecek

Raporda, Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi'ne ilişkin de şu limanların özelleştirilmesine dair süreçlerin devam ettiği belirtildi:

Güllük Yat Limanı Projesi: Limanın 45 yıllığına işletme hakkının verilmesi yöntemiyle özelleştirilmesine ilişkin ihale süreci başlatıldı ve nihai pazarlık görüşmeleri 24 Kasım 2020'de gerçekleştirildi. İhale sonucuna ilişkin onay süreci devam ediyor.

Taşucu Limanı: Taşucu Limanı ve Liman Geri Sahasının özelleştirilmesi çalışmaları devam ediyor. Özelleştirme sürecinin 2021 yılı içinde tamamlanması hedefleniyor.

Fenerbahçe - Kalamış Yat Limanı: Limanın özelleştirme sürecinin 2021 yılı içinde tamamlanması planlanıyor.

Çanakkale Gökçeada Kuzu Limanı: Gökçeada Kuzu Limanı'nın 36 yıl süre ve işletme hakkının verilmesi yöntemi ile özelleştirilmesine yönelik 05 Kasım 2018 tarihinde ihaleye çıkıldı ve ihale iptal edildi. Liman'ın yeniden ihale edilmesine yönelik hazırlık süreci devam ediyor, özelleştirme işlemlerinin 2021 yılı içerisinde tamamlanması hedefleniyor.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın faaliyet raporunda, kamuya ait satılması planlanan taşınmazlara ilişkin şu bilgilere yer verildi:

- ▶ İstanbul, Ataşehir'deki Kayışdağı Mahallesi, 286 bin 237 metrekare yüzölçümlü taşınmaz,
- ▶ İstanbul ili, Esenyurt İlçesi, Çınar Mahallesi'nde bulunan 22 bin 946 metrekare yüzölçümlü taşınmaz ve bu taşınmazın üzerinde bulunan Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait yapılar,
- ▶ İzmir'in Bayraklı ilçesi, Salhane Mahallesi toplam büyüklüğü 15 bin metrekareyi bulan üç ayrı taşınmazın hisseleri,
- ▶ Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait Gebze Dilovası Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali ile bu santralin kullanımında bulunan muhtelif taşınmaz ve ekipmanlar ile Esenyurt'taki 169 metrekare yüzölçümlü ve 121 metrekare yüzölçümlü taşınmazlar.

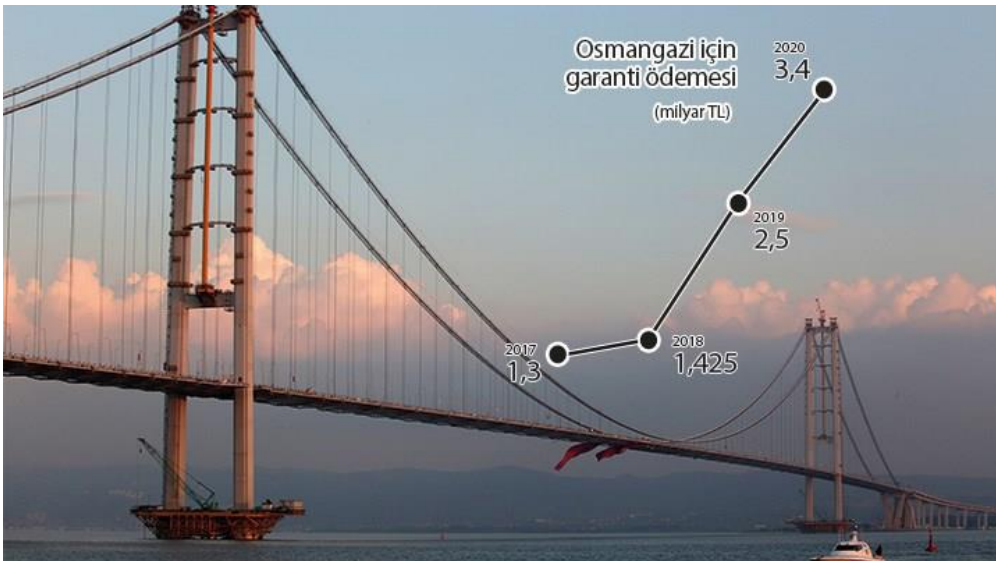
Özelleştirmeler AKP İle Hız Kazandı

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 2020 Yılı Faaliyet Raporu'nda 1986 ile 2003 yılları arasında özelleştirmelerden 8,2 milyar dolar, AKP iktidarları döneminde özelleştirmelerin hız kazandığı 2004 ile 2020 yılları arasında ise 62,2 milyar dolar gelir sağlandığı ifade edildi. 2020 yılında gerçekleştirilen özelleştirme uygulamaları ile iki hidroelektrik santral, bir liman ve muhtelif sayıdaki taşınmazın ihale işlemlerinin tamamlandığı ve 22 milyon dolar tutarında gelir elde edildiği açıklandı.

HALKI KÖPRÜ'YE HAPSETTİLER

Pandeminin, yoksulluğu daha da derinleştirdiği 2020'de sadece Osmangazi Köprüsü'ne 3,4 milyar TL garanti ödemesi yapıldı. Ödeme tutarı 3 yıl öncesine göre yüzde 161 oranında arttı.

2020 yılının sona ermesiyle birlikte, iktidarla yakın ilişkileri olan müteahhitlerle, Hazine arasında yıllık alacak defterleri yeniden açıldı. Bu defterlerden en kabarığı Osmangazi Köprüsü'ne ait. Zira araç başına 35 dolar + KDV üzerinden günlük 40 bin araç geçiş garantisi olan Köprü, Hazine için geleceği öngörülemez bir kara deliğe dönmüş durumda. Zira hem Türkiye'deki makroekonomik dengelerin bozulması hem de dolar kurunun yukarı yönlü hareketi nedeniyle garanti ödemeleri giderek artıyor. 2016'da açılan köprü için 2017'de 1,3 milyar TL garanti ödemesi yapılmıştı. Bu tutar 2020 yılında 3,4 milyar TL'ye çıkmış durumda. 3 yıl öncesine göre TL bazında yüzde 161 oranında artış yaşanmasının temel nedeni dolar kurundaki yükselme. Ancak bir diğer neden de Köprü'den geçen araç sayısının azalması. Bir otomobil için 147 TL'ye ulaşan geçiş bedeli, yoksulluk toplumsallaştıkça Köprü'yü kullanan araç sayısının azalmasına yol açıyor. Bu gelişmeye Covid-19 nedeniyle trafiğin azalması da eklenince garanti ödemeleri artıyor. Buna karşılık ne ilgili kurumlar ne de Osmangazi Köprüsü'nü işleten Otoyol AŞ. Köprü'den kaç aracın geçtiğini açıklamış değil. Sorularla Köprü'ye ilişkin merak edilenlere cevap vermeye çalıştık.

Geçiş Garantisi Neden Dövizle?

2018 yılında döviz kurlarındaki yükselmenin ardından MHP Lideri Devlet Bahçeli geçiş garantilerinin döviz cinsinden TL'ye çevrilmesini önermişti. Aynı öneri çeşitli platformlarda muhalefet sözcüleri tarafından da

yapıldı. Fakat bu mümkün değil. Zira köprü'nün finansmanı için kullanılan milyarlarca dolarlık kredi döviz cinsinden. Durum böyle olunca devlet ile işletmeciler arasında imzalanan sözleşmelerde de garanti bedelleri döviz cinsinden veriliyor. Böylece işletmeciler şirketin, borcunu öderken zorlanmaması sağlanıyor. Üstelik kamu, işletmeciler şirkete yalnızca dövizli garanti vermiyor, aynı zamanda şirkete finansman sağlayan bankalara da şirket için kefil oluyor. Başka bir ifadeyle, geçiş garantileri TL'ye çevrilse dahi, şirketin döviz kurlarının yükselmesi durumunda ortaya çıkacak zararını bankalara ödeyecek olan taraf yine Hazine. Yani, geçiş garantilerinin TL'ye çevirmek Hazine açısından herhangi bir olumlu sonuç doğurmuyor.

Garanti Ödemeleri Neden Artıyor?

2020'nin ikinci altı aylık dönemi için Osmangazi Köprüsü'nün işletmecisi Otoyol AŞ'ye yapılacak ödeme tutarı 1,5 milyar TL. Medyaya yansıyan teklif edilmemiş haberlere ve milletvekillerinin soru önergelerine verilen cevaplara göre 2017'nin tümünde bu tutar 1,3 milyar TL'di. Köprü için yapılan garanti ödemeleri 2018'de 1,42 milyar TL'ye, 2019'da 2,5 milyar TL'ye ve 2020'de ikinci altı aylık dönem de hesaba katıldığında 3,4 milyar TL garanti ödemesi yapıldı. Tutarın artmasının arkasında 3 ana neden yatıyor.

Döviz kuru yükseliyor. Araç başına verilen 35 doların TL karşılığı giderek artıyor.

Köprü giderek daha az kullanılıyor. Bir otomobil için geçiş bedeli 147 TL'ye çıkmış durumda.

2020'ye özel neden ise Covid-19. Şehirlerarası yolculukların kısıtlanmasıyla Köprü'den geçen araç sayısı azaldı.

Geçiş Garantisinden Başka Vurgun Var mı?

Araç başına 35 dolar + KDV üzerinden günlük 40 bin araç geçiş garantisi verilen Osmangazi Köprüsü'nde tek vurgun bu değil. Vurgun daha Köprü yapılırken başlıyor. Osmangazi Köprüsü bilindiği üzere 9 etaptan oluşan İzmir İstanbul otoyolunun sadece bir parçası. Devlet bu etaplar için Otoyol AŞ'ye inşaat bittikten sonra işletmeye başlama izni veriyor. Ancak otoyolu işleten şirket Otoyol AŞ için Köprü bu otoyolun adeta altın yumurtlayan tavuğu. Başkent Üniversitesi'nden iktisatçı ve eski DPT uzmanı Prof. Uğur Emek'in kendi blog sitesinde Mayıs 2020'de yazdığı "Mega projelerde önden yüklemeli gelir garantisi: Osmangazi Köprüsü" başlıklı yazısında yaptığı hesaba göre Köprü'den elde edilen gelir tüm otoyoldan elde gelirin yüzde 76'sını oluşturuyor. Ancak Köprü'nün yapım maliyeti, tüm otoyolun yapım maliyetinin yüzde 19'u ediyor. Her rasyonel yatırımcı gibi şirket de önce Osmangazi Köprüsü'nü bitiriyor. Böylece 2016'dan itibaren Köprü işletilmeye başlıyor. Ancak otoyolun tamamı ancak 4 Ağustos 2019'da açıldı. 15 yıl 4 aylık işletme süresi de bu nedenle 2019'da başladı. Böylece şirkete Köprü'nün işletmesi 3 yıllığına ikram edilmiş oldu.

Tek Problem Maddi mi?

2017'den 2020'nin sonuna dek, Otoyol AŞ'ye 8,6 milyar TL garanti ödemesi yapıldı. Bunun dışında Köprü'den geçen yurttaşların ödediği milyarlarca lira da yine işletmeciler şirket olan Otoyol AŞ'nin kasasına gitti. Ancak tek sorun maddi de değil. Milyarları yutan köprü hem bölgeler arası hem de kuşaklar arası gelir dağılımını olumsuz etkiliyor.

Türkiye'de yolu dahi olmayan köyler mevcut. 1 km köy yolu yapmak için katlanılan toplam maliyetin ortalama en fazla 1 milyon TL olduğu varsayımı altında, Osmangazi Köprüsü'ne ödenen garanti bedelleriyle 8 bin 600 km köy yolu yapılabilirdi. Hem doğudan batıya, hem köyden kente iç göçün henüz devam ettiği Türkiye'de özellikle böyle bir yatırım bölgeler arası gelir dağılımını bozuyor.

2009'daki hükümetin imzaladığı bir sözleşmenin bedelini 2035'teki hükümet de ödeyecek. Bu sorun ise kuşaklar arası gelir dağılımını etkilemekle kalmıyor bir etik tartışmayı da doğuruyor. Görece yaşı daha ileride olanlar, gösterişli projelerin büyümesine kapılıyor ancak bedelini daha genç olanlara ödettiriyor. Dahası, genç kuşaklara, karadeliğe dönüşen bu köprülere ilişkin fikri dahi sorulmuş değil.

BAKANLIKTAN ŞİRKETE ÖZEL İMAR PLANI

İstanbul Pendik Kurtköy Mahallesi'nde 3978 ada, 16 parsel ile ilişkin imar planı değişikliği teklifi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylandı ve bir ay süreyle askıya çıktı.

Söz konu imar planı değişikliğinin raporuna göre, arsa önce kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında Maliye Hazinesi'nden Gaziosmanpaşa Belediyesi'ne devredildi. Daha sonra, Gaziosmanpaşa Belediyesi'nin kentsel dönüşüm kapsamındaki yükümlülükleri çerçevesinde Süleyman Ekşi İnşaat San. ve Tic. A.Ş.'ye devredildi.

Bu devir işlemi ile ilgili olarak, 5 Aralık 2019'da Gaziosmanpaşa Belediye Meclisi kararı alındı. Karardan 28 gün sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı söz konusu arsayı "rezerv yapı alanı" ilan etti. Rezerv yapı alanı ilanından 6 gün sonra, 9 Ocak 2020 tarihinde ise arsanın Süleyman Ekşi İnşaat firmasına tapuda devir işlemi yapıldı.

Belediyeler Devre Dışı

Devirden önce söz konusu arsa, imar planlarında "idari tesis alanı" lejantında kalmaktaydı. İmar düzenlemeleri konusunda yetkili olan büyükşehir ve ilçe belediyeleri rezerv yapı alanı ilanı ile birlikte devreden çıkartılmış, yetki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na geçmiş oldu. Süleyman Ekşi İnşaat, arsayı devraldıktan sonra hazırladığı imar değişikliği teklifini Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sundu ve Bakanlık 23 Şubat 2021 tarihinde bu değişikliği onayladı.

Söz konusu değişiklikle "ticaret alanı (T6)" alanına alınan arsanın inşaat hakkı da artırıldı. 12 bin 46 metrekarelik arsanın Daha önce 14 bin 455 metrekare olan inşaat hakkı, 18 bin 69 metrekareye çıkartıldı. Arsaya 7 kat yüksekliğinde bloklar yapılabilecek. Söz konusu imar planı değişikliği ile ilgili hazırlanan yeni planlar 9 Nisan 2021 tarihine kadar askıda kalacak. Bu zaman içinde plana itiraz edilebilecek.

Yasalara Aykırıdır

Eski İBB Meclisi Üyesi, inşaat mühendisi İbrahim Doğan, "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı parsel bazında plan tadilatı yaparak imar yasalarını çiğniyor ve belediyeleri de yok sayıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İstanbul'un planlarından elini çekmelidir. Yapılan bu plan tadilatı, yasalara ve şehircilik ilkelerine aykırıdır" dedi.

4 YILDA 355 PROJE TAŞERONA GİTTİ

AKP tarafından 2004 yılında kurulan ve uydu yörünge hakları, yönetimi ve işletme yetkisine sahip olmak ve bununla ilgili yükümlülükleri yerine getirmekle görevli Türksat, işlerini taşeronla bıraktı.

CHP Milletvekili Cengiz Gökçel'in Türksat'a yönelik soru önermesine yanıt veren Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, 2016 ile 2020 yılları arasında, projelerin 355'inin taşeron firmalara yaptırıldığını kaydetti. Karaismailoğlu, bu süreçte 137 farklı taşeron firması ile anlaşmalar yapıldığını da ifade etti. Türksat'ın yerli ve milli firmalarla çalıştığını söyleyen Karaismailoğlu, önergeye verdiği yanıtta ayrıca, "Türksat'ın kurum ve kuruluşlarımızın tüm ihtiyaçlarını karşılayabilmesi imkan dahilinde değildir" ifadelerini kullandı.

CHP'li Gökçel, Türksat'ın yönetim kurulu üyeleri arasında İbrahim Kalın, İbrahim Eren ve Ali Taha Koç gibi bürokratların bulunduğunu anımsattı. Bu işlemlerin imzacılarının taşeron işlemlerde sorumluluğu bulunduğunu kaydeden Gökçel, "Kurum, Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değil. Ancak kurumu incelediğimizde sanki kanunun arkasından dolaşmak için yapılmış görünen bazı düzenlemeler olduğu görülüyor. Türksat, istisnaları sonuna kadar kullanıyor. Taşeron kullanılan işlerin tamamı danışmanlık ve teknik destek alım işleri. Sayıştay raporları da bunları açıkça ortaya koyuyor" dedi.

Gökçel sözlerini şöyle sonlandırdı: "Fahiş fiyatlarla taşeronla işler verilmiş. 3 ila 10 bin TL arasında çalışan personeller için taşeron firmaya 12 ila 34 bin TL arasında ücretler ödenmiş. Bunu da tespit ettik. Türksat, birilerini zengin etmek için kullanılmış."

GÖKÇEK'İN DİNOZORLARI ANKARA'YI YEMİŞ!

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı görevinden istifa ettirilen Melih Gökçek döneminde 750 milyon dolara yaptırılan Ankapark'ta, ilki 17 Ekim 2019'da gerçekleştirilen toplam üç hasar tespit çalışması sonucu zarar belli oldu. Ankapark'ta, kapanma sonrası zararın 111 milyon 210 bin TL olduğu kaydedildi.

Ankapark'ın işletmecisi tarafından Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne karşı açılan, "Kiracılık Sifatının Tespiti ve Muarazanın Men'i" davası kapsamında 5 Mart'ta keşif yapıldı.

Keşif sırasında işletmeci firmanın avukatı, Ankapark'ın Covid-19 nedeniyle işletilmediğini savunarak, "Değerlendirmede bu durum göz önünde bulundurulsun" dedi.

Covid-19 Bahane Edildi

Belediyenin fesih kararının en büyük dayanağının, "Oyuncakların bakımının yapılmadığı" olduğunu belirten avukat, salgın nedeniyle yurtdışından teknik personelin gelip bakım yapmasının mümkün olmadığını söyledi. Belediye yetkilileri ise "Covid-19 nedeniyle tesisi kapalı tutuyoruz" beyanının gerçeği yansıtmadığını, ihlallerin koronavirüs sürecinden çok öncesinde de var olduğunu vurguladı. Firmanın, salgın yokken Kasım 2019 itibarıyla çeşitli bahaneler ile tesisi kapalı tutacağını beyan ettiği belirtildi. Tesisin işletmecisi, 26 Kasım 2019'da

Ankapark'ı ziyaretçiye kapattı. Firma, 30 Nisan 2020 itibarıyla belediyeye ödemesi gereken 26 milyon 440 TL'yi de ödemedi. Tesiste, 6-7 Mayıs 2020'de ikinci, 14 Mayıs 2020'de ise üçüncü denetim ve hasar tespit çalışması yapıldı. ABB yönetimi, şirkete 28 Mayıs 2020'de fesih ihtarnamesi gönderdi. 11 Haziran 2020'de ise "hasar ve delil tespiti" davası açıldı. 2020'nin Mayıs ve Kasım aylarında tesise onlarca haciz kararı iletilirken belediye bunlara itiraz etti. 7 Ekim 2020'de, ABB'nin işletmeciyeye fesih işlemleri için verdiği 90 günlük süre doldu. Tahliye için önce işletmeciyeye ihtarname gönderildi, ardından ise Kaymakamlığa başvuruldu. Ancak işletmeci, tesisi tahliye etmeyerek konuyu yargıya taşıdı.

Tahliye Durduruldu

Mahkeme, tesiste 111 milyon 210 TL'lik yeni zarar tespit etti. Bu sırada Kaymakamlık, ABB'nin tahliye talebini reddetti ve tahliye işlemleri, yalnızca 50 bin TL teminat karşılığında durduruldu. İdare, tahliyenin durdurulması kararının ardından istinaf mahkemesinin yolunu tuttu. İşletmeci hakkında, "Sahte senet sunmaya teşebbüs" suçlamasıyla Savcılığa suç duyurusunda bulunuldu.

Bir sonraki duruşma 5 Mayıs'ta yapılacak.

RANT SINIRLARI AŞTI

Suriye'ye üniversite kuran, köprü ve altyapı için milyonlarca lira harcayan iktidarın bölgenin kuzeyindeki elektrik enerjisi dağıtım işini de özelleştirdiği ortaya çıktı. Özelleştirme İdaresi'nin raporunda, ihale düzenlenerek 10 yıllığına elektrik enerjisi dağıtım işinin bir şirkete verildiği belirtildi.

Suriye'de 15 Mart 2011'de başlayan iç savaş devam ederken iktidar da askeri operasyonlarla kontrol altına aldığı Suriye'nin kuzeyinde üniversite kurmak, köprü, yol ve altyapı için milyonlarca lira harcıyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 2020 Yılı Faaliyet Raporu'nda, Zeytindalı Harekatı bölgesindeki "Afrin, Cinderes, Bülbül, Rajo, Sharran, Şeyh El Hadid ve Mabatlı" bölgelerinin elektrik enerjisi işinin özelleştirildiği ifade edildi.

10 Yıllık Sözleşme

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın raporunda, Suriye'nin kuzeyine ilişkin "Elektrik dağıtım alt yapısının yapılması ve işletilmesi işine ilişkin ihale çalışmaları 31 Ocak 2020 tarihinde tamamlanmıştır" denildi. İhalenin Suriye uyruklu üç kişi tarafından Kilis'te kurulan Suriye Türkiye Elektrik Enerjisi isimli bir şirkete verildiği öğrenildi. Raporda, Suriye'nin kuzeyinde özel bir elektrik piyasa yapısı ve özel bir tarife mekanizması kurulduğu da açıklanarak, "Dağıtım bölgesinde gerekli yatırımların yapılarak 10 yıl boyunca işletilmesine ilişkin İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi, Şubat 2020'de imzalanmıştır" ifadeleri yer aldı.

Türkiye'nin özelleştirmek amacıyla düzenlediği elektrik enerjisi dağıtım işi ihalesini alan Suriye Türkiye Elektrik Enerjisi Şirketi yetkilileri şu açıklamayı yaptı: "Biz bu ihaleyi almadan önce bölgede elektrik, jeneratörlerle sağlanıyordu. Düzenlenen ihaleyi biz aldık ve eski şebekelerin, tesislerin, kabloların bakım onarımını yapıyoruz. Yeni abonelik işlemleri de yapıyoruz ve sattığımız elektriği Türkiye'den alıyoruz."

DSİ de Milyonlar Harcadı

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Fırat Kalkanı Harekatı ile Zeytin Dalı Harekatı bölgelerindeki içme suyu kuyularına bağlantı hattı projesi için 100 milyon TL'lik bütçe ayırdı. Bölgede üç yılda 111 su kuyusu açan DSİ, 78 yeni kuyu için de yaklaşık 10 milyon TL daha harcayacak.

Fakülte Kuruldu

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla Resmî Gazete'de yayımlanan kararla, Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı olarak El-Bab'da İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Azez'de İslami İlimler Fakültesi ve Afrin'de Eğitim Fakültesi kurulması kararlaştırılmıştı.

Bakliyat Alınıyor

Polis Akademisi Başkanlığı "Türkiye'deki Suriyeliler ve Sınır Ötesi Güvenli Bölge Raporu'nda" da Suriye'den hububat ve bakliyat satın alındığına ilişkin itiraf niteliğinde ifadelere yer verilmişti. "Hasat edilen tarım ürünlerinden arpa ve buğday Toprak Mahsülleri Ofisi (TMO), mercimek, nohut ve patates ise Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından satın alınmaktadır" denen raporda, Suriyeli çiftçilere Yerel Meclis aracılığıyla fide, fidan, gübre ve tarım ilacı dağıtımı yapıldığı ifade edildi.

Yol ve Köprü Yapıldı

Hatay Valiliği 22 Temmuz 2020 tarihinde “Hatay’ın Hassa ilçesi ile Afrin’e bağlı Racu Bölgesi arasında bağlantı yolu ve köprü yapım için ihale düzenledi. Ayrıca, sadece geçen yıl birçok kamu kurumu Suriye’nin Rasulayn ve Tel Abyad kentlerine de milyonlarca lira harcadı.

MKE’DEN KUSURSUZ USULSÜZLÜK

Kamuoyuna, “Sülün Osman’a taş çıkartan satış” olarak yansıyan MKE’nin hurda kamyonet satışı, kurumun Genel Müdürü Yasin Akdere’ye soruldu. Akdere, hurda kamyonetlerin otomobil olarak gösterilerek satılmasının kurumu 1,4 milyon TL zarara uğratmasına “Bir kusur yok. Araştırma devam ediyor” dedi.

Makina Kimya Endüstrisi’nin (MKE) kamuoyuna “Sülün Osman’a taş çıkartan satış” şeklinde yansıyan hurda kamyonet satışı, KİT Komisyonu’nda MKE Genel Müdürü Yasin Akdere’ye soruldu. Akdere, hurda kamyonetlerin otomobil olarak gösterilerek satılması ile kurumu 1,4 milyon TL zarara uğratan işleme ilişkin, “Bir kusur yok” diyerek araştırmanın devam ettiğini söyledi.

KİT Komisyonu’nda, MKE’nin 2017 ve 2018 yıllarına ait kesin hesapları masaya yatırıldı. Toplantıda, vergi denetimi ile açığa çıkarılan, “Kamyonet satışı usulsüzlüğü” ve Sayıştay’ın önceki yıllara göre 2019 yılında nicelik kaybına uğrayan denetim raporu gündeme getirildi.

Zarar 1,4 Milyon TL

MKE, Jandarma Genel Komutanlığı’ndan devraldığı hurda kamyonetlerin satışını binek otomobil olarak yaptı. Hurda kamyonetler binek otomobil olarak gösterilerek satılınca KDV de faturaya yüzde 18 yerine yüzde 1 olarak yansıtıldı. İki yıl üst üste bu şekilde gerçekleşen satışlar nedeniyle kurum, toplam 1,4 milyon TL zarara uğradı. Usulsüz satış, vergi denetimleri ile açığa çıkarıldı. Olayın ortaya çıkmasının ardından MKE, bin 301 adet kamyonu olması gerekenden daha ucuza alan firmalardan 1,4 milyon TL’lik KDV farkını geri istedi ancak firmalar, bu talebe olumsuz yanıt verdi. MKE yetkililerinin, “Olay kamuoyuna yansırsa prestij kaybına uğrarız” düşüncesiyle alıcı firmalara dava açmadığı iddia edildi.

Sayıştay raporlarına da yansıyan usulsüz satış ve satışa ilişkin iddialar, önceki gün gerçekleştirilen TBMM KİT Komisyonu’na da konu oldu. CHP Milletvekili Atilla Sertel, komisyon toplantısında bulunan MKE Genel Müdürü Yasin Akdere’ye, “Kamyonetleri nasıl otomobil olarak gösterdiniz? Kamyonet parçalarıyla otomobil parçaları aynı mı bunu fark etmemek mümkün mü? Bu işte birilerinin kusuru var mı varsa kimlerin kusuru var?” sorularını yöneltti.

Araştırma Sürüyormuş

CHP’li Sertel, “Bir kusurdan kaynaklı para kaybı” diye başladığı cümlesini bitirmeden Genel Müdür Akdere araya girdi. Kusur olmadığını savunan Akdere, araştırmanın sürdüğünü belirterek, “Değerli teftiş kurulu başkanlığımız gerekli incelemeleri A’dan Z’ye, 360 derece olarak yapmış bulunmaktalar. Çok da temiz bir raporumuz var. Bunu sizlere yazılı olarak sunacağım” ifadelerini kullandı.

Sansürlü Raporlar Gündemde

CHP Milletvekili Deniz Yavuzılmaz da Sayıştay raporlarının sansürlendiği iddiasına ilişkin konuştu. MKE’nin 2016 yılı Sayıştay raporunun toplam 328 sayfa olduğunu belirten Yavuzılmaz, 2018 yılı Sayıştay raporunun ise 88 sayfa olduğuna dikkat çekti. Yavuzılmaz, 2015 ve 2016 yılı raporlarında MKE’nin ihracat rakamları olduğunu ancak 2017 ve 2018 yılı raporlarında bu verilerin yer almadığını vurguladı.

OECD’DEN ENFLASYON VE ŞİRKET İFLASI UYARISI

Mart ayına ilişkin ekonomik görünüm raporunu açıklayan OECD, Türkiye için yüksek enflasyon uyarısında bulundu. Raporda, zayıf ekonomik toparlanmaların ise büyük istihdam kayıplarına ve şirket iflaslarına neden olacağı uyarısı yapıldı.

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı’nın (OECD) "Mart Ara Dönem Ekonomik Görünüm Raporu" yayımlandı. Raporda salgın etkileri değerlendirilirken Covid-19’a karşı aşların kademeli uygulanmasının ve ABD başta olmak üzere bazı ülkelerde ilave mali desteklerin küresel ekonomik görünümde önemli ölçüdeki iyileşmeye yardımcı olduğu kaydedildi. Ekonomiye yönelik büyük risklerin devam ettiğine yer verilen raporda, ülkelerde aşılamanın daha hızlı ilerlemesinin kısıtlamaların daha çabuk kaldırılmasını, güven ve harcamaların artırılmasını sağlayacağına işaret edildi.

Raporda, "Aşılamada yavaş ilerleme ve mevcut aşuların etkisiz kaldığı yeni virüs mutasyonlarının ortaya çıkması daha zayıf bir ekonomik toparlanma, daha büyük istihdam kayıpları ve daha fazla şirket iflasıyla sonuçlanır" uyarısı yapıldı.

Ekonomik toparlanmanın güçlendirilmesi için aşulamada hızla ihtiyaç olduğunu kaydedilen raporda, fırsatları ortaya çıkarmak, ekonomik dinamizmi geliştirmek ve güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir toparlanmayı teşvik etmek için tüm ülkelerde geniş kapsamlı yapısal reformlara ihtiyaç olduğuna da vurgu yapıldı.

Büyüme Rakamları Revize Edildi

OECD'nin 2021 ve 2022 yıllarına ilişkin ekonomik büyüme öngörülerine de yer verilen raporda, aralıkta 2021 için yüzde 4,2 olarak açıklanan küresel ekonomide büyüme tahmini yüzde 5,6'ya yükseltildi. Bu rakam, 2022 için de yüzde 3,7'den 4'e çıkarıldı. Türkiye'nin 2021 büyüme tahminlerini ise yüzde 2,9'dan 5,9'a yükseltti.

Daha önce 2021 için yüzde 3,2 olarak açıklanan ABD ekonomisinin büyüme tahmini 6,5'e, 2022'de ülke ekonomisinin büyüme tahmini de yüzde 3,5'ten 4'e revize edildi.

Avro Bölgesi için 2021'de öngörülen yüzde 3,6'lık büyüme tahmini yüzde 3,9'a, gelecek yıl için de yüzde 3,3'ten 3,8'e yükseltildi.

İngiltere ekonomisi için 2021 yılı büyüme tahmini yüzde 4,2'den 5,1'e, gelecek yıla ilişkin büyüme tahmini yüzde 4,1'den yüzde 4,7'ye çıkarıldı.

Hindistan ve Türkiye İçin Enflasyon Uyarısı

Raporda ayrıca yüksek emtia fiyatlarının, Hindistan ve Türkiye gibi net emtia ithalatçısı ülkelerde enflasyonu yükselteceği vurgulandı. OECD raporunda, 2022 mali yılında Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'da yüzde 12,6 artış ile Hindistan'ın başı çekeceği, ardından yüzde 7,8 ile Çin'in geleceği tahmin ediliyor.

KARTAL İMAM HATİP SINIR TANIMİYOR

Varlık Fonu Genel Müdürlüğü'ne atanan Arda Ermut'un yükselişi

Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi mezunu Salim Arda Ermut, Varlık Fonu Genel Müdürlüğü'ne atandı. Bilal Erdoğan gibi 1999'da mezun olan Ermut aynı zamanda Kartal İmam Hatip kadrosuyla donatılan Türk Hava Yolları'nda Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi Üyesi.

Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla yayımlanan atama kararına göre, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdürü Zafer Dönmez görevden alındı. Dönmez'den boşalan makama Salim Arda Ermut atandı.

Ermut'un, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Necmeddin Bilal Erdoğan'ın da mezunları arasında yer aldığı Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi (AİHL) mezunu olduğu ortaya çıktı. Ancak Ermut LinkedIn hesabında yer alan öz geçmişinde eğitim durumuna ilişkin Kartal İmam Hatip Lisesi'nden hiç bahsetmiyor. Ermut'un eğitim durumunda yalnızca Boğaziçi Üniversitesi yer alıyor.

Ermut, Kartal Anadolu İmam Hatip Mezunları Derneği'nin yönetiminde 2002-2004 yılları arasında muhasip üye olarak da görev yapmış.

Vazgeçilmez Lise: Kartal İmam Hatip

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Büyükşehir Belediyesi başkanlığı döneminde danışmanlığını yapan bir diğer Kartal İmam Hatip Lisesi mezunu İlker Aycı'nın Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanlığı'na atanmasının ardından boşalan Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı başkanlığına Arda Ermut getirilmişti.

Söz konusu ajans sistem değişikliği ile "Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanlığı" adını alırken, gelenek değişmemiş, görevden alınan Ermut'un yerine de yine Kartal İmamhatip lisesi mezunu olan Ahmet Burak Dağlıoğlu atanmıştı.

Dayıoğlu 2020 yılında ise Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu Üyeliğine atandı.

İletişim Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada, "Görevlerinden aflarını talep eden sayın Berat Albayrak ve sayın Arda Ermut'un Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu üyelikleri sona ermiş, Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu Üyeliğine sayın Ahmet Burak Dağlıoğlu sayın Cumhurbaşkanımız tarafından atanmıştır." ifadesine yer verilmişti.

Eylül 2018'den bu yana Türkiye Devlet Varlık Fonu'nda Yönetim Kurulu Üyeliği görevine devam eden Ermut, bu görevinden 2020 Kasım ayında ayrılmıştı.

THY'de Bilal Erdoğan Ekolü

THY'nin üst düzey yönetimindeki 78 makamın hepsine Kartal İmam Hatip Lisesi mezunun yer aldığı orataya çıkmıştı.

Kartal İmam Hatip mezunu olan isimler Arda Ermut ve Ogün Şanlıer, THY Yönetim Kurulu üyeleri, Abdülkerim Çay ve Ahmet Olmuştur THY genel müdür yardımcılarını, Ebubekir Akgül İnsan Kaynakları Başkanı, Rafet Fatih Özgür Reklam Müdürü olarak görev yaptığı belirlenmişti.

Ayrıca, Kalite Başkanı, Gelir Yönetimi Başkanı, Satıştan Sorumlu Başkan, Alım Müdürü, Yurtdışı Muhasebe Müdürü, Kurumsal Satış ve Pazarlama Müdürü, Kabin Müdürü, Avrupa Balkanlar Satış Başkanı da Kartal İmam Hatip mezunuydu.

Hızlı Yükseliş

1980 yılında Karaman'da doğan Selim Arda Ermut, Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın Kartal İmam Hatip Lisesi'nden sınıf arkadaşı. Ermut, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden 2004 yılında mezun oldu ve 2005 yılında İstanbul'da Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri olarak kariyerine başladı.

2004 yılında lisans eğitimini tamamlayan Salim Arda Ermut, 2005 yılında İstanbul'da Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği görevine atandı.

Kariyerine Başbakanlık bünyesinde kurulan Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'nda devam eden Salim Arda Ermut, 2007 yılında burada Uzman Yardımcısı olarak görev alırken, kurum içinde tüm ara pozisyonlarda görev almasının ardından önce Daire Başkanlığı görevine, 2015 yılında da Başkanlığa atandı.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş sürecinde Yatırım Ofisinin Cumhurbaşkanlığı bünyesinde konumlandırılması çalışmalarını yürüttü ve 2018 yılında Ofis Başkanlığına getirildi.

Arda Ermut Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanlığı görevini Şubat 2020 yardımcısı Ahmet Burak Dağlıoğlu'na bıraktı.

Eylül 2018'den bu yana Türkiye Devlet Varlık Fonu'nda Yönetim Kurulu Üyeliği görevine devam eden Ermut, bu görevinden 2020 Kasım ayında ayrılmıştı.

Haziran 2019'da Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Üyesi olarak atanan Ermut THY İcra Kurulu'nda da üç üyeden biri olarak görev yapıyor.

BORÇ ÖDENMEDİ, SES YOK!

Türkiye'den uçak bombası alan Suudi Arabistan, 120,3 milyon dolarlık borcunun 48,1 milyon dolarlık bölümünü ödedi ancak 66,2 milyon doları ödemedi. Sözleşmede, ödeme yapılmaması durumunda uygulanacak bir yaptırım da yer almadı.

Türkiye'nin bir dönem bölgedeki en önemli müttefiki olan Suudi Arabistan'la sadece diplomatik değil ekonomik ilişkisi de sorunlu. Türkiye'nin, iki ülke arasında sıcak dostluğun bulunduğu dönemde yapılan bir silah alışverişinden doğan 66,2 milyon dolarlık alacağını tahsil edemediği ortaya çıktı.

Önceki gün 2017 ve 2018 hesapları TBMM'de denetlenen Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun (MKE) 2019 yılı denetim raporunda Suudi Arabistan'a yapılan bir silah ihracatından kaynaklanan milyon dolarlık alacakla ilgili tespiti yer verildi.

Raporda, mühimmat satış sözleşmelerinde, teslimat yapıldığı halde alıcının borcunu ödememesi durumuna ilişkin herhangi bir yaptırımın yer almaması eleştirildi.

Uçak Bombası Satışı

Raporda yer alan bilgilere göre, Suudi Arabistan Kraliyet Hava Kuvvetleri (RSAF) ile MKE arasında 2016 ve 2017 yıllarında 3 tip uçak bombası ihracatını kapsayan 36,3 milyon ABD Doları (USD), 51,2 milyon USD ve 32,8 milyon USD olmak üzere toplam 120,3 milyon USD'lik satış sözleşmesi imzalandı.

Sözleşmeler kapsamında Nisan 2020 itibarıyla toplam 10 ayrı sevkiyat yapıldı, bu sevkiyatlar karşılığı avans ödemeleri dahil olmak üzere 48,1 milyon USD tahsilat yapıldı ancak ödenmesi gereken 66,2 milyon USD tahsil edilemedi.

Türkiye'ye Yaptırım Var Suudilere Yok

Sözleşmelerin "Ödemeler" kısmında "iki sözleşme için yüzde 30, bir sözleşme için ise yüzde 40 oranında avans ödemesinin, sözleşmenin imzalanmasından 30 gün içerisinde fatura ve ihracat lisansı belgelerinin RSAF Proje Direktörlüğüne teslim edilmesiyle yapılacağı, her parti sevkiyatın bedelinin ise yine RSAF Proje Direktörlüğüne ilgili dokümanları teslim almasıyla birlikte üç hafta içinde ödeneceği" ifade edildi.

Sözleşmelerin "Cezalar" başlıklı maddesinde ise "Sözleşme konusu mühimmatın MKE tarafından geç teslim edildiği her hafta için ilgili parti sipariş bedelinin yüzde 1'i kadar gecikme cezası ödeneceği" belirtildi.

Raporda, ceza hükümlerinin sadece MKE aleyhine düzenlendiği, MKE'nin alacağını tahsil edememesi durumunda sözleşmede herhangi bir tedbir öngörülmediği vurgulandı.

MKE'nin Alacakları Yüzde 51 Arttı

MKE'nin ticari alacakları 2020 yılında 2019'a göre yüzde 51,4 oranında artışla 797 milyon 417 bin TL oldu.

Alacakların 213 milyon 569 bin TL'si resmi dairelerden, 3 milyon 97 bin TL'si KİT'lerden, 66 milyon 859 bin TL'si gerçek ve tüzel kişilerden, 511 milyon 573 bin TL'si de yurtdış alacaklardan kaynaklandı.

Yurtdışından alacaklar da önceki döneme göre yüzde 36,8 oranında arttı. Bunun 461 milyon 709 bin TL'si Suudi Arabistan'a, 49 milyon 864 bin TL'si de diğer ülkelere yapılan ürün ihracatından kaynaklandı.

ASELSAN da Borcunu Ödemedi

Benzer bir durum MKE'nin, ASELSAN ile Korkut Projesi kapsamında altyüklenici sıfatıyla imzaladığı 74,6 milyon avro bedelli ürün ve hizmet temini sözleşmesi ile ilgili de yaşandı.

ASELSAN tarafından sözleşme kapsamında yüzde 30 avans ödemesi gerçekleştirildi ancak geri kalan 45,1 milyon TL'nin, raporun yazıldığı 2020 yılı Nisan ayı itibarıyla süresinde ödenmediği tespit edildi.

Takip Edilmedi

Bu sözleşmede de süresi içerisinde MKE'ye ödemelerin yapılmaması durumuna ilişkin herhangi bir yaptırım yer almadı. Ama yine sözleşmeye MKE teslimatı geciktirdiğinde uygulanacak yaptırımlar yazıldı.

Raporda, sözleşmelerden doğan ve süresinde ödenmeyen alacak tutarlarının tahsili amacıyla çeşitli tarihlerde hem Arabistan'dan hem de ASELSAN'dan talepte bulunulduğu ancak hukuki takip yollarına başvurulmadığı da ifade edildi.

BAKANLIK, TEPKİYE RAĞMEN TARİKATLARLA İŞBİRLİĞİNİ SÜRDÜRÜYOR

Nakşibendi tarikatının "HakYolcular" olarak bilinen kolu İskenderpaşa cemaatine yakın Server Yaşam Vakfı, bu yıl da Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile işbirliğine gitti.

Vakıf tarafından düzenlenecek ve 18 Ocak-5 Haziran tarihlerine yayılan "9. Ufka Yolculuk Bilgi ve Kültür Yarışması" etkinliği, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün resmi yazısı ile duyuruldu. Yarışma için 81 ilde proje ortağı olarak belirlenen sivil toplum kuruluşlarının adları da okulların yaptığı duyurularda yer aldı.

Kitaplar 'Şeyh' ile İç İçe

Yarışmanın bu yıl teması ise "Sağlıklı Yaşam" olarak belirlendi. "Doğal ve sağlıklı beslenme, uyku düzeni, bağışıklık sistemi ve hastalıklardan korunma, koruyucu hekimlik uygulamaları, özdenetim ve ruh sağlığı, aile içi iletişim gibi birçok konu üzerinde durulacağı" belirtilen yarışma; ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere üç kategoride gerçekleştirilecek. Öğrenciler, yarışmaya özel olarak hazırlanan, "Server Yayınları" tarafından basılan ve 15 liraya satılan kitaplardan sorumlu olacak. Ağırlıklı olarak dini kitapları basan ve "Sahih bilgi kaynağı" sloganı ile faaliyet gösteren Server Yayınları'nın yayımladığı eserler arasında Nakşibendi Şeyhi Mahmud Esad Coşan'ın kitaplarının da bulunması dikkat çekiyor.

Yarışma, çevrimiçi olarak iki aşamalı şekilde gerçekleştirilecek. İlkokul öğrencilerine "Nereden Geliyor Bu Sesler?", ortaokul öğrencilerine "Bir Acayip Yolculuk" ve lise öğrencilerine "Sağlık Olsun" adlı kitaplardaki bilgilere yönelik sorular sorulacak. Yarışmada dereceye girenler için ödül töreni 5 Haziran'da İstanbul'da olacak.

İlk 3 derecede bulunan yarışmacılar ile yanlarındaki bir refakatçinin ödül töreni için gidiş-geliş yol ücretleri ve bir gecelik konaklama ücretleri vakıf tarafından karşılanacak.

Vakfın önceki yarışmalarının konu başlıklarını “Büyük İslam ilmi hali”, “Hadis”, “Kuran ve sünnet bütünlüğü” ve “Güzel ahlak” gibi konular oluşturmuştu. Vakfın internet sitesinde yer alan bilgilere göre, söz konusu yarışmalara 8 yılda, 81 il 922 ilçeden toplam 3 milyon 354 bin 224 kişi katıldı.

‘Müzik Haram, Tokalaşmak Yasak’

2018’de düzenlenen yarışmada kaynak olarak Nakşibendi Şeyhi Mahmud Esad Coşan’ın “Sünnet Olmadan Ümmet Olmaz” adlı kitabı; 2020’de ise “Edeb Mektebi” ve “İletişim, Nezaket ve Adap” adlı kitaplar belirlenmişti.

“Ebed Mektebi” kitabında “müziğin haram, kadınları ön plana çıkaran filmlerin sakıncalı olduğu”; “İletişim, Nezaket ve Adap” kitabında “kadın ve erkeklerin tokalaşmasının yasak olduğu” yönündeki ifadelerin yer alması tepki çekmişti. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, “proje, protokol gibi çalışmalar kapsamında çeşitli kurum ve kuruluşlarca öğrencilere dağıtılmak üzere okullara gönderilen kitapların detaylı ve yeterli inceleme yapıldıktan sonra öğrencilerin kullanımına sunulduğunu” savunmuştu.

ÖĞRENCİYE KAŞIK DİYANET’E KEPÇE!

Diyanet, ‘2021 Yılı Mesleki ve Teknik Eğitim Yatırımları’ için aldığı ödenekle onlarca üniversitenin yatırım bütçesini geride bıraktı. İdare, 54,6 milyon TL’lik yatırım ödeneğiyle aralarında Ankara ve Ege Üniversitesi ile İTÜ’nün de olduğu toplam 119 üniversitenin önünde.

2021 Yılı Yatırım Programı, iktidarın yükseköğretim alanına bakışını gözler önüne serdi. Diyanet İşleri Başkanlığı’na verilen 54,6 milyon TL’lik yatırım bütçesi, 119 üniversitenin yatırım bütçesini geride bıraktı. Programa göre, 2021 yılı için “Mesleki ve Teknik Eğitim” başlığı altında toplam 51 proje planlandı.

Projelerin 36’sının Milli Eğitim Bakanlığı’na, beşinin ise Diyanet İşleri Başkanlığı’na ait olduğu kaydedildi. Diyanet’e, projelerinde kullanması için 2021 yılı bütçesinden 54,6 milyon TL tahsis edildi.

673 Proje

Programın, “Eğitim Sektörü Yatırımlarının Kuruluşlara Göre Dağılımı” bölümünde “Mesleki ve Teknik Eğitim” başlığının hemen altında, yükseköğretim alanındaki projeler için ayrılan bütçelerin detaylarına yer verildi. Yükseköğretim alanında toplam 673 proje olduğu belirtilirken projeler için ayrılan kaynağın büyüklüğü 5,7 milyar TL ile ifade edildi.

119’unu Geride Bıraktı

Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın, 1,7 milyar TL aldığı yükseköğretim proje yatırımları ödeneğinden üniversitelerin payına düşen bütçe Diyanet’in mesleki ve teknik eğitim projeleri için ayrılan bütçenin altında kaldı. Diyanet, 54,6 milyon TL’lik mesleki ve teknik eğitim yatırım bütçesi ile 119 üniversitenin yatırım bütçesinden daha fazla para aldı.

5 Üniversite Geçti

Diyanet, eğitim yatırım ödeneği ile 119 üniversiteyi sollarken yalnızca beş üniversite Diyanet’i geçti. Diyanet’ten daha fazla ödenek alan üniversiteler Boğaziçi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Marmara Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi oldu.

Üniversitelerin ödenekleri

Diyanet’e, mesleki ve teknik eğitim yatırımları için ayrılan 54,6 milyon TL’den daha az yatırım bütçesi alan bazı üniversiteler ve ödenekleri şöyle sıralandı:

- ◆ Ankara Üniversitesi: 30,9 milyon TL
- ◆ Ege Üniversitesi: 41,2 milyon TL
- ◆ İstanbul Teknik Üniversitesi: 45,9 milyon TL
- ◆ Yıldız Teknik Üniversitesi: 35,8 milyon TL

TEK KİŞİLİK DEV KADRO

Nihat Hatipoğlu, rektörü olduğu üniversitede 4 dekan vekilliği görevi de üstlenmiş: Hatipoğlu üniversitesi

Ramazan ayında yaptığı programlardan aldığı maaş ve yorumları ile gündeme gelen ve AKP'ye yakınlığıyla bilinen Hatipoğlu; Tıp, Güzel Sanatlar ve Mimarlık, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler ile İslami İlimler fakültelerinin dekanlıklarını vekâleten yürütüyor.

Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nihat Hatipoğlu'nun, üniversitedeki 4 fakültenin dekanlığını yaptığı ortaya çıktı. Toplam 8 fakültenin bulunduğu 2018 yılında kurulan üniversitede, diğer 4 dekanlığı ise yalnızca 2 isim yürütüyor. Dış Hekimliği ile Sağlık Bilimleri fakültelerinin dekanlığını Prof. Dr. Zeynep Güngörmüş, Hukuk ile Mühendislik ve Doğa Bilimleri fakültelerinin dekanlığını Prof. Dr. Osman Bilgin yapıyor. Rektör ile 8 fakültenin dekanlarının yer aldığı 9 kişilik yönetim kurulu, sadece 3 kişiden oluşuyor.

AKP'nin her ile bir üniversite kampanyası ile açılan üniversiteler, akademik seviyeleri ve eski AKP'li rektörler nedeniyle sık sık gündeme geliyor. Üniversitelerdeki fakülterle, farklı alanlardaki kişilerin vekaleten atanması, bir kişinin birden fazla fakültenin dekanlığını yapması da tepki çekiyor. Daha önce "adrese teslim kadro" iddiaları ile de gündeme gelen üniversitenin rektörlüğünü yapan Hatipoğlu, 11 kişilik senatoda da 5 kişilik görev yürütüyor.

'Yapılanma Tamamlanmadı'

Gazetemizin ulaştığı üniversite yetkilileri, toplam 799 öğrencinin eğitim gördüğünü söylerken, kurulan fakülterle dekan vekili atanması gerektiğini ancak "üniversite yeni kurulduğu için akademik yapılanmasını henüz tamamlamadığını, bu nedenle de üniversitede Rektör Hatipoğlu dahil bulunan 3 profesörün imza yetkisi açısından dekan vekilleri olarak görevlendirildiğini" kaydetti. Yetkililer, "ek olarak yürütülen dekan vekilliği görevleri nedeniyle bu isimlerin herhangi bir ücret almadığını" söyledi.

Kadrolar Boş Kaldı

Üniversitede, fakülterin öğretim üyesi kadrosu dikkat çekiyor. Üniversite kadrosu bulunan bir profesörün Gaziantep Üniversitesi'nde görevlendirildiği için üniversitede Rektör Hatipoğlu dahil toplam 3 profesör bulunuyor. Buna göre;

- Tıp Fakültesi'nde 8 öğretim üyesi bulunuyor. Ancak bu öğretim üyeleri arasında profesör, doçent ya da yardımcı doçent yok; tamamı doktor unvanına sahip.
- İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde, üniversitenin internet sitesine göre öğretim üyesi bulunmazken, YÖK Akademik'e göre yalnızca bir öğretim üyesi var. Söz konusu öğretim üyesinin, Gaziantep Üniversitesi'nde görevlendirildiği öğrenildi.
- İslami İlimler Fakültesi'nde görev yapan öğretim üyeleri arasında profesör, doçent ya da yardımcı doçent bulunmuyor.
- Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde, dekanlık görevini yürüten Güngörmüş dışında profesör bulunmuyor.
- Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi'nde, dekanlık görevini yürüten Bilgin dışında profesör yok.
- Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Dış Hekimliği Fakültesi'nde ise hiç öğretim üyesi bulunmuyor. Bu fakülterin, öğrenci kabulüne başlamadığı öğrenildi.

ÜNİVERSİTELERE MAKYAJ PROJESİ

Eğitim Sen Yükseköğretim Bürosu'nun, "YÖK Anadolu Projesi" için hazırladığı değerlendirme raporunda, projenin mevcut sorunlara çözüm olamayacağı belirtildi. Raporda, Anadolu'daki üniversitelerin sorunları sıralanarak, "Üniversitelerde yetersiz olan kadrolar, iyice küçülme riskiyle karşı karşıya kalabilir" dendi.

Eğitim Sen, "YÖK Anadolu Projesi" hakkında değerlendirme raporu yayımladı. Raporda, geçmişte yapılan hataların sorumluluğunu almayanların, "Her şeyi cilalı kavramlarla süsleyip yenilikçilik, şeffaflık" olarak nitelediği belirtildi.

Sendikanın açıklamasında, "YÖK Anadolu" isimli projesinin Türkiye gerçeklerine uymaya bir proje olduğu savunuldu. Eğitim Sen Yükseköğretim Bürosu'nun hazırladığı raporun amacı, "Projenin üzerindeki cilayı kaldırarak gerçekleri görünür kılmak" şeklinde açıklandı.

Kayırmacılık

Raporda, Anadolu üniversitelerindeki mevcut duruma ilişkin özetle şu değerlendirmelere yer verildi:

“Anadolu’da üniversiteler kurulurken yer seçimlerine ilişkin standart uygulanmadığı gibi, üniversiteler bünyesinde hangi fakülte ve programların açılması gerektiği konusunda da bir ölçüt uygulanmamıştır. Bu nedenle niteliği değil niceliği önceleyen politikalar aracılığıyla, ‘Her ile bir üniversite’ denilerek kurulan üniversitelerde açılan birçok bölüm kapanmış ya da kapanma aşamasına gelmiştir. Öğrencisiz kalan öğretim elemanları alanları dışında bölümlere görevlendirilirken genel kadrolaşmada liyakatin yerini siyasi referanslar veya kayırmacılık almıştır.

Projedeki Sorunlar

YÖK, bütün bu sorunları aşmak yerine, geliştirdiği ‘yenilikçi’ projelerle Anadolu üniversitelerine bölge ekonomisini canlandırmak, belirli bir ideolojik görüşün egemenliği altında bölgeleri dizayn etmek, kadrolaşma yoluyla siyasi bütünleşme sağlamak ve bölge halkı üzerinde ekonomik ve siyasi nüfuz oluşturmak gibi amaçlar taşıdığı açıkça belli olan misyonlar yüklemektedir.

Eğitim Sen, YÖK Anadolu Projesi’nin sorunları çözmekten uzak bir proje olduğunu vurguladı. Raporda, projeye ilgili sorunlar şöyle sıralandı:

- ◆ Üniversitelerde ihtiyaç duyulan alanlara karar verilirken öğretim elemanlarının görüşleri alınmamış, çoğu öğretim elemanı proje duyurulduktan sonra basın yayın organları üzerinden projeden haberdar olmuştur.
- ◆ Üniversiteler eşleştirilirken, kurumsal olarak sürdürdükleri öğretim dili tamamen göz ardı edilmiştir. Örneğin ODTÜ İngilizce öğretim yaptığı halde, eşleştirildiği Bartın Üniversitesi’nin dil altyapısının yeterli olup olmayacağı gözlemlenmiştir.
- ◆ Öğretim elemanı eksikliği hissedilen alanlarda, esnek ve güvencesiz yeni istihdam biçimleri yaratılabilir ve zaten Anadolu üniversitelerinde yetersiz olan kadrolar iyice küçülme riski ile karşı karşıya kalabilir.
- ◆ Projenin yüz yüze eğitim yerine uzaktan öğretim sisteminin yerleşmesi için araçsallaştırılacağı, yeni kurulan üniversitelerin sorunlarını maskeleyebileceği görülmektedir.

10 YILLIK LİYAKATSİZ ATAMALAR NE OLACAK?

“Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği” değiştirildi. Uzmanlar, akademiye kadrolaşmanın özellikle son 10 yılda arttığını belirterek, “Bugüne kadar yapılan atamalar incelenmeli” dedi.

Sayıları giderek artarken eğitim kaliteleri itibarıyla gerileyen üniversitelerdeki kişiye özel akademik kadro ilanları, Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği’nde değişikliğe yol açtı.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), kişiye özel ilanlar için yaptırım içermeyen uyarılarının etkili olmadığını görünce, atama yönetmeliğinde değişikliğe gitti. 9 Mart 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren yeni yönetmelikte, “Profesör, Doçent ve Doktor Öğretim Üyesi kadrolarının özel şartlarında adaylara ait tez/uzmanlık tezi adlarının bir kısmı veya tamamı yazılamayacak. Ayrıca, ilanın özel koşulunda belirli bir adayı tanımlayan özel şartlara da yer verilemeyecek” denildi. Değişiklikle “belirli bir adayı tanımlayan özel şartların öğretim üyesi alımlarındaki atama ilanlarında yazılmasının engellenmesinin hedeflendiği” belirtildi.

Değişiklik, “Bugüne kadar kişiye özel kadro ilanları ile atanmalar ne olacak?” sorusunu da gündeme getirdi. Akademiye en başından beri var olan ancak özellikle son yıllarda etkisini daha da yıkıcı hissettiren, “adrese teslim” ilanlara ilişkin geriye dönük araştırma yapılması talep edildi. CHP Eğitimden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık, “Bu ilanlar son yıllarda o kadar çok arttı ki siyasi bir boyut kazanarak, ‘Yandaş kayıran’ bir hal de almaya başladı” dedi.

Geriye Dönük Araştırma Yapılmalı

Rektör ve dekanların bu ilanlara göz yumduğunu ifade eden Karabıyık, yanlışların biriktiğini vurguladı. Karabıyık, kaç kişinin adrese teslim ilanlarla atandığının geriye dönük araştırma ile belirlenmesi gerektiğini dile getirdi: “Bunun için TBMM bünyesinde bir araştırma komisyonu gerekebilir. Hakları gasp edilen insanların mağduriyetleri giderilmelidir. Bugün için böyle bir uygulamanın gelmiş olması olumlu ancak uygulanıp uygulanmayacağı mutlaka takip edilmeli.”

En Çok İstismar Edilen Alan

Eğitim Sen Ankara 5 No'lu Üniversiteler Şubesi Başkanı Mutlu Arslan da atamaların rektörlerce en fazla istismar edilen konuların başında geldiğini ifade etti.

Arslan; rektörlerin, Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği'ni hem kendi istediği kişileri kadrolara atayabilmek için hem de öğretim üyeleri üzerinde cezalandırma ve mobing aracı olarak kullandığını savundu: "Bilimin kendi mecrasında özgürce gelişiminin önünü açmak yerine, bilim insanlarını karşılanması çok güç yayın, puan ve proje şartlarıyla baskılamak hiçbir biçimde kabul edilemez. Üniversitelerde eşitsizliğin, adaletsizliğin, adam kayırmacılığın kurumsallaşmasına hizmet eden her türden uygulamanın karşısındayız."

YÖNETMELİĞE DEĞİL, ŞERİATA GÖRE KARAR

MEB yönetmeliğinin tersine davrandı

Sınıfa türban ile gelen 4'üncü sınıf öğrencisini, "MEB Kılık ve Kıyafet Yönetmeliği" kapsamında okula almayan öğretmen ve okul müdürü açığa alındı. Olayın kamuoyuna yansması ile öğretmenler hedef gösterilirken "Eğitimciler linç edilemez" dedi.

İzmir'deki bir ilköğretim okulunda öğrenim gören 4'üncü sınıf öğrencisi kız çocuğu, başörtüsü nedeniyle okula alınmadı. Olayın kamuoyunda duyulmasının ardından MEB, okul müdürü ile öğretmenin açığa alındığını duyurdu. MEB'in, haklarında soruşturma başlatarak açığa aldığı okul yöneticisi ve öğretmenin, "Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine Dair" Yönetmeliği uyguladığını belirten eğitimciler, kararın yanlış olduğunu ifade etti.

Milli Eğitim Bakanlığı, velinin açıklamalarıyla kamuoyu gündemine yansıyan iddialar üzerine soruşturma başlatıldığını açıkladı. Açıklamada, okul yöneticisi ve öğretmenin açığa alındığı da bildirildi.

MEB'in kararına karşın "Okul Öğrencilerinin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik" ile öğrencilerinin okul içinde başı açık bulunacağını açıkça karara bağlanması dikkati çekti.

Yönetmelikte, öğrencilere getirilen kılık kıyafet sınırlamaları şöyle sıralandı:

- ▶ Vücut hatlarını belli eden şort, tayt gibi kıyafetler ile diz üstü etek, derin yırtmaçlı etek, kısa pantolon, kolsuz tişört ve kolsuz gömlek giyemez.
- ▶ Okullarda yüzü açık bulunur, saç boyama, vücuda dövme ve makyaj yapamaz, bıyık ve sakal bırakamaz.
- ▶ Okul öncesi eğitim kurumlarında ve ilkokullarda okul içinde baş açık bulunur.

Öğretmenler Hedef Gösterildi

MEB'in öğrencilerin okul içerisinde nasıl giyineceğiyle ilgili yönerge ve kurallarının çok açık olduğunu altını çizen Eğitim İş Genel Başkanı Orhan Yıldırım, "Bu olay üzerinden öğretmenler hedef gösterilemez" dedi. Okul yönetiminin yalnızca, çocuğun sınıftan çıkartılması ve ailesinin çağırılması konusunda daha temkinli davranması yönünde eleştirilebileceğini belirten Yıldırım, şunları söyledi:

"Ama sonrasında yaşananlar çok vahimdir. Öğrenci velisinin çevresindeki tarikatlar ve STK'leri arayarak hem okul idaresini hem de öğretmenleri hedef göstermesi suçtur. MEB' bağlı bir okulda kimse yönetmeliklerin dışında hareket edemez. Yönetmeliği uygulayanlar hedef gösterilemez. Yönetmeliğe göre hareket eden öğretmenlere ve okul yöneticilerine yönelik linç kampanyası başlatılamaz."

İzmir Eğitim Sen 2 No'lu Şube Başkanı Veysel Beyazadam da yönetmeli vurgusu yaptı. Öğretmenin yönetmeliğe uygun davrandığını ifade eden Beyazadam sorunun okul içerisinde çocuğa rehberlik edilerek çok rahat çözülebileceğini dile getirdi.

BOĞAZIÇI'NE AKADEMİK ÖZGÜRLÜK UYARISI

Boğaziçi'nin Almanya'daki partneri Carl von Ossietzky Üniversitesi: İşbirliğimiz durma noktasında

Boğaziçi'nin Almanya'daki partneri Carl von Ossietzky Üniversitesi, baskı ortamı nedeniyle işbirliğinin durma noktasına geldiğini belirterek akademik özgürlüklerin yeniden tesis edilmesi çağrısı yaptı.

Boğaziçi Üniversitesi'nin Almanya'daki partneri Carl von Ossietzky Üniversitesi, Boğaziçi yönetimine ağır suçlamalarda bulundu.

Oldenberg kentindeki üniversitenin Senatosu, Boğaziçi'nde eleştirel öğrenci ve akademisyenlere yönelik büyük bir baskı ve gözdağı ortamı bulunduğunu belirterek "Üniversitemiz ile yıllardır Erasmus programı çerçevesinde partner olarak bağlantılı bulunan Boğaziçi Üniversitesindeki mevcut uygulamalara yönelik haberler bizi derinden üzmemekte ve endişelendirmektedir" denildi.

Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenciler ve öğretim görevlilerinin kampüste gerekçesiz bir şekilde polisiye ve cezai önlemlerle karşı karşıya olduğuna işaret edilen açıklamada, korku ortamında ifade özgürlüğü ve eleştirel seslerin bastırıldığı kaydedildi.

Carl von Ossietzky Üniversite Senatosu, "Partner üniversitemizde akademik özgürlük çok güçlü bir şekilde tehdit edilmekte, yürürlükten kaldırılmaktadır. Özgür bilimsel faaliyetler bu şekilde temel koşulundan mahrum bırakılmaktadır" ifadelerine yer verdi.

Boğaziçi Üniversitesinde yaşanan son olayların "Türkiye'deki üniversitelerde son yıllarda tanık olunan baskıcı uygulamaların yeni bir zirve noktasını oluşturduğunu" kaydeden Senato, bu durumun Erasmus programına da yansıtıldığını, öğrenci ve akademisyen değişim programlarının durma noktasına geldiğini belirtti.

Senato açıklamasında Türkiye'deki resmi kurumlar Boğaziçi Üniversitesinde akademik özgürlüğün yeniden tesis edilmesi ve güçlendirilmesi için gereken her şeyi yapmaya çağırıldı. Açıklamada, "Üniversiteler ifade özgürlüğü, eleştiri ve fikir alışverişi ortamlarıdır. Bilim ancak bu şekilde mümkündür" denildi.

REKTÖRLERİN SADECE YÜZDE 8'İ KADIN

Akademideki cinsiyetçilik verilerine de yansıyor. 13 üniversitede tek kadın profesör dahi bulunmazken dekanların yüzde 18'i, rektörlerin ise sadece 8'i kadın.

Ülkede akademinin en büyük sorunlarından biri de cinsiyetçilik. AKP iktidarı tarafından kadın üniversitesi konusunda çalışmalar yapılırken dün Anadolu Ajansı da üniversitedeki kadın temsiliyetinin 2002'den bugüne artışı hakkında bir hazırladı.

Fakat YÖK'ün güncel verilerine göre 175 bin 553 akademisyenin 96 bin 153'ü erkek, 79 bin 417'si ise kadın. Üstelik kademe yükseldikçe kadın oranı da azalıyor.

Öte yandan 13 yükseköğretim kurumunda ise tek bir kadın profesör dahi bulunmuyor.

O kurumlar şöyle:

- ▶ Ankara Bilim Üniversitesi,
- ▶ Artvin Çoruh Üniversitesi,
- ▶ Ataçehir Adıgüzel MYO,
- ▶ Bayburt Üniversitesi,
- ▶ Bingöl Üniversitesi,
- ▶ Hakkari Üniversitesi,
- ▶ Iğdır Üniversitesi,
- ▶ İzmir Kavram MYO,
- ▶ Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
- ▶ Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi,
- ▶ Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi,
- ▶ Şırnak Üniversitesi,
- ▶ Türk Hava Kurumu Üniversitesi.

Üniversite yönetimlerine ilişkin verilerde kadın dekanların oranının yüzde 18 olduğu belirlendi. Bin 388 dekanın bulunduğu devlet üniversitelerinde 216, 409 dekanın bulunduğu vakıf üniversitelerinde 106 kadın dekanlık görevini yürütüyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ
KADIN: 26.415
ERKEK: 25.106
TOPLAM: 51.521
ÖĞRETİM GÖREVLİSİ
KADIN: 19.135
ERKEK: 18.781
TOPLAM: 37.916
DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ
KADIN: 18.464
ERKEK: 22.709
TOPLAM: 41.173
DOÇENT
KADIN: 7.054
ERKEK: 10.527
TOPLAM: 17.584
PROFESÖR
KADIN: 9.751
ERKEK: 20.419
TOPLAM: 30.170

Devlet üniversitelerinde 8, vakıf üniversitelerinde 9 kadın rektör olarak görev yapıyor. Türkiye'deki 17 kadın rektör, 206 üniversitenin yöneticilerinin yüzde 8'ine karşılık geliyor.

KADINA GAZETECİLİKDE ZOR

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Kadın Gazeteciler Komisyonu'nun anketine göre kadın gazeteciler en çok kariyer hedefine ulaşmadaki zorluktan şikâyetçi.

Medyada çalışan kadın gazetecilerin sorunlarını ortaya koymayı hedefleyen ankette 100 kadın gazeteciye kariyer, ücret, mobing, cinsel taciz ve medyadaki cinsiyetçi dil konusunda sorular yöneltildi. Meslekte en sık karşılaşılan soruna katılımcıların yüzde 67'si "Kariyer hedeflerine ulaşmadaki zorluk" olarak yanıt verdi. Ardından gelen sorunlar cinsiyetçi yaklaşım, ücret ve mobing olarak sıralandı.

Yöneltelen sorular ve yanıtlar kişi bazında şöyle oldu:

Kurumunuzda karar verici kaç kadın var?

- +20'den fazla... 73
- +5-10 arasında... 20
- +10-20 arasında... 7

Çalışma yaşamınızda tacize uğradınız mı?

- Hayır uğramadım... 57
- Bir kez uğradım... 17
- Birden çok kez... 14
- Arkadaşım uğradı... 12

Erkek çalışanlarla ücret farkı var mı?

- Evet var... 39
- Bilmiyorum... 28
- Aynı ücreti alıyoruz... 20

İstismar haberi doğru bir tarzda veriliyor mu?

- Evet... 39
- Politik yaklaşıyor... 21
- Eskisinden iyi ama yetersiz... 19
- Hayır... 12

KADINA ŞİDDET KIRSALDA DA ARTIYOR

Jandarma Genel Komutanlığı'nın hazırladığı rapora göre, jandarmanın sorumluluğunda olan bölgelerde 'aile içi ve kadına yönelik şiddet' vakaları bir yılda yüzde 13 oranında arttı. Geçen sene 'aile içi ve kadına yönelik şiddet'e maruz bırakılan 48 bin kişiden yalnızca 15 bini için tedbir kararı alındı.

İçişleri Bakanlığı'na bağlı Jandarma Genel Komutanlığı, 2020 yılına ilişkin çarpıcı veriler paylaştı. Bu veriler, 'aile içi ve kadına yönelik şiddet' ile çevre suçlarında bir önceki yıla göre büyük oranda artış yaşandığını ortaya koyuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Jandarma Genel Komutanlığı 2020 Yılı Faaliyet Raporu'na göre, geçen yıl asayiş olayları 2019 yılına göre yüzde 40 oranında arttı. Raporun "Aile İçi Şiddetle ve Çocuk Suçlarıyla Mücadele" başlıklı bölümünde ise 'aile içi ve kadına yönelik şiddet' verilerine yer verildi.

Belediye sınırları dışında kalan ve jandarmanın görev alanı olan bölgelerde şiddet gördüğü için şikâyetle bulunan kadın sayısının daha düşük olduğu biliniyor. Buna karşın raporda, 'aile içi ve kadına yönelik şiddet olayı' sayısının arttığı görülüyor. Rapora göre 2019 yılında 38 bin 347 olan vaka sayısı, 2020 yılında yüzde 13 oranında artarak 43 bin 154'e yükseldi. 'Aile içi ve kadına yönelik şiddet mağduru' sayısı ise 2019 yılında 42 bin 551 iken 2020 yılında 48 bin 210'a çıktı.

Yalnızca 15 Bin Tedbir Kararı

Koruyucu ve önleyici tedbir kararı sayısı ise 2019 yılında 10 bin 679 iken 2020 yılında 15 bin 52 oldu. Buna göre geçen sene 'aile içi ve kadına yönelik şiddet' mağduru 48 bin 210 kişiden sadece on beş bini için koruyucu ve önleyici tedbir kararı alındı.

KADININ ADI PANDEMİDE DE YOK

Türkiye'de iş gücüne dâhil olamayan toplam nüfusun yüzde 69'unu kadınlar oluşturuyor.

Mevcut ekonomik kriz ve Covid-19 bu süreçte en çok kadınları etkiledi. Kadınlar artan işsizliğin en büyük mağduru konumuna geldi.

Özellikle istihdamda yaşanan azalma en çok kadınları etkilerken, kadın işsizliğinin ulaştığı boyut kendisini istatistiklerde de gösterdi.

- ✓ Son bir yılda kadın istihdamındaki azalış ise 571 bin yani yarım milyondan fazla oldu.
- ✓ Türkiye'de halen 10 milyona kadın ev işleri nedeni ile iş gücüne katılamamakta.
- ✓ Her 10 kadından sadece 3'ü istihdamda yer alırken, en az 148 kadın emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.
- ✓ İŞKUR'dan iş bekleyen üniversite mezunu işsiz kadın sayısı ise 472 bin

İş Gücüne Dâhil Olamayan Nüfusun Yüzde 69'u Kadınlardan Oluşturdu.

TÜİK Kasım 2020 iş gücü istatistiklerine göre ülke genelinde iş gücüne dâhil olamayan toplam nüfus bir önceki yıla göre 2 milyon 605 bin kişi artarak 31 milyon 968 bine çıktı.

İş gücüne dâhil olamayan kadın nüfusunda ise bir önceki yıla göre 1 milyon 407 bin kişi artarak 22 milyon 98 bin kişiye ulaştı.

Bu durumda toplam nüfusun içerisinde iş gücüne dâhil olamayan 31 milyon 968 bin kişinin yüzde 70'i kadınlardan oluştu.

Bir başka deyiş her 10 kadından 7'si iş gücüne dâhil olamadı.

Geniş Tanımlı Kadın İşsizliği 1,5 Milyon Arttı

TÜİK verilerine göre dar tanımlı kadın işsizliği bir önceki yıla göre 297 bin kişi azalarak 1 milyon 458 bin kişi olduğu iddia edilse de TÜİK tarafından işsiz kabul edilmeyen iş aramayıp çalışmaya hazır olan, eksik ve yetersiz istihdam edilen kadınların sayısı eklendiğinde gerçek kadın işsizliği son bir yılda 1,5 milyon kişi artmıştır.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sadece son bir yılda 508 bin kadın iş bulmaktan ümidini kesip iş aramayı bırakmıştır.

İŞSİZ TÜRÜ	KASIM 2019	KASIM 2020
DAR TANIMLI İŞSİZ	1MİLYON 751 BİN	1 MİLYON 458 BİN
İŞ ARAMAYIP ÇALIŞMAYA HAZIR OLANLAR (A-B)	1 MİLYON 337 BİN	2 MİLYON 842 BİN
A)ÜMİTSİZ İŞSİZLER	297 BİN	805 BİN
B) DİĞER NEDENLER	1MİLYON 40 BİN	2 MİLYON 37 BİN
3)ZAMANA BAĞLI EKSİK İSTİHDAM	86 BİN	404 BİN
4)YETERSİZ İSTİHDAM	161 BİN	184 BİN
5)MEVSİMLİK ÇALIŞANLARI	52 BİN	58 BİN
6)TOPLAM	3 MİLYON 387 BİN	4 MİLYON 946 BİN

Neredeyse Yarım Milyon Üniversite Mezunu Kadın İŞKUR'dan İş Bekliyor.

Kadın işsizliği ile ilgili bir diğer çarpıcı veri ise İŞKUR'a kayıtlı işsiz verilerinde yer almaktadır.

İŞKUR verilerine göre 1,4 milyon kayıtlı kadın işsiz var ve halen İŞKUR'dan iş beklemektedir.

İŞKUR'A kayıtlı kadın işsizlerin 329 bini ise 1 yıl ve üzeri süredir işsiz ve iş beklemektedir.

İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin 472 bin 782'si ön lisans ve üzeri üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Yüksek lisans ve doktora mezunu olan kayıtlı kadın işsiz sayısı ise 10 bin 124.

İş Cinayetlerinde Ölen Kadınların Sayısı Yüzde 28 Arttı

İSİG Meclisi verilerine göre 2020 yılında en az 2427 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirirken, hayatını kaybeden işçilerden 1482i kadın emekçilerden oluştu.

Kadın iş cinayetlerinin en çok yaşandığı iş kolu ise tarım ve ormancılık olarak gerçekleşti.

2019 yılında ise iş cinayetlerinden az 115 kadın işçi yaşamını yitirmişti. 2019 yılından 2020 yılına kadar aradan geçen bir yıllık sürede kadın işçi ölümleri yüzde 28 oranında artmış oldu.

KADINLAR DERİN YOKSULLUK, YOKSUNLUK, ŞİDDET VE ÇOKLU AYRIMCLIK KISKACINDA

2020 yılında bütün dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi ile neoliberal politikaların insanlığa bir gelecek sunmadığı, ayrımcılığı ve eşitsizliği büyüttüğü bir kez anlaşılmıştır. Ülkemizde ise 19 yıldır iktidarda bulunan AKP'nin otoriter ve neoliberal politikaları sonucunda yaşanan sosyal ve ekonomik kriz, pandemi ile daha da derinleşmiştir. Bu durumdan en çok etkilenenler ise kadınlar olmuştur.

Meclis Acilen Özel Gündem İle Toplanmalıdır

Kadınların karşı karşıya kaldığı temel sorunların başında erkek şiddeti gelmektedir. Ülkemizde 2020 yılında 300 kadın cinayeti işlenmiş, 171 kadın, şüpheli bir şekilde ölü bulunmuştur. Kadınların çoğu evli olduğu, boşandığı, birlikte olduğu erkekler ya da torunu, abisi ve oğlu gibi aile üyesi erkekler tarafından öldürülmüştür. Bugün Türkiye'de her gün ortalama üç kadın katledilmektedir. Kadın cinayetlerinin önlenmesi ve durdurulması için TBMM'nin acilen özel gündem ile toplanması gerekmektedir. Kadına karşı şiddetle mücadelede için 6284 sayılı yasa ve İstanbul Sözleşmesi etkin olarak uygulanmalıdır.

Kadınlar 19 Yıldır AKP'nin Ekonomik Şiddetine Direniyor

Kadınların yaşadığı şiddet sadece erkek şiddeti değildir. Kadınlar, devletin uygulamalarındaki eksikliklerden kaynaklanan ekonomik şiddete de maruz kalmaktadır. Gelir adaletsizliği, yoksulluk ya da işsizlik bu ekonomik şiddetin göstergelerinden bazılarıdır. Yine insanın barınma, beslenme gibi en temel ihtiyaçlarını karşılama gücüne sahip olamaması ekonomik şiddet yaşadığının bir belirtisi olarak değerlendirilmektedir. 19 yıldır

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İktidarda olan AKP'nin uyguladığı ekonomik şiddete direnen kadınlar aynı zamanda karar mekanizmalarında yer almaya, siyasal haklarını korumaya ve cinsiyetçi politikalara karşı mücadele etmeye de devam etmektedir.

Yoksulluk, Yoksunluk, Şiddet Ve Çoklu Ayrımcılık Kıskaçı

Kadınlar bu süreçte sadece yoksulluk değil, derin yoksunluk, yoksunluk, şiddet ve çoklu ayrımcılık kıskaçında yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'na göre, yoksunluk bireyin sosyal dışlanması ve ekonomik, politik ve sosyal haklardan mahrum kalmasıdır. Derin yoksunluk ise açlık sınırının altında yaşama, temel gıda, bakım, barınma, sağlık, psiko-sosyal destek giderlerini karşılayamama durumu olarak tanımlanmaktadır. Çoklu ayrımcılık ise kadın olmaktan kaynaklanan ve farklı alanlarda ortaya çıkan ayrımcılık biçimleriyle ilgilidir.

İstihdamda Azalma İle Birlikte Ayrımcılık

Pandemi öncesinde yaşanan ekonomik kriz nedeniyle düşük olan kadın istihdamı pandemi ile birlikte daha da azalmış, kadınlar işgücü piyasasından erkeklere oranla hızlı şekilde çekilmek zorunda kalmıştır. DİSK- AR'ın yaptığı araştırmaya göre, kadın işgücü son bir yılda yüzde 8.2 düşmüştür. Covid-19 salgının etkisiyle geniş tanımlı kadın işsizliği de yüzde 40'ın üzerine çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, her dört kadından sadece biri çalışmaktadır. Erkek istihdam oranı son bir yılda yüzde 60.2 olurken, kadın istihdam oranı yüzde 26'ya kadar gerilemiştir. Yapılan araştırmada kayıt dışı istihdamın erkeklere oranla kadınlarda çok daha yüksek olduğu da görülmektedir. Veriler, istihdama ilişkin her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması gerekirken, uygulanan yanlış politikalar sonucunda işgücü piyasasında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin hızla arttığını ortaya koymaktadır.

Ev Eksenli Çalışma İle Artan İş Yükü

Bununla birlikte Covid-19 pandemisi kapsamında alınan önlemlerle çalışma şekillerinde değişikliğe gidilmesi, işgücünün giderek ev eksenli çalışmaya geçişi, kadınların var olan iş yükünü daha da ağırlaştırmıştır. Ülkemizde "görünmeyen emek" ya da "karşılıksız emek" faaliyetleri diye ifade edilen ev işleri ve bakım hizmetleri ne yazık ki eşitsizliğin çok net bir şekilde görüldüğü bir başka alandır. Pandemi sürecinde eğitime ara verilmesi ve uzaktan online eğitime geçilmesi, eğitimin takip edilmesi, yanı sıra çocuk bakımı, eş/partner, yaşlı, engelli, hasta bakımı ve daha fazla temizlik, beslenme ihtiyacı ve pandeminin yarattığı psikolojik yük kadınların yaşamlarını gittikçe zorlaştırmıştır.

Milyonlarca "Ev Kadını" Yoksulluğu Derinden Yaşıyor

Yine işgücü rakamlarına dahil edilmeyen, başkasına bağımlı olarak yaşamını sürdürmek zorunda kalan ve 'ev kadını' olarak kabul edilen milyonlarca kadının artan ekonomik krizle birlikte yoksulluğu derinden yaşadığı görülmektedir.

Engelli Kadınlarda Çoklu Ayrımcılık

Engelli kadınlar, işgücüne katılma konusunda hem engelli hem de kadın olmaktan kaynaklı olarak çoklu ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Türkiye Körler Federasyonu tarafından hazırlanan "Covid-19 Pandemisinde Engelli Kadınların Hak İhlalleri (2020)" başlıklı raporda yer alan TÜİK verilerine göre, 2019 yılında işgücüne katılım oranı engelli erkeklerde yüzde 35.4 iken, engelli kadınlarda yüzde 12.5'tir. Yapılan araştırmaya katılan engelli kadınların yüzde 27.5'i saç, tırnak vb. kısmi ve tüm vücut bakımı ile banyo gibi öz bakım ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirtmiştir. Ayrıca araştırmaya katılanların yüzde 39'1'i pandemi döneminde ev içi iş yüklerinin arttığını, yüzde 35,5'i ise sağlıksız ve dengesiz beslendiklerini söylemiştir. Şiddet türleri detaylandırılarak sorulduğunda, pandemi öncesinde engelli kadınların yüzde 33,4'ü şiddet gördüğünü söylerken bu oran pandemi döneminde yüzde 39,6'ya çıkmıştır. Engelli kadınlara yönelik şiddetin yüzde 80'i ev içi kaynaklıdır. Engelli kadınların yüzde 34'ü eşlerinin, yüzde 16'sı babalarının, yüzde 13'ü annelerinin, yüzde 11'i ise çocuklarının şiddetine maruz kalmıştır.

Mülteci Kadınlar

Türkiye'de geçici koruma altında yaşayan Suriyelilerin yüzde 54'ünü erkekler, yüzde 46'sını kadınlar oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar, göç durumunda kadınların erkeklerden daha farklı ve olumsuz etkilendiklerini ortaya koymaktadır. Kadınlar, eğitim, sağlık, istihdama erişim, ayrımcılık gibi pek çok alanda erkeklere oranla daha ağır sonuçlarla karşılaşırken, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan sorunlar ile de baş etmek zorunda kalmaktadır.

Pandemiden önce yapılan ILO 2020 araştırmasında Türkiye'de istihdam piyasasında yer alan erkek mültecilerin %98'i asgari ücretle çalışırken, mülteci kadınların sadece %77'si asgari ücret alabilmektedir. Göçmenlerin

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

toplumsal yaşama uyum sağlamalarını kolaylaştıran temel unsur dildir. Dil olanaklarından erkekler ve çocuklar kadar yararlanamayan kadınlar, bir dizi alanda sorunlar yaşamakla birlikte ayrımcılıklara da maruz kalmaktadır. Ev içi yaşamla sınırlı kalmak zorunda kalan kadınlar, gittikçe yalnızlaşmaktadır. Ayrıca dil problemiyle birlikte bakım emeği ya da ev içi görünmez emek kullanımı kadınların çalışma yaşamına girmesini engellemektedir. İstanbul Göç Araştırması tarafından hazırlanan, "İstanbul'daki Suriyeli Sığınmacılar ve Afgan, Afrikalı, Özbek Göçmenler" adlı raporun sonuçlarına göre, kadınlar arasında Türkçe konuşma oranı oldukça düşüktür. Ancak Suriyeli kadınların % 77.8'i uyum sağlamak için Türkçe öğrenmek istemektedir. Dil sorunu hem kadınları erkeklere bağımlı hale getirmekte hem de sosyal hayata katılımları konusunda sınırlamaktadır. Yine araştırma sonuçlarına göre, düzenli bir işte çalıştığını beyan eden kadınların oranı % 13.5 iken erkeklerde bu oran % 60.5'dir. Araştırmadan elde edilen veriler, kadın yoksulluğunun da erkeklere oranla daha derin olduğunu ortaya koymaktadır.

Etkin ve Hak Temelli Bir Sosyal Devleti İnşa Etmek En Önemli Çözüm Aracımızdır

Sosyal devlet, çalışma hayatında kadına yönelik her türlü ayrımcılığı önleyecek politikalar geliştirmek, ücret eşitsizliğine son vermek, güvenceli ve düzenli işler yaratmakla yükümlüdür. Ayrıca sosyal devlet, kadın istihdamının kolaylaştıracak çocuk bakımı, yaşlı bakımı ve ev işleri gibi konularda sosyal politikalar geliştirilmesi ve uygulanmasından sorumludur. Ancak AKP kadınları ucuz işgücü olarak görmekte, toplumsal konumunu ev-içi roller üzerinden tanımlamakta ve kadını birey olarak değil ailenin edilgen unsuru olarak gören ideolojik düşünce ile hareket etmektedir. Ayrıca kadınları bakım hizmetlerine bağlanan sosyal yardımların içine de hapsederek kadın yoksulluğunu aşmaya değil idare etmeye çalışmaktadır.

Sosyal demokrat bir parti olarak CHP, istihdam odaklı bir üretimi savunduğu kadar, işgücüne kadın katılımını da ayrıca destekleyen politikalar izlemektedir. Yerel yönetimlerimizde bu konuda atılan somut ve pozitif adımlar, iktidarımızda yapacaklarımıza dair göstergelerdir. Kadın istihdamının artmasında güçlü ve hak temelli bir sosyal devletin öneminin elbette farkındayız. Kreş veya gündüz engelli bakımevleri gibi sosyal politika örneklerinin kadınların işgücüne katılımlarını ne denli kolaylaştırdığının bilincindeyiz. Sorunlar kadınların istihdam alanına katılımlarıyla da bütünüyle çözülmemiş. Eşit işe eşit ücret koşullarından oldukça uzağız. Yine kadın istihdamının önemli bir gövdesinin güvencesiz, kayıt dışı alanlarda olduğunu görmekteyiz. 6 milyonluk sokak ekonomisinin paçası olan veya evlere temizlik hizmetine giden kadınların sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmaları için ciddi proje ve yaptırımlar geliştireceğiz.

Bu bağlamda Aile Destekleri Sigortasıyla (ADS) yoksulluk sınırının altında kalan aileleri destekleyeceğiz. Desteklerde kadın odaklı bir yaklaşımı esas alacağız. ADS ile asıl amacımız haneleri ve bireyleri yoksulluk içerisinde tutmak değil, yoksulluktan kurtarmak olacaktır. Kısacası yoksulluğu idare eden değil aşan bir yaklaşımı merkeze alacağız. Kadınların hayatın olağan akışına katılabilmeleri için atılması gereken en önemli adım yoksulluk ve yoksunluktan özgürleşmeleri olacaktır....

AKP'NİN 18 YILINDA 6 BİN 732 KADIN KATLEDİLDİ

AKP'nin 18 yıllık iktidarında erkekler, en az 6 bin 732 kadını katletti. Umut Vakfının verilerine göre son 6 yılda 2 bin 851 kadın cinayeti basına yansıdı.

Kadın cinayetleri ile kadına yönelik erkek şiddeti son bulmazken bu olaylara ilişkin veriler ise AKP'nin ülkede yarattığı karanlığı bir kez daha gözler önüne seriyor. CHP İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu, 'Türkiye'de Kadın Hakları İhlalleri Raporu'nu açıkladı.

Raporda kadınlara yönelik hak ihlalleri yer aldı. Raporda AKP'nin iktidarda olduğu 18 yılda 6 bin 732 kadının erkekler tarafından öldürüldüğüne dikkat çekildi.

Raporda şu veriler yer aldı:

- ◆ 17 bin kadın tutuklu ve hükümlünün yanında 800'ü 3 yaş altı bebek olmak üzere 3 bin çocuk anneleriyle birlikte cezaevinde kalıyor.
- ◆ 2013-2020 yılları arasında iş cinayetlerinde 965 kadın hayatını kaybetti.
- ◆ Sığınma evleri yetersiz. Toplam kapasiteleri yalnızca 3 bin 482. Sığınma evlerinde 10 bin kadına 1 yer bile düşmüyor.

Umut Vakfı ise 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle kadına yönelik erkek şiddeti ve cinayetlere ilişkin açıklama yaptı. '2020 Yılı Kadın Cinayetleri' Silahlı Şiddet Raporu'nu ilk 2015'te yayımladığı hatırlatılan açıklamada, 6 yıldır şiddete paralel olarak kadın cinayetlerinin de durmadığına vurgu yapıldı.

2020 YILI KADIN CİNAYETLERİ HARİTASI

2015'te, 309'u silahlı toplam 414 kadın cinayeti basına yansıdığı belirtilen açıklamada, 2020'de ise ülke genelinde 527 kadın cinayeti işlendiğine dikkat çekildi. Bu yılın ilk 2 ayında da yaşanan toplam 96 kadın cinayeti yaşandığı aktarılırken bu cinayetlerin de 11'inde tüfek, 31'inde tabanca olmak üzere 42'sinde ateşli silahlar, 26'sında kesici aletler kullanılırken 28 kadın şiddet gördü. Son 6 yılda işlenen ve basına yansıyan kadın cinayetlerinin toplamı ise 2 bin 851.

RİTİM GÖZALTISI

8 Mart Dünya Kadınlar Günü Taksim Feminist Gece Yürüyüşü'ne katılan kadınlardan 13'ü ev baskınıyla gözaltına alındı, "Tayyip kaç kadınlar geliyor" sloganı suçlama konusu yapıldı. Polis tutanağına göre kadınlar maske taktığı için slogan atanlar tespit edilemedi, ritme eşlik edip zıplayanlar gözaltına alındı.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle İstanbul Taksim'de düzenlenen 19'uncu Feminist Gece Yürüyüşü'ne katılan biri 18 yaşının altında 13 kişinin ev baskınıyla gözaltına alınması tepki çekti.

"Tayyip kaç kaç kadınlar geliyor" ve "Zıpla zıpla zıplamayan Tayyip olsun" sloganları eşliğinde ritme eşlik ettikleri gerekçesiyle haklarında soruşturma başlatılan 18 kadından 13'ü ev baskınıyla gözaltına alındı. İstanbul Valiliği'nden yapılan açıklamaya göre, biri çocuk 18 kişi, hakkında 'Feminist Gece Yürüyüşü'ndeki görüntülerin incelenmesi üzerine soruşturma başlatıldı. 'Cumhurbaşkanı'na hakaret' suçlamasıyla gözaltına alınan kadınlar İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. İfade tutanaklarına göre, kadınlar maskeli olduğu için slogan atanlar belirlenemedi. Bu yüzden de "ritme göre zıplayanlar tespit edilerek, gözaltına alındı.

Avukat Yelda Koçak, Emniyet'te kadınlardan birine çıplak arama yapıldığını, diğer iki kadının tepki göstererek çıplak aramayı engellediğini öne sürdü. Emniyet'te ifade vermeyi reddeden kadınlar Çağlayan'daki İstanbul Adliyesi'ne sevk edildi. Öte yandan HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın kızı Zelal Buldan'ın da aralarında bulunduğu 5 kadın savcılık tarafından ifadeye çağrıldı.

'Eylem Planı' Kadınları Kapsamıyormuş

Gözaltına alınanların savcılık ifadesi alındığı esnada çok sayıda kadın adliye önünde buluştu. Burada basın açıklamasını okuyan Feride Eray, "Anlıyoruz ki, İnsan Hakları Eylem Planı kadınları kapsamıyormuş" dedi ve ekledi: "Bu tutarsızlığı kadın cinayetlerine üzüldüğünü söyleyip İstanbul Sözleşmesi'ni kaldırmak istemesinden iyi tanıyoruz."

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Eray, şöyle devam etti: “Yürüyüşün üzerinden 2 gün geçtikten sonra yine bir gece yarısı on binlerin içerisinde 12 arkadaşımız seçilerek ‘Tayyip kaç kaç kaç kadınlar geliyor sloganı’ her nasılsa ‘Cumhurbaşkanı’na hakaret’ sayıldı, gözaltına alındı.

‘Tayyip kaç kaç kaç’ demenin hatta bu sloganın ritmiyle zıplamanın neresinde hakaret olduğunu anlamadığımız gibi hep bir ağızdan sesini yükselten on bin ağızdan 18 arkadaşımızın ayrıştırılmasını, bunun gözaltı gerekçesi yapılabildiğini kabullenmiyoruz.”

Tek Amaçları Kadınları Cezalandırmak!

Feminist Gece Yürüyüşü’ne katılan kadınların gözaltına alınmasına karşı tepkiler de sürüyor. ‘8 Mart’a Dokunma’ etiketiyle yaşananlara sosyal medyada tepki gösteren kadınlar, kız kardeşlerinin bir an önce serbest bırakılmasını istedi, “Biz de oradaydık” dedi. İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi, “İktidar, kadına yönelik şiddeti devlet eliyle meşrulaştırılmakta, bir anlamda kadınları cezalandırmaktadır” açıklaması yaptı. HDP’den yapılan açıklamasında ise, AKP-MHP erkek iktidarı sesimizi kısamayacak!” denildi.

HAK İHLALLERİ ŞUBAT AYINDA DA HIZ KESMEDİ!

Paylaşılan hak ihlalleri, belirleyebildiğimiz ve hak temelli örgütlerin haberdar olduğu hak ihlalleridir. Unutulmamalıdır ki görünür olmayan birçok hak ihlali her gün yaşanmaya devam etmektedir.

Bu rapor; Türkiye İnsan Hakları Vakfı Dökümantasyon Merkezi, Bağımsız İletişim Ağı (BİA), Press in Arrest, Çağdaş Gazeteciler Derneği, İş Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi, Engelli Web kurumlarından yararlanarak hazırlanmıştır.

Bağımsız İletişim Ağı (BİA)’nın verilerine göre Şubat ayı içerisinde erkek şiddetinden dolayı 33 kadın ve 1 çocuk öldürülürken; 57 kadın da şiddete uğramıştır. Bu konunun yanı sıra 12 kadın tecüze, 9 kadın tacize, 4 çocuk istismara uğramıştır. Yine aynı verilere göre sadece Şubat 2021 içerisinde 104 kadın seks işçiliğine zorlanmıştır.

Çağdaş Gazeteciler Derneği’nin verilerine göre Şubat ayında 27 basın davası görüldü. Bu davalar kapsamında 7 gazeteci ilk duruşmalarına çıkarken, toplam 30 basın emekçisi yargılandı. 7 gazeteciye hapis cezası verilirken; bir gazeteci de 40 bin lira para cezasına çarptırıldı. İki ayrı soruşturma kapsamında, 5 gazeteci hakkında da iddianameler kabul edilerek dava açıldı. 8 basın emekçisi, gözaltına alındı. 4 basın emekçisi, hakkındaki soruşturma kapsamında emniyette ifade verdi. Büyük çoğunluğu Boğaziçi Üniversitesi rektör atamasına ilişkin protesto eylemlerini takip eden olmak üzere 16 basın emekçisi ya darp edildi ya tehdit edildi ya da yaralandı. Press in Arrest’in günlük güncellenen verilerine göre gazeteciler hakkında açılmış dava sayısı 234 olup, yargılaması bitmiş ya da devam eden gazeteci sayısı 277’dir. Bu gazetecilerin 62’si tutuklu veya hükümlü olarak hapiste bulunmaktadır.

Engelli Web sayfasının verilerine göre Şubat 2021’de erişime engellenen içerik ve/veya internet site sayısı 72 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Dökümantasyon Merkezi verilerine göre cezaevinde intihar, kolluk kuvveti müdahalesi ve diğer sebeplerden kaynaklanan 6 yaşam hakkı ihlali gerçekleşmiştir. Bu verilerin, BİA’nın kadın ve çocuk cinayetleri ve İSİG’in iş cinayeti verileri ile birlikte değerlendirildiğinde, Şubat 2021 içerisinde gerçekleşen toplam yaşam hakkı ihlali sayısı 2 olmuştur.

TİHV Dökümantasyon Merkezi’nin diğer Şubat 2021 verilerine göre;

- 4 vücut bütünlüğü ihlali gerçekleşirken
- 20 kişiye sosyal medya paylaşımları nedeniyle işlem yapılmıştır;
- 40 kişi işkence ve kötü muameleye maruz bırakılmış
- 53 toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı ihlali gerçekleşmiştir.

2 zorla kaybedilme olayında 4 kişi zorla kaybedilmeye uğramıştır

Şubat ayında; cezaevinde intihar, kolluk kuvvetlerinin müdahalesi sonrası gerçekleşen yaşamı yitirme, kadın cinayetleri ve işçi ölümleri önlenememiştir. Ceza infaz kurumlarındaki bilinmezlik pandemi süreci ile artmıştır. Fiziksel şiddet ve kötü muamele iddiaları ile birlikte infaz sisteminin tutuklu ve hükümlülere **battaniye, yastık, nevresim vermeme, su vermeme, yemeklerin hijyenik olmaması, hücreyi ısıtmama, kantinden alınan sebzenin çürük olması, Evrensel ve Birgün gazetelerini vermeme, revire çıkarmama, ilaç vermeme, hastaneye sevk etmeme** gibi hak ihlalleri anayasamıza ve benimsediğimiz hukuka uygun infaz sistemi ile örtüşmemektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Gazetecilere yönelik davalar açılmaya devam etmiş, en az 54 siteye veya haberlere erişim engeli getirilmiş, siyasi partilerin de dahil olmak üzere basın açıklamalarına izin verilmemiştir. Siyasi partilere yönelik baskılar sadece basın açıklamalarının engellenmesi ile sınırlı kalmamış, iktidar partisinden olmayan siyasetçilere yönelik soruşturma ve kovuşturmalar açılmaya devam etmiş, yeni fezlekeler hazırlanmış, sosyal medya paylaşımlarına müdahale gerçekleşmiştir.

İktidar partisinin kongreleri lebalep dolu iken Eğitim-sen'lilerin, Taşova çevre platformunun, aşağı bakmayanların, PTT çalışanlarının toplanması, yürümesi, basın açıklaması yapması engellenmiştir. Van Valiliği'nin 2 Şubat 2021 tarihinde yaptığı açıklama ile il genelinde gösteri yürüyüşü ve açık hava toplantılarını 3 Şubat 2021 itibarıyla 15 gün süreyle yasaklanmıştır. Bu karar ile Van'da 21 Kasım 2016 tarihinden bu yana uygulanan **eylem ve etkinlik yasağı kesintisiz 1549 güne** uzatılmış oldu. İl genelinde açık hava toplantısı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, oturma eylemi, protesto eylemi ve benzeri eylem ve etkinlikler **İstanbul, Eskişehir, Adana ve Denizli** illerinde de yasaklanmış ve hatta Kadıköy Kaymakamlığı 2 Şubat 2021 tarihinde yaptığı bir açıklama ile ilçe genelinde her türlü toplantı ve gösteriyi **"toplumun salgından korunması ve salgının yayılımının engellenmesi çalışmalarına olumsuz tesir edebileceği"** gerekçesi ile yasakladığını belirtmiştir.

Kolluk güçleri, basın toplantısı için toplananlara biber gazı, plastik mermi ve cop kullanarak müdahale etmiş, kolluk kuvvetleri vatandaşlara ters kelepçe ve fiziksel şiddet uygulamıştır.

Tüm diğer hak sahipleri gibi Cumhuriyet Halk Partisi mensupları da iktidara muhalif olmanın bedelini hak ihlalleri ile ödemektedir.

- ⇒ Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu hakkında, yaptığı bir konuşmada 'Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği' iddiasıyla Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın karar duruşması 4 Şubat 2021 tarihinde görülmüş, Mahkeme Kemal Kılıçdaroğlu'nun Cumhurbaşkanı'na 100.000 TL manevi tazminat ödemesine hükmetmiş,
- ⇒ Ankara Milletvekilimiz Yıldırım Kaya tarafından Zehra Vakfı ile ilgili yapılan bir sosyal medya paylaşımına Bursa 2. Sulh Ceza Hakimliği'nin 3 Şubat 2021 tarihli kararı ile kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirilmiş,
- ⇒ İstanbul Milletvekilimiz Sezgin Tanrıkulu'nun bir öğretim görevlisi tarafından tehdit edilmesine ilişkin haberlere (Sözcü, Cumhuriyet, Diken internet siteleri) Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin 17 Şubat 2021 tarihli kararı ile kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirilmiş,
- ⇒ Kemalpaşa Belediye Başkanı Rıdvan Karakayalı'nın yaptığı bir sosyal medya paylaşımı gerekçe gösterilerek açılan davada 'halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılama' suçundan 7 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırılmış ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmış,
- ⇒ Aydın Kadın Kolları Başkanımız Ayşe Özdemir hakkında 9 Şubat 2019 tarihindeki il kongresinde, kadına yönelik şiddeti protesto etmek için yapılan Las Tesis dansının sözleri gerekçe gösterilerek Aydın 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın karar duruşması 22 Şubat 2021 tarihinde görülmüş, Mahkeme 'Cumhurbaşkanı'na hakaret' suçundan Ayşe Özdemir'i 11 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırmış,
- ⇒ Gençlik Kollarımızın eski Maliye ve Hazine Bakanı Berat Albayrak ile ilgili hazırladığı afişe ilişkin haberlere (Sözcü, Halk Tv ve www.aykiri.com.tr internet siteleri) İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği'nin 19 Şubat 2021 tarihli kararı ile kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirilmiş,
- ⇒ Üyelerimiz Ozan Yalçın, Salman Demir ve Cem Akbulut İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde, istifa eden eski Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'la ilgili afiş astıkları için polis tarafından 'kamu görevlisine hakaret ve tehdit' iddiasıyla gözaltına alınmıştır.

İNSAN HAKLARI 'EYLEM' DEĞİL 'AMBALAJ' PLANI

'İnsan Hakları Eylem Planı', iki yıl önce açıklanan 'Yargı Reformu Strateji Belgesi' gibi aynı anlayışla hazırlanmış göstermelik bir belgeden ibarettir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı 'İnsan Hakları Eylem Planı', iki yıl önce açıklanan 'Yargı Reformu Strateji Belgesi' gibi aynı anlayışla hazırlanmış göstermelik bir belgeden ibarettir. TBMM'ye müteahhitler için 12 maddelik torba yasa gönderen, daha önce yüzlerce maddelik torba yasaları bir haftada meclisten geçiren İktidar; Eylem Planı'nda samimi ve iyi niyetli olsaydı, ülkemizde demokratik bir dönemin başlatılmasına olanak sağlardı!

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Geçtiğimiz yıl Kasım ayından bu yana sürekli şekilde yeni bir dönem başlatacaklarını, ekonomik-demokratik reformları yürürlüğe koyacaklarını yineleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan 2 Mart'ta İnsan Hakları Eylem Planı açıkladı. Planın önümüzdeki iki yılda hayata geçirileceği kaydedildi. Neden gelecek 2 yıl?

İnsan haklarını iyileştirme, temel hak ve özgürlükleri genişletme, yargı sistemini insan haklarına uygun şekilde dizayn etme niyetleri olsaydı, daha önce pek çok örneğine tanık olduğumuz şekilde yüzlerce maddelik torba yasaları meclisten, komisyonlardan bir haftada, 15 günde geçiren iktidar bu eylem planı hedeflerini de kapsamlı bir torba yasayla meclise getirir, muhalefetin de destek ve önerileriyle kısa sürede hayata geçirerek demokratik bir ortamın başlatılmasını sağlayabilirdi. Bu tamamıyla ABD-AB'ye karşı atılmış bir şirin görünme ve makyaj adımıdır.

Açıklanan planda dile getirilen adımların çoğu gerek Türkiye'nin 1949'da imzaladığı Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannameyi gerekse Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHS) sıralanan temel insan hakları, adalet, hukuk, hak ve özgürlükler, yargı bağımsızlığı, yasalar önünde eşitlik vb. ilkeleri. Bunun da ötesinde pek çok kez değiştirilmesine karşılık halen yürürlükteki anayasada da bu eylem planı vaatlerinin büyük bölümü anayasa güvencesi altına alınmış durumda. Aynı şekilde yürürlükteki yasalar da öyle.

Örneğin, Anayasa Mahkemesi (AYM) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarının yürütme, yasama, idare ve mahkemeler açısından 'kesin ve bağlayıcı' olduğu, uygulanacağı bir anayasa hükmü.

Basının hür ve sansür edilemez olduğu, kimsenin düşüncelerini açıklamaktan alıkonamayacağı, şiddet içermemek kaydıyla önceden izin almaksızın herkesin toplantı, protesto eylemi ve gösteri yürüyüşü yapabileceği, yargıya ve mahkemelere kimsenin talimat veremeyeceği vb. hükümler anayasada yasalarda yer alıyor ve anayasa teminatı altında.

Hakkındaki yargı kararı kesinleşene kadar herkesin masum olduğu, kesinleşmiş yargı olmaksızın kimse hakkında suç isnat edilemeyeceği, bağımsız yargıya bu yönde telkin, baskı ve talimatta bulunamayacağı da anayasa ve yasa hükmü olarak yürürlükte.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, dokunulmazlıkları devam eden milletvekilleri için, meclisin ve mahkemelerin kararını beklemeksizin, meclisi ve yargıyı yok sayarak hüküm veriyor; 'Eller iner-kalkar, dokunulmazlıklar kalkar!' diyor.

İktidarın kadınlara yönelik suçlar, kadın hakları ile ilgili vaatlerini de ciddiye almak güç. Çünkü kadına yönelik şiddetle ilgili adım atılacağı vaat edilmesine karşılık, eylem planında İstanbul Sözleşmesi'nin adı bile geçmiyor.

Bu çerçevede, bu hafta açıklanacak ekonomik reform paketi de aynı yaklaşımın yansıması olarak görülebilir.

- Açıklanan eylem planıyla asıl amaç, yargıyla ilgili yeni adımlar atılacağı algısı yaratılarak, yatırımcı ilgisini ve olabilirse biraz dış kaynak çekmek olarak görünüyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, AB ile Vize Serbestisi anlaşmasında öngörülen ve henüz yerine getirilmeyen kriterlerin hayata geçirileceğini vaat etti.

Bu kriterler arasında terörle mücadele yasasının AB normlarına uydurulması, düşünce ve ifadenin terör suçu sayılmaması, rüşvet ve yolsuzlukla mücadele için yasal düzenleme yapılması, kamu harcamaları ve ihale mevzuatının şeffaflığı vb. yer alıyor.

AB ile 2016'da imzalanan vize serbestisi mutabakatında yer alan bu kriterler için beş yıldır adım atmayan, aksine 15 Temmuz darbe teşebbüsünü gerekçe göstererek, terör suçlarının kapsamını genişleten, önüne geleni terör suçlusunu, terörist, terörle iltisaklı-irtibatlı ilan eden, kamu harcamalarının, ihalelerin büyük bölümünü Sayıştay ve meclis denetimden muaf hale getiren iktidarın, şimdi eylem planıyla hem bu kriterleri hem de 393 faaliyeti birden uygulamaya sokma vaadi, hiç inandırıcı ve samimi görünmüyor.

Eylem Planı Açıklanmasının Zamanlaması, ABD ve AB ile gündemdeki sorunları erteleme, olası yaptırımları geciktirmeye dönük 'günü kurtarma, göz boyama' çabasıdan öte bir şey değildir. Nitekim Adalet Bakanı Abdülhamit Gül'ün '**Bu bir yasa değil, taahhüt değil, sadece iyi niyet belgesi**' sözleri de iktidarın gerçek niyetini ve zihniyetini açığa çıkartıyor!

DAMAT'I KORUYOR, YANIT VEREMİYOR

Erdoğan kayıp rezervlerin hesabını soran muhalefete yüklendi. Paraların Merkez Bankası'nda olduğunu iddia eden Erdoğan, birbiriyle çelişen üç açıklamasında Damat'ı korudu, sorulara tutarlı yanıt veremedi.

Merkez Bankası'nın kayıp 128 milyar dolar rezervinin nerede olduğu sorusu gündemdeki yerini koruyor. Eleştirilere yanıt veremeyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, peş peşe birbirinden çelişkili açıklamalar yapıyor. Daha önce rezervlerin salgın için kullanıldığını söyleyen Erdoğan, partisinin dünkü grup toplantısında ise paraların Merkez Bankası'nda olduğunu iddia etti.

Erdoğan dört ay önce istifa eden Damat Berat Albayrak'ı savunmayı da sürdürüyor. "Yatıyorlar, kalkıyorlar 'Damat da damat' diyen Erdoğan, "Başınıza Damat kadar taş düşsün" dedi. Erdoğan'ın son dönem Damat'a yönelik açıklamaları, Berat Albayrak'ı yeniden siyaset sahnesine sokma hamlesi olarak yorumlanıyor.

Erdoğan'ın kayıp rezervlere ilişkin birbirinden çelişkili açıklamaları şöyle:

22 ŞUBAT: REZERVLER DÜŞÜŞE GEÇTİ

Erdoğan 22 Şubat'ta yaptığı konuşmada Merkez Bankası'nın rezervlerine ilişkin "Döviz rezervi 132 milyar dolara kadar çıktı. Ondan sonra bir düşüşle 95'e indik. Biz yeniden 132'ye de çıkarız, 200'e de çıkarız" dedi.

24 ŞUBAT: SALGIN İÇİN KULLANILDI

24 Şubat'taki grup toplantısında ise 128 milyar doların büyük kısmının salgın döneminde harcandığını şöyle iddia etti: "Salgın bahanesiyle yeni bir finansal dalgalanma oluşturmak isteyenlere, elimizdeki tüm araçları kullanarak fırsat vermedik. Kılıçdaroğlu'nun sürekli sorduğu dövizlerin önemli bir bölümü işte bu mücadelede kullanılmıştır"

10 MART: REZERV KAYBIMIZ YOK

Erdoğan, "Tutturmuşlar şu kadar para nerede? Bu para Merkez Bankası'nda. Kaybolan bir şey yok. Kayıp varsa bunlar sizdedir... 135 milyar dolara kadar döviz rezervimiz çıktı. Şu anda da yine döviz rezervimiz kendini toparlamaya başladı."

Hayatından Endişe Duyuyoruz

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, Erdoğan'ın, "Damat kadar başınıza taş düşsün" sözlerinin ardından "Hayatından endişe duyuyoruz damadın" dedi. CHP Sözcüsü Faik Öztrak ise Merkez Bankası rezervlerinin erimesine ilişkin CHP'nin sorduğu 5 soruyu hatırlattı:

- ◆ Satış hangi yöntemle yapıldı?
- ◆ Hangi tarihlerde yapıldı?
- ◆ Hangi kurdan ne kadar döviz satıldı?
- ◆ Bu ticaretin alıcıları kimlerdir?
- ◆ Bu satış işleminin altında kimlerin imzası var?

YİNE HEDEF YİNE LİNÇ

Cezasızlık politikası Saray ittifakının oluşturmak istediği korku iklimini besliyor. AKP ve MHP'ye yönelik eleştirilerin karşılığı giderek şiddete dönüşüyor. Alparslan Türkeş'i eleştirdiği gerekçesiyle MHP'lilerin hedef gösterdiği Gazeteci Gültekin de bir grubun saldırısına uğradı.

İktidara yönelik eleştirilerin karşılığı giderek fiziksel şiddete dönüşüyor. Cezasızlık politikası, Saray ittifakının artan saldırılarla oluşturmak istediği korku iklimini besliyor. MHP'nin hedef gösterdiği, iktidarın göz yumduğu saldırılara yenisi eklendi.

Önceki hafta katıldığı bir yayında, MHP'nin kurucusu Alparslan Türkeş hakkında, "İrkçilik hastalığını bu ülkenin milyonlarca evladının zihnine bolca dökmüş milyonlarca gencin hayatını karartmıştır" sözlerini sarf eden gazeteci Levent Gültekin, saldırıya uğradı. Halk TV binası önünde gerçekleşen saldırı, güvenlik kameralarına da yansdı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Parmağı Kırıldı

Saldırının ardından canlı yayında değerlendirmelerde bulunan Gültekin, parmağının kırıldığını ifade etti. Gültekin, "Taksiden indim. Meydanda, durağa yürürken iki gençle göz göze geldim, fark ettim beni takip ediyorlar. Kanala 50-100 metre kala sokağın ayrı köşelerinden 15-20 kişi saldırdı. O anda başladılar vurmaya" dedi.

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ise Gazeteci Levent Gültekin'e "Geçmiş olsun" diyerek şiddetin tasvip edilemeyeceğini ifade etmekle yetindi. Saldırganların kısa sürede serbest bırakılmasına değinen Adalet Bakanı Abdülhamit Gül, "Davaların, dosyaların içeriğini yargı mensupları bilir. Yargı mensupları da delilden sanığa ulaşır. Bu konularla ilgili yargıç olmadığım için bir yorum yapmam doğru olmaz. Bir kişinin serbest kalması, yaptığı fiillerin cezasız kalacağı anlamına gelmez" dedi.

Saldırıları Bitmiyor

Gültekin saldırısı, kimi zaman MHP kanadından kimi zamansa İçişleri Bakanı Süleyman Soylu tarafından hedef gösterilerek saldırıya uğrayan isimleri yeniden gündeme getirdi. Son dönem saldırıya uğrayan isimler şöyle:

- ◆ İktidar tarafından hedef gösterilen CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na 2019 yılında Çubuk'ta saldırı gerçekleştirildi. Saldırganların yargılanmasına çok uzun süre başlanmadı. Hazırlanan iddianamede ise düşük süreli hapis cezaları talep edildi.
- ◆ 2019'da Yeniçağ Gazetesi yazarı Yavuz Selim Demirağ Türkiyem TV'de katıldığı bir televizyon programı sonrasında saldırıya uğradı.
- ◆ Gazeteci-Yazar Sabahattin Önkibar ise aynı yıl İstanbul'daki evinin yakınlarında saldırıya uğradı. Darp edilen Önkibar, hastanede tedavi gördü. Gözaltına alınan saldırganlar daha sonra serbest bırakıldı.
- ◆ 2019'un son saldırısı yeniçağ Gazetesi azarı Murat İde'ye yönelik oldu. Aynı zamanda İYİ Parti Basın Danışmanı da olan İde de bir televizyon programı çıkışında saldırıya uğradı.
- ◆ 2020'de de saldırılar son bulmadı. TİP Genel Başkan Yardımcısı Barış Atay, Kadıköy'de kalabalık bir grubun saldırısına uğradı. Saldırganlar serbest bırakıldı.
- ◆ Yeniçağ yazarı ve Ankara temsilcisi Orhan Uğurluoğlu da evinin önünde bir grubun saldırısına uğradı. Hastanede bir süre tedavi gören Uğurluoğlu'na yönelik saldırı da cezasız kaldı.
- ◆ 13 Ocak'ta Gelecek Partisi Genel Başkan Yardımcısı Selçuk Özdağ, MHP'li Semih Yalçın tarafından hedef gösterildi. Yalçın'ın sıralı mesajlarından iki gün sonra Özdağ, sokak ortasında linç edildi. Saldırganlar kısa sürede serbest kaldı.
- ◆ MHP Genel başkan yardımcısı Semih Yalçın 4 Mart'ta Gültekin'i hedef aldı. Yalçın, Gültekin'e "Türk düşmanı, azınlık ırkçısı" ifadelerini kullandı. Gültekin dört gün sonra Bakırköy Meydanı'nda kalabalık bir grubun saldırısına uğradı.

MHP'den Planlı Saldırı İddiası

Aydın'da 92 yaşındaki Hanım Pınarlı'yı öldüren Aytu Çetin'in gözaltı sırasında üç hilalli dövmesinin görünmesi ve Samsun'da da boşandığı kadına öldüresiye şiddet uygulayan İbrahim Zarap'ın MHP'ye yakın olduğunu gösteren fotoğraflarının ortaya çıkmasına ilişkin MHP yönetiminden bir açıklama daha geldi. MHP Genel Başkan Yardımcısı Semih Yalçın, "MHP'yi hedefe koyan sistemli ve planlı saldırıların 18 Mart Perşembe günü yapılacak 13. Olağan Büyük Kurultay öncesinde cereyan etmesi tesadüf değildir" açıklaması yaptı.

DÜNYA BIRAKIYOR, TÜRKİYE YATIRIM YAPIYOR

Yüksek Alım Garantisi Zam Olarak Dönecek

Türkiye'de nükleer enerji alanında lisans vermekle yükümlü olan Nükleer Düzenleme Kurumu'nun kuruluşunu düzenleyen kararnamenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi "Akkuyu Nükleer Santralı'nda yeni reaktörün temeli atılmadan hukuki temelini çökertti. Tüm dünyada nükleer enerjiden vazgeçilirken, Türkiye inatla mülkiyeti Rusya'ya ait olacak bir santrale yatırım yapıyor.

Nükleer Düzenleme Kurumu'nun kuruluşunu düzenleyen kararnamenin iptal edilmesiyle Akkuyu'nun hukuki temeli de sakatlandı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kurumun Hukuki Temeli Çöktü

“Mersin’deki Akkuyu Nükleer Santrali’nde üçüncü reaktör için henüz temel atılmadan; inşaat izinlerini veren Nükleer Denetleme Kurumu’nun hukuki temeli çöktü! Anayasa Mahkemesi; kurumun kuruluşunda Cumhurbaşkanlığı’nın yetki aşımında bulunduğuna hükmederek kararnameyi iptal etti. Nükleer Denetleme Kurumu’nun ihdas edilmesinin kararname ile olamayacağına hüküm altına aldı. Hem pahalı, hem de riskli olan Akkuyu Nükleer Santrali, artık Nükleer Düzenleme Kurumu’nun yasal temelinin de çökmesiyle artık hukuki açıdan sakatlandı.”

Dünya Bırakıyor, Türkiye İnatlaşıyor

Henüz inşaat aşamasında meydana gelen patlamalarla fiziki altyapı konusunda endişelere neden olan Akkuyu Nükleer Santrali; şimdi de hukuki altyapısıyla tartışmalı hale geldi. Tüm dünyada nükleer enerjiden uzaklaşma eğilimi hız kazanırken; Türkiye inatla mülkiyeti Rusya’ya ait olacak santrale yatırım yapıyor. Türkiye yenilenebilir enerji yerine nükleerde ısrar ediyor.

Yüksek Garanti Zamma Dönüşecek

İktidarın ticari değil, siyasi bir proje olarak dayattığı Akkuyu Nükleer Santrali, ne milli ne de yerli bir projedir. Santralin mülkiyeti ve işletimi tamamen Rusya’ya ait olacaktır. Projeye ülkemize herhangi bir teknoloji transferi de yapılmayacaktır. Üstelik 15 yıl boyunca verilecek alım garantisi; vatandaşa zam olarak dönecektir.

Her Zaman Bir Risk Olacak

Proje yeterli ve güvenilir atık ve kaza eylem planı olmamasıyla da eleştirilmektedir. Akkuyu Nükleer Santrali devreye girdiğinde ülkemizde elektrikte arz fazlası oluşacak. Başka bir deyişle ülkemizin Akkuyu’ya bu koşullarda ihtiyacı yoktur. Alım garantisi nedeniyle ülkemiz Rusya’ya enerjide daha fazla bağımlı hale gelecek. Her şeyden öte ülke topraklarımız üzerindeki bir nükleer santral her zaman bir risk olarak endişelere neden olacaktır.

RADYASYON 10 YILDIR TEHDİT

Fukuşima Nükleer felaketinin üzerinden 10 yıl geçti. Felaket, ardında temizlenemeyen binlerce hektar alan ve milyonlarca ton radyoaktif atık bıraktı. Binlerce insan göç etmek zorunda kaldı. Hükümet kanadı bölgenin temizlendiği iddia etse de evlerinden, işlerinden olan insanlar geri dönmedi. 10 yıllık süre zarfında dünya nükleerden kaçış planlarını hızlandırırken Türkiye, Akkuyu’nun 3’üncü reaktörünün temel atma törenini gerçekleştirdi.

Japonya’da 11 Mart 2011’de meydana gelen Fukuşima Nükleer Santral felaketinin üzerinden tam 10 yıl geçti. Dünya nükleerden kaçışta adım adım ilerlerken Türkiye ise dün Akkuyu Nükleer Güç Santrali’nin 3’üncü reaktörünün açılışını yaptı. Törene video konferans ile Rusya Devlet Başkanı Vilademir Putin ve AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan katıldı.

Japonya’da meydana gelen tsunami ve deprem sonrası Fukuşima Nükleer Santrali’nin üç reaktöründe patlamadan kaynaklı çekirdek erimesi gerçekleşti. Fukuşima nükleer kazasından sonra 28 milyar doları bulan, kirlenen toprakları temizleme çalışmalarına rağmen Radyasyondan Arındırma Özel Bölgesi’nin yüzde 85’inin hâlâ kirliliği ortaya çıktı. Bu çalışmadan geriye 17 milyon ton radyoaktif atık kaldı. Bu yüzden de sayıları 160 bini bulan ve evlerini terk eden insanların birçoğu bölgeye geri dönmeyi düşünmüyor. Fukuşima’nın Namie kasabasında yapılan araştırma, kasaba halkının sadece yüzde 8’inin geri döndüğünü gösterdi.

Japonya hükümeti 2018 yılında, radyasyondan kaynaklı ilk ölümün gerçekleştiğini açıkladı. Ölen kişinin nükleer santralde kazadan kısa süre sonra ölçüm yapan 50’li yaşlardaki bir santral çalışanı olduğu ifade edildi.

Okyanusa Boşaltılacak

Japon medyası, geçtiğimiz Ekim ayında Fukuşima Nükleer Santrali’nin radyoaktif maddeler içeren bir milyon tondan fazla atık suyunu okyanusa boşaltma kararı aldığını öne sürdü.

Japonya, kazaya kadar nükleer güvenlik konusunda dünyada örnek gösterilen ülkelerin başında geliyordu. Fukuşima öncesi 54 nükleer reaktörün çalıştığı Japonya’da şu an sadece 9 reaktör çalışıyor.

Elektrik üretiminin yüzde 30’unu nükleer santrallardan sağlayan Japonya’da bugün bu oran yüzde 6’ya geriledi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Başbakan Özür Diledi

Japonya'daki Fukuşima Nükleer felaketi sırasında başbakan olan Naoto Kan, zamanında Türkiye'ye gelip Türk yetkililere nükleer enerjiyi güçlü bir şekilde tavsiye ettiği için pişman olduğunu söyledi. Öte yandan Japonya'da 13 Şubat'ta meydana gelen 7,3 büyüklüğündeki depremde, Fukuşima Dai-ichi Nükleer Santrali'ndeki radyoaktif suların depolandığı tanklar yerinden oynadı.

Akkuyu'da Eylem Yapacağız

Mersin NKP Dönem Sözcüsü Aycan Özkan: Bütün itirazlara rağmen inşaatı sürdürenler, bir kez daha 11 Mart Fukuşima nükleer felaketinin yıldönümü arifesinde boy gösterdi. Fukuşima Nükleer Santrali'ni kuran mühendisler, kurduran yetkililer, bütün önlemleri fazlasıyla aldıklarının söylüyorlardı ve muhtemelen doğruydu. Ama takvimler 11 Mart 2011'i gösterdiğinde meydana gelen deprem ve sonrasında oluşan tsunami dünyanın en korunaklı nükleer santralini yerle bir etti. Bugün Akkuyu'ya giderek bir etkinlik gerçekleştireceğiz.

Sinop NKP Dönem Sözcüsü Kayhan Konukçu: Sinop NGS'nin ÇED süreci devam ediyor. Proje durdurulduğu bir algı yaratmaya çalışıyorlar ancak doğru değil, yapacak şirket bulamıyorlar. Fukuşima Nükleer felaketinde küresel çapta zararlar bir kez daha ortaya çıktı. Dünyanın hiçbir yerinde nükleer santral istemiyoruz.

Nükleerden Kaçış Hızlandı

32 ülkede faaliyette olan 413 nükleer reaktör bulunuyor. Faciadan önce küresel elektrik talebinin yüzde 11'ini oluşturan nükleer santrallerin payı 10.3'e düştü. Birçok ülkede nükleerden kaçış hızlandı.

◆ Almanya: Hızlı bir nükleerden çıkış planı hazırlayarak, 17 nükleer reaktörden günümüze kadar 11'ini kapattı. Kalan altı reaktör de 2023 yılına kadar kapatılacak.

◆ Fransa: Fukuşima, nükleer enerjinin kalesi kabul edilen ülkelerde bile tartışma başlattı. Fransa tarihte ilk kez nükleer enerjinin elektrik üretimindeki payının azaltılması için karar aldı. 2035 yılına kadar 14 nükleer reaktörünü kapatacak Fransa, nükleer santrallerin elektrik üretimindeki payını yüzde 80'lerden yüzde 50'ye indirme kararı aldı.

◆ İsviçre: Yeni nükleer santral yapmaktan vazgeçip mevcutları kapatma kararı aldı.

◆ İtalya: Yapılan nükleere geri dönüş referandumu 'hayır'la sonuçlandı.

◆ Güney Kore: Kendi nükleer enerji teknolojisini geliştirmiş bir ülkeyi de nükleerden uzaklaştı. 2030'a kadar mevcut 25 reaktörden 11'ini kapatmayı planlıyor ve nükleer enerjiden çıkış kararı aldı.

JEOTERMAL ÇİLESİ BİTMİYOR

Aydın'da jeotermal enerji projelerine her geçen gün yenisi ekleniyor. TMMOB "Büyük Menderes Havzasında JES Gerçeği Raporu" yayımlayarak bölgede JES'lerin verdiği zararı ortaya koydu.

Türkiye'de birçok tarım ürününün üretiminde ilk sıralarda yer alan Aydın'ın verimli toprakları jeotermal enerji santrallerinin (JES) işgali altında. Bölgedeki JES projelerine her gün bir yenisi daha ekleniyor. Şimdi de Nazilli'de Kiper Elektrik tarafından 3,85 hektarlık 6 ayrı yerde her biri 2 bin 500 metre derinliğinde jeotermal sondaj kaynak arama yapılması için hareket geçildi.

Proje alanı tarım arazisi içerisinde kalıyor ve bölgede birçok zeytin ağacı mevcut. Sondaj alanlarının yakınında ise dere yatakları var. Ayrıca proje alanına 3 kilometre yakınlığında Mastaura Antik Kenti bulunuyor. En yakın yerleşim ise 20 metre mesafede.

Menderes Kirleniyor

Öte yandan TMMOB'nin hazırladığı 'Büyük Menderes Havzasında JES Gerçeği Raporu', bölgeye JES'lerin verdiği zararı gözler önüne seriyor. Raporda neredeyse her üç JES'ten ikisinin Aydın'da kurulduğu belirtilerek, "JES'lerin, yasal düzenlemelerle koruma altına alınmış büyük ova koruma alanlarına ve tarım arazilerine yapılması; yanlış ve hukuka aykırıdır" deniyor. Bu projelerin hem yüzey ve yeraltı suları hem de toprak ve tarımsal üretim için ciddi tehdit oluşturduğuna vurgu yapılan raporda, uygulanan vahşi deşarj yöntemleri ile Büyük Menderes Nehri'nin kimyasallarla kirlendiğine de dikkat çekiliyor.

Denetim Yapılmalı

Raporda, ÇED süreçlerinin etkin işletilmesi, JES firmaları lehine yasaların hiçe sayıldığı uygulamalardan vazgeçilmesi ve gerekli ölçüm/denetimlerin etkin şekilde yapılması talep ediliyor.

TÜRKİYE’NİN COVID-19 KARNESİ

Gaye USLUER - Prof. Dr., Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı, CHP PM Üyesi

31 Aralık 2019’da Çin’in Vuhan kentinde başlayan öykü, 11 Mart 2020’de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından “Covid-19 pandemisi” adını aldı. Aynı gün Sağlık Bakanlığı Türkiye’de ilk Covid-19 vakasının- ne tesadüftür ki- görüldüğüne dair açıklama yaptı. DSÖ, pandemi ilanı yapmamış olsaydı, belki biz de o gün ilk vaka bildirimini yapmamış olacaktık. Her neyse, tarihi bir günde ilk hastamızı açıklayarak, ilk vaka görülme tarihimizi de ölümsüzleştirmiş olduk. Pandemi 1 yaşına girdi. Pandemi hızını artırmış olarak devam ediyor. Geçen bir yıla baktığımızda dünyamızda ve ülkemizde çok şey değişti. Günlük yaşam pratiğimizden başlayıp, geleceğe dair planlarımıza kadar her şeyi değiştirdik. Artık normal ve normal olmayan kavramları iç içe girmiş durumda. Olması gereken ile olmasını istediklerimiz birbirine karıştı.

Tüm bu gerçekler ışığında gelin Türkiye’nin bir yıllık Covid-19 Karnesini hep birlikte oluşturalım.

Bilim Kurulu: Ülkemizde henüz ilk vaka bildirimini yapılmamışken, 2020 Ocak ayı sonlarında konunun uzmanlarından oluşan bir bilim kurulu oluşturulması sürecin doğru yönetileceğine dair hepimizde bir umut yarattı.

Salgına dair sürecin işleyişinde bulunması zorunlu paydaşların –Türk Tabipler Birliği ve diğer ilgili meslek örgütleri- sürece dahil edilmemeleri ise tam bir hayal kırıklığı oldu. Sağlık Bakanlığı tarafından sürece dahil edilmeyen paydaşlar, bu bir yıl boyunca alternatif ve bağımsız bir bilim kurulu gibi çalıştılar. Süreci yakından izleyerek, veri paylaşımı yaparak ve olması gerekenleri bilimsel ölçütlerde açıklayarak herkes için güven kaynağı oldular. Yanlış bilginin, doğru bilgi ile değişmesini sağladılar. Bir anlamda bağımsız bir üst kurul gibi çalıştılar. Sağlık Bakanlığı ise kendi oluşturduğu bilim kurulunun bir karar alıcı kurul olmadığını, danışmanlık görevi olduğunu açıklamak zorunda kaldı. Böylece ülkemizde salgın yönetiminde asıl karar alıcıların siyaset kurumu olduğunu öğrendik. Bir anlamda salgının kendisi yani Covid-19 partileşmiş oldu. Kötüsü bilim kurulunun varlığına dair toplumsal güven kayboldu.

Partili Covid 19: Siyaset kurumu mevcut durumun bir sağlık konusu olduğunu, salgının konunun uzmanları tarafından yönetilmesi gerektiği gerçeğine sırtını döndü.

Dahası salgının yaz aylarına kadar biteceği hesabını yaptı. Kısa süren süreçten bir siyasi başarı öyküsü yazılmaya hazırlanıldı. Ama durum beklendiği gibi gelişmedi. Salgın bitmedi.

Siyasetin bilimsel doğruların önüne geçmesi sonucunda, yani gömleğin ilk düğmesinin yanlış iliklenmesi nedeniyle diğer düğmeler de yanlış iliklenmiş oldu.

Test Stratejisi: Siyaset kurumu en fazla bir iki ay sürececek bir salgın yönetimine odaklandığı için, Covid-19 PCR tanı testleri Ankara’da tek bir merkezde yapılmak üzere başlandı. Örneklerin bu tek merkeze ulaşması, sonuç ve geri bildirim alınması ise en yakın mesafe için 48 saat oldu. Hal böyle olunca Türkiye’de ilk vakanın tanımlanabilmesi de gecikti. Türkiye’de test yapılan merkezlerin sayısının çoğaltılması ve yaygınlaşması ise epeyce uzun zaman aldı. Salgının ilk aylarından itibaren başta DSÖ olmak üzere, tüm dünyada en çok kabul gören ve tekrarlanan slogan “test, test, test, daha çok test” oldu. Ne kadar çok test yapılırsa o kadar çok vaka bulunabileceği bir gerçek ve salgını kontrol edebilmenin temel koşulu gerçek rakamlara ulaşabilmek olduğu halde Türkiye olması zorunlu doğru test stratejisini bir türlü oluşturamadı. Günlük test sayısının en az 200 bin olması gerekirken, hâlâ 100 bin civarında günlük test uygulamasının olması salgın yönetimine ait en önemli başarısızlık nedenlerinden biri olarak hatırlanacak.

Karantina/izolasyon: Hasta ve temaslı takibinde izolasyon ve karantina süreçlerine dair olması gereken zorunlu standartlar oluşturulamadı. Özellikle yurt dışından gelen yolculara uygulanması gereken zorunlu karantina için bilimsel ölçütlerde planlama yapılmadı. Salgının en önemli evresinde çok sayıda kişi için umre ziyaretine izin verilmesi, bu kişilerin yine büyük çoğunluğuna umre dönüşü karantina uygulanmaması ve bu durumun medya aracılığıyla duyurulmasını takiben salgında ciddi anlamda yükselişin olması bu sürecin en dikkat çeken yanlışları arasına girdi.

Maske Dağıtım: Nisan 2020’de tam bir maske trajedisi yaşandı. 55 ülkeye tıbbi yardım yaptık diye övünen siyaset kurumu, kendi vatandaşına, “yapacağım” dediklerini yapamadı. e-devlet aracılığıyla 20 yaş üzeri ve 65 yaş altı vatandaşlara “PTT kargo ile ücretsiz olarak haftada bir kez 5 maske dağıtacağız” diye başlanan süreç 3 günde kendi kendini imha etti. Ardından maske dağıtımının ücretsiz olarak eczaneler aracılığıyla yapılacağı bildirildi. Aslında olayın tüm sorumlusu siyaset kurumunun kendisi olduğu halde, eczaneler karmaşanın merkezi

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ve sorumlusu oldu. Ücretsiz maske dağıtımından vazgeçildi. "65 yaş üstüne maske ve kolonya dağıtacağız" söylemi yine fiyaskoyla sonuçlandı.

Vaka/Hasta Sayısı/Ölüm Bildirimleri: DSÖ, pandeminin başlangıcıyla birlikte çok net olarak vaka/hasta ve ölüm bildirim sistemlerini kriterler eşliğinde tanımladı. Türkiye'de ise siyaset kurumu farklı kriterlere dayanan bir bildirim sistemi oluşturdu. Esasen salgının rakamsal tanımlamasında "var olandan daha azın bildirilmesi" gibi kabaca özetlenebilecek bir süreç izlendi. Öyle ki büyükşehir belediyelerinin açıkladığı bir yıllık ölüm sayıları, son bir yılda artmış olağan dışı ölüm sayıları "herhangi bir bulaşıcı hastalık" diyerek geçiştirilmeye çalışıldı. Özetle siyaset kurumu vaka/hasta sayısı/ve ölüm sayılarını var olandan daha az göstermeye çalışarak, bir başarı öyküsü yazmaya çalıştı.

Seyahat Kısıtlamaları / Sokağa Çıkma Yasakları: Bütün pandemiler aynı zamanda bir öğrenme ve tecrübe sürecini de içerirler. Pandemilerde öncelikli olan hastaların tanımlanması ve tedavileri, sağ kalımın sağlanmasıdır. Öte yandan salgının hızını yavaşlatmak, sağlık sisteminin bütünlüğünün korunması açısından önemlidir. Bu yüzden özellikle salgın hızının yüksek olduğu dönemlerde, temel stratejiler arasında sokağa çıkma yasakları ya da bazı kısıtlamaların hayata geçirilebilmesi önem taşımaktadır. Bu çerçevede yapılması zorunlu olan az bir kuluçka süresi (Covid-19 için 14 gün), ideali iki kuluçka süresi kadar yani 28 günlük tam kısıtlamanın, yani sokağa çıkma yasağının uygulanmasıdır. Ancak bu tür bir kısıtlamanın yapılabilmesi için devletin ülkedeki en kırılgan kesimleri koruyabilecek kadar yaygın ve güçlü bir maddi sosyal destek paketi sunması gerekmektedir. Türkiye'de siyaset kurumu bunu yapamadığı ya da yapmak istemediği için, bayram tatillerini içine alan kısıtlamalar ya da sonbahardan itibaren uygulandığı şekliyle hafta sonu ve gece sokağa çıkma yasaklarıyla durumu idare etmeye çalıştı. Başta hizmet sektörü çalışanları ve küçük esnaf mevcut durumdan en fazla zarar görenler oldu. Pansuman niteliğindeki bu önlemler ise yeterli olmadı.

65 Yaş Üzerine Yasaklar: Salgının başından itibaren 65 yaş üzerindeki yurttaşlarımıza getirilen kısıtlamalar adeta salgın yönetiminin temel ögesi oldu. Bu yaş grubunun gün boyu dışarda olan, çalışan aile fertlerinin onlar için tehlike oluşturduğu göz ardı edildi. Salgının uzaması ve halen devam ediyor olması bu yaş grubunu mental ve fiziksel olarak olumsuz etkiledi.

Aşılama Stratejisi: Tıp bilimi salgın süresince olağanüstü üretkenlik gösterdi. Normalde 10 yılları bulabilen yeni bir aşı geliştirme süreci, Covid-19 aşısı için 9 ay gibi kısa sürede çok sayıda yeni aşının kullanıma girmesiyle yeni bir dönemi başlattı. Tünelin ucundaki ışık aşılama ve aşılama oldu. Ancak Türkiye'de siyaset kurumu tek bir ülkenin tek bir aşı firmasıyla sınırlı miktarda bağlantı yapabildi. Aralık ayında başlayacak olan aşılama, ancak Ocak 14'te başlayabildi. İki aylık süreçte 50 milyon doz geleceği söylenen aşılama ancak 13 milyon dozu ülkeye getirilebildi. Sağlık Bakanı, "günde 1,5 milyon kişiyi aşılayabilecek gücümüz var" derken doğruyu söylüyordu. Ancak elinizde aşı yoksa bu söylemin işe yaramayacağı anlamsızlaşacağı belliydi. Halen günde 100 binli rakamlarda Covid-19 aşısı uygulanmakta. Tam aşılanan –yani iki doz- kişi oranı nüfusumuzun yüzde 3'ünü oluşturmaktadır. Bu hızla nüfusumuzun yüzde 60-70'inin aşılanabilmesinin en erken 2022'de tamamlanabileceği açıkça görülüyor. Türkiye'nin bir an önce aşı çeşitliliğini ve miktarını artıracak girişimlerde bulunması ve gerçekleştirilmesi gerekiyor.

Sağlık Personeli: Sağlık sisteminin insan kaynağı olan sağlık personeli salgın süresince çok yoruldu. Covid-19 nedeniyle yaşamını kaybeden her 74 kişiden 1'inin sağlık personeli olduğu istatistiklere geçti. Sağlık personelinin emeklilik ve izin hakları yasaklandı. Yükün tamamını omuzlayan, hastalanan ve ölen sağlık personeli için, muhalefet partileri tarafından hazırlanan "Covid-19'un iş kazası / Meslek hastalığı kabul edilmesine" ilişkin yasa tasarısı ise, TBMM'de iktidar partisi ve MHP'nin oylarıyla reddedildi.

VIP Uygulamalar: Salgın boyunca test kayırmacılığı yapıldı. Bazı kişi ya da gruplar canlarının istedikleri sayıda test yaptırabildiler. Aynı durum Covid-19 aşılarının el altından bazı kişi ya da gruplara endikasyon dışı kullanılması yoluyla da karşımıza çıktı. Salgın sınıfsal boyut kazandı. Düşük-orta gelirli yurttaşlarımız hem hastalığa yakalanma açısından hem de aşıya ulaşabilmek açısından dezavantajlı duruma getirildiler. Bazı kişilerin sağlığı, hepimizin sağlığından daha önemli hale geldi.

Son Söz: Pandeminin bir yıllık öyküsünde, yukardaki bilgiler varlığında, siyaset kurumunun Covid-19 karnesinden bir başarı öyküsü yazamayacağı açıkça görülüyor. Salgın yönetiminin tüm yükü "maske, mesafe ve hijyen" denilerek yurttaşlarımızın omuzlarına yüklenmek isteniyor. Oysa sorumluluk, birincil olarak siyaset kurumunun, yani ülkeyi yönetenlerin omuzlarında. Salgın yönetiminde başarıya ulaşmak için gerekli kilit sözcükler belli; "şeffaflık, güven ve toplumsal dayanışma". Bu nedenle siyaset kurumunun bir an önce bu ilkeler çerçevesinde, bilimsel temelli süreç yönetimine odaklanması gerekmektedir.

SEVGİ, ÖZLEM, YAS, ÖFKE BİR ARADA

Sağlık emekçileri pandemi nedeniyle yaşamını yitiren meslektaşlarını andı. Birçok ilde yapılan açıklamalarda hükümetin “eksik, yanlış ve tutarsız” politikalarına tepki vardı.

Pandemiyle geçen bir yılda ülkede 385’i sağlık emekçisi olmak üzere 30 bine yakın yurttaş yaşamını yitirdi. Emek ve meslek örgütleri dün birçok ilde eylemler yaparak Covid-19 nedeniyle hayatını kaybeden meslektaşlarını andı, süreci yönetemeyen hükümeti protesto etti.

İstanbul’da Türk Tabipleri Birliği (TTB), İstanbul Tabip Odası (İTO), İstanbul Dişhekimleri Odası, İstanbul Eczacı Odası, İstanbul Veteriner Hekimler Odası, Devrimci Sağlık-İş, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) ve Tüm Rad-Der’in çağrısıyla ortak bir basın açıklaması yapıldı. Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu Şehir Hastanesi (Okmeydanı EAH) önünde yapılan açıklamada, hayatını kaybeden sağlık emekçilerinin fotoğrafları taşındı; “Eksik, Yanlış, Tutarsız Politikalar, ‘Başarı Hikâyesi Uğruna Yitirilen Hayatlar... Sevgi, Özlem, Yas ve Öfke!’ pankartı açıldı.

İTO Yönetim Kurulu üyesi Dr. Osman Öztürk, “Pandeminin birinci yılında, kaybettiğimiz meslektaşlarımızı, yurttaşlarımızı anmak için buradayız. Şairin ‘Günler ağır, günler ölüm haberleriyle geliyor’ dediği gibi, 365 gün boyunca her gün ölüm haberleriyle uyandık. Arkadaşlarımızı, meslektaşlarımızı, yurttaşlarımızı kaybettik. Tespit edebildiğimiz kadarıyla 385 sağlık çalışanını ve bakanlık açıklamasına göre 30 bine yakın yurttaşımızı kaybettik ki gerçek rakamın bunun 3 katı olduğunu biliyoruz” dedi.

İşçi Sınıfı Hastalığı

TTB Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı ise şunları söyledi:

“Önlenebilir bir hastalıktan kaybettik insanlarımızı. Neoliberal ve patriarkal kapitalizmin döşediği taşlarla dünyayı tahrip ederek bizi bugüne getirdiler ve Covid-19 her zaman olduğu gibi bir işçi sınıfı hastalığı oldu. Bugün birinci yıl değerlendirmesini paylaşırken çok çarpıcı bir gerçeklik vardı; yitirdiğimiz hekimlerin 3’te biri işyeri hekimiydi. Bir işçi sınıfı hastalığı olan Covid-19, en çok işçi sağlığı alanında çalışan meslektaşlarımızı vurmuştu. Sonuçta bu bir işçi sınıfı hastalığı, çözüm de bizlerin, emekçilerin ellerinde. Dünyayı daha fazla tahrip etmelerinin önüne geçerek, neoliberal, patriarkal kapitalizme karşı mücadele ederek bu pandeminin ve bundan sonra olacakların da önüne geçmemiz mümkün. Toplumsal bir dayanışmaya ihtiyacımız var.”

Yorulduk, Tükendik

Sağlık meslek örgütlerinin çağrısıyla Ankara Gazi Üniversitesi Hastanesi önünde de anma etkinliği düzenlendi. Yapılan açıklamada, “Yaşanan can kayıplarının önemli bir bölümü, zamanında alınan doğru kararlarla önlenebilirdi. En temel hakkımız olan yaşam hakkımızın bilimsellikten, şeffaflıktan uzak, ekonomik ve siyasi kaygıların yön verdiği kararlarla hiçe sayılması bizi dehşete düşürdü. Yorulduk, tükendik, öldük. Canlarımızı kaybettik! Yitirdiğimiz mesai arkadaşlarımızı ve yurttaşlarımızı yüreğimizde hissederek taleplerimizi haykırmaya devam edeceğiz” ifadeleri kullanıldı.

Düzce’de yapılan anmada ise sağlık emekçileri, “Ölmek istemiyoruz, yaşamak ve yaşatmak istiyoruz” pankartı açtı. SES Düzce İl Temsilcisi Cemal Yılmaz, “Ne kaybettiklerimizi unuturuz ne de mücadelemizden vazgeçeriz. Bize verilen sözlerin tutulmasını istiyoruz” dedi.

YEM FİYATLARI BİR YILDA %60 ARTTI

CHP Bursa Milletvekili ve PM Üyesi Orhan Sarıbal, hayvancılık sektörünün artan yem fiyatları karşısında hayvancılığın sürdürülemez hale geldiğini belirterek, “Hayvancılık girdilerinin %70’ini yem oluşturmaktadır. Yem fiyatları son bir yılda %60 arttı. Bunun karşısında et ve süt fiyatları %18 ile %20 arasında arttı. Bu tabloda hayvancılık sürdürülemez” dedi.

Tarımın her alanında ciddi sorunlar yaşandığını kaydedene Sarıbal, tarımsal üretimin önem kazandığı pandemi sürecinde bile çiftçilerin içinde bulunduğu sorunların katlanarak devam ettiğini söyledi.

Sorun yaşayan kesimlerin başında hayvancılık sektörünün geldiğini ifade eden Sarıbal, şöyle devam etti:

“Bugün besici ürettiği etten, süt üreticisi de sattığı sütten para kazanamıyor. Bunun en büyük nedeni hayvancılık girdilerinin %70’ini oluşturan yem girdilerinin artmasıdır. Et ve Süt Kurumu (ESK) verilerine göre, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi denilen tek adam vesayet sistemine geçilmeden önce yani 2018 Şubat

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

ayında bir besici 1 kilo et karşılığında 26 kg yem alabiliyordu. 2018 yılından itibaren her yıl biraz daha azalarak, bugün bu miktar 18 kg yeme düşmüş durumda.

Son 3 yılda kesim fiyatları %47 artarken, yem fiyatları 2 katından fazla %106 arttı.

Yine tek adam keyfi yönetiminden önce 2018 Şubat ayında süt yem paritesi yani bir litre süt ile 1 kilo 430 gram yem alıyordu. Bugün ise 1 litre süt ile 1 kilo 180 gram yem alabiliyor. Bu parite çığ süt fiyatı 2 lira 80 kuruş olduğu durumda geçerli ancak üretici sütünü bugün 2 lira 50 kuruştan ancak satabiliyor. Yani aslında 1 litre süt ile ancak 1 kilo 50 gram yem alabiliyor.

Bugün süt üreticisi de besi üreticisi de zarar etmektedir. Bu sürdürülebilir bir durum değildir. Sektörün para kazanabilmesi için, örneğin, süt/yem paritesinin en az 1.50 yani 1 litre ile 1 kilo 500 gram yem alabilmesi gerekir. Aksi takdirde üreticiliği sürdürmesi mümkün değildir.”

130 Milyon Ton Yem Hammaddesine İthalata 58 Milyar Ödendi

Meraların hayvancılık sektörü için büyük bir öneme sahip olduğunu ancak mera ıslahının bir türlü yapılmadığını kaydeden Sarıbal, “AKP hükümetleri döneminde mera ıslahı istenilen seviyede yapılmadı. TÜİK verilerine göre 2001 yılında 14,6 milyon hektar olan mera alanı bugün de aynı miktar. Mera ıslahı yapılmadığı için üretici hazır yeme mecbur kaldı” dedi. Sarıbal, AKP hükümetlerinin yem hammaddelerinin üretilmesi için gereken desteği vermek yerine ithalatı seçtiğine dikkati çekerek, “2003-2020 yılları arasında 130 milyon ton yem hammaddesi ithal edildi. Karşılığında 58 milyar dolardan fazla para ödendi. Sadece 2020 yılında ithal edilen 12,4 milyon ton yem hammaddesine 5 milyar dolardan fazla para ödendi. 2019 yılında 13 milyon ton yem hammaddesi ithalatıyla miktar olarak, 2020 yılında ithalata ödenen 5 milyar dolarlık para ile Cumhuriyet dönemi rekoru kırdı” diye konuştu.

Süt Hayvanlar Kesime Gidiyor

CHP’li Sarıbal, hayvancılıkla uğraşan çiftçilerin her gün biraz daha zarar ettiğini bu nedenle süt hayvanlarının kesime gittiğini belirtti. Bu durumun önüne geçilmezse süt hayvanlarının kesime gideceğini kaydeden Sarıbal, “Süt hayvanları kesime giderse sektör iki koldan zarar görecek ve hayvancılığımız ciddi bir krize girecek. Süt fiyatları yeniden belirlenmeli ve süt/yem paritesi 1.5 seviyesine getirilmelidir. Besiciler kestirdiği 1 kilo et karşılığında en az 30 kilo besi yemi alacak şekilde kesim fiyatları belirlenmeli, gerekirse ESK devreye girerek müdahale etmelidir. Yem destekleri arttırılmalı. Özellikle küçük aile çiftçileri desteklenmelidir. Hayvancılığın yoğun olduğu bölgelerde ulusal mera ıslah programı derhal devreye girmeli. Meralar üreticilerin hizmetine sokulmalıdır” diye konuştu.

Kırsal Mahalle

2014’te yürürlüğe giren Büyükşehir Kanunu bilinen kanunu ile 30 ilde 16 bin 220 köyü mahalleye dönüştürüldüğünü hatırlatan Sarıbal, bu kararın tarımsal üretimin ciddi zarar gördüğünü belirtti. Sarıbal, kararın hatalı olduğunu şimdi AKP tarafından da kabul edildiğini ve 16 Ekim 2020 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7254 Sayılı Kanun” ile mahalleye dönüşen köy ve beldelerin yeniden kırsal mahalleye dönüştürülmesi kararı alındığını aktardı. Sarıbal, şöyle devam etti:

Köyler Belli, Bürokratik Engel Çıkarmayın

“Düzenlemeye göre, Büyükşehir Yasası ile mahalleye dönüştürülen köylerin eski statüsüne kavuşması için önce bağlı oldukları belde belediyesine başvurması, belde belediyesinin de bağlı olduğu Büyükşehir Belediyesine talebi iletmesi, Büyükşehir Belediye Meclisinin 90 gün içinde talebi değerlendirmesi koşulu getiriyor. Buna göre Büyükşehir Belediye Meclisi başvuran mahallenin kırsal yerleşim özelliği taşıdığını tespit etmesi halinde, “kırsal mahalle” yani köy olarak kabul edilecek.

Yeni düzenlemeye göre Büyükşehir Belediyesi isterse yeniden eski statüsüne kavuşmak isteyen yerleşim yerlerinin teklifini kabul etmeyebilecek.

Bu doğru bir yaklaşım değildir. Büyükşehir yasası ile birçok çiftçi tarlasını sattı, tarımdan uzaklaştı. Çok ciddi tarımsal üretim kaybı yaşandı. Düzenleme ile bu kayıpların telafi edilmesi çok zor. Buna rağmen eski statüsüne kavuşmak isteyen kırsal yerleşim alanlarında yaşayanların önüne yeni engeller çıkarılıyor. Bu kırsal köyler ve beldeler mahalleye dönüştürülürken kimseye danışılmadı. Şimdi ise “isteyenler başvursun, belediyeler değerlendirsin, kabul edilirse eski statüsünü verelim” deniliyor. Yani yeniden eski statüsüne kavuşmaları için

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yeni yeni bürokratik engeller çıkarılıyor. Oysa tarım yapılan yani eskiden köy özelliği taşıyan yerleşim yerleri bellidir. Hiçbir şarta bağlı olmadan bunların yeniden bu statüsü verilmelidir.”

STRATEJİDEN YOKSUN DIŞ POLİTİKA

Türkiye, Freedom House 2021 Dünyada Özgürlük Raporu’nda, dünyada demokrasi ve özgürlüklerin en fazla gerilediği, ikinci ülke oldu.

Açıklanan Eylem Planı özgürlüklerdeki gerilemeyi teyit etti. Türkiye, Freedom House 2021 Dünyada Özgürlük Raporu’nda, askeri darbeyle seçilmiş yönetimin devrildiği Afrika ülkesi Mali’nin ardından dünyada demokrasi ve özgürlüklerin en fazla gerilediği, ikinci ülke oldu. Raporda, insanların sosyal medya paylaşımlarının da iktidar ve güvenlik güçleri tarafından sıkı takip altında olduğu, belirtildi!

Türkiye, Freedom House’un ‘Kuşatma Altındaki Demokrasi’ alt başlığıyla yayınladığı raporda, 195 ülkenin yer aldığı 'özgürlük' sıralamasında, 100 üzerinden 32 puan ile 146’ncı sıraya geriledi. Son birkaç yıldan bu yana ‘Kısmen Özgür Ülkeler’ grubundan ‘Özgür Olmayan Ülkeler’ grubuna düşürülen Türkiye, son raporda da aynı kategoride yer aldı.

AB üyesi ve tam üyeliğe aday ülkeler arasında Türkiye dışında ‘Özgür Olmayan Ülke’ grubunda yer alan ülke yok. Arnavutluk, Karadağ, Sırbistan, Makedonya gibi üyeliğe aday ülkelerin bile özgürlük ve demokrasi notları Türkiye’nin iki katı düzeyinde!

Dünya genelinde özellikle COVID 19 salgını gerekçesiyle kısıtlanan özgürlükler, getirilen sınırlamalar, yasaklar demokrasi-özgürlük endeksinde sert düşüşler yaşandığı kaydedilen raporda, otokrat, baskıcı, popülist yönetimlerin sayısının arttığı, bu yönetimlerin korona salgını bahanesiyle haklar ve özgürlükler üzerindeki kısıtlayıcı, yasaklayıcı baskıları daha da artırdığı vurgulandı.

Buna bağlı olarak da dünya genelinde özgür ülkeler kategorisinde yer alan ülkelerin sayısı 89’dan 82’ye inerken, kısmen özgür ülkelerin sayısı 58’den 59’a, özgür olmayan ülkeler grubundakilerin sayısı da 45’ten 54’e yükseldi.

Raporun Türkiye ile ilgili değerlendirme-puanlama ve saptamalar bölümünde, muhalif siyasetçilere, sivil toplumun örgüt üyelerine, bağımsız gazetecilere ve iktidarın dış politikasını eleştirenlere yönelik kovuşturma ve taciz kampanyalarının 2020 yılı boyunca devam ettiği vurgulanırken, terör suçlamaları, işkence ve aşağılayıcı muamelelerin yaygınlaştığı kaydedildi.

Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) Selahattin Demirtaş ve Osman Kavala’nın serbest bırakılmasına ilişkin kararlarını uygulamayı reddetmesi, seçimle göreve gelen onlarca HDP’li belediye başkanının tutuklanarak yerlerine iktidar görevlilerinin kayyum olarak atanması puanlamayı negatif etkileyen unsurlar arasında sıralandı.

Ayrıca televizyonların ve haber sitelerinin ağır para cezaları uygulanarak kapatılması, habere erişim yasaklarının yaygınlaşması, gazetecilerin tutuklanması, üniversitelerin baskı altında olması ve akademik özgürlüklerin zayıflaması da demokrasiye zarar veren ve özgürlükleri kısıtlayan önemli faktörler olarak sıralandı ve gerek puanlamada gerekse sıralamada Türkiye’yi aşağı çeken tespitler oldu.

Freedom House raporundaki tespitlerin, uygulamaların, eleştirilerin neredeyse tamamına yakını bilinen ve iktidarın icraatlarından, demokrasi ve özgürlüklere yaklaşım konusundaki zihniyetinden kaynaklanan saptamalar. Açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı metni de bu çerçevede Freedom House’ın tespitlerini, demokrasi, insan hakları, özgürlükler alanındaki eksiklerin varlığını ve gerçekliğini teyit ediyor!

25-26 Mart’taki AB Zirvesi öncesinde Erdoğan’ın Macron ve Merkel ile temasları, olası yaptırımların önünün kesilmesini hedefliyor.

Görüşmelerin hemen öncesinde İnsan Hakları Eylem Planı’nın açıklanması, AB’yi ikna çabası olarak değerlendirilmelidir. 25-26 Mart’taki AB Zirvesi öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Macron ve Merkel ile temasları, olası yaptırımların önünün kesilmesini hedefliyor. Görüşmelerin hemen öncesinde İnsan Hakları Eylem Planı’nın açıklanması, AB’yi ikna çabası olarak değerlendirilmeli. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın düzenlenecek bir AB ya da Avrupa Konseyi zirvesinde yer alma talebi ise görüldüğü kadarıyla kabul görmedi. Fransa’ya, artık ‘hakaret etmeme’ sözü verilirken, söyleme değil eyleme bakılacağı mesajı dikkat çekici!

Mart zirvesinin hemen öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın İnsan Hakları Eylem Planı’nı açıklaması, ardından bu hafta ekonomik reformların ilan edileceğini duyurması ve sonrasında da Macron ve Merkel ile telefon

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

görüşmeleri gerçekleştirmesi, kanımca olası yaptırım kararlarının zirveden çıkmasını önleme amaçlı bir demokratikleşme görüntüsü makyajı!

Aralık zirvesinden sonra yayınlanan ortak açıklamada Türkiye'nin pozitif gündeme ilişkin beklentileri karşılayacak adımları atmadığı dile getirilerek, konunun kapsamlı bir şekilde Mart'ta değerlendirilmesi ve ABD yönetimi ile birlikte Türkiye'ye karşı ortak tutum belirlenmesi kararı alınmıştır.

Anlaşıldığı kadarıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan, açıklanan eylem planını gündeme getirerek bu yönde adımlar atılacağı vaadiyle Macron ve Merkel'i ikna etmeye ve zaman kazanmaya çalışıyor. Muhtemelen AB liderleri de bu çerçevede iktidarın atacağı adımları, hayata geçireceği somut eylemleri görmek için bir süre daha beklemeye karar verecekler.

Ancak AİHM kararlarının uygulanmaması nedeniyle Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi toplantısının gündeminde de Türkiye var. AİHM'nin Selahattin Demirtaş ve Osman Kavala hakkındaki tahliye kararlarının uygulanmaması, Cumhurbaşkanı'nın bu kararların kendilerini bağlamayacağını ifade etmesi, kanımca Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nde Türkiye aleyhine sıkıntı yaratacaktır. Türkiye'nin gerek imzaladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (AİHS) ve gerekse kararlarının bağlayıcılığı anayasa hükmü olan AİHM kararlarına karşı tutumu nedeniyle, Avrupa Konseyi üyeliğinin askıya alınması uyarısıyla karşı karşıya kalması söz konusu olabilir.

Dolayısıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Macron ve Merkel ile yaptığı görüşmelere ilişkin Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı açıklamalarında bu konulardan söz edilmeksizin, ikili ilişkiler ve bölgesel sorunların ele alındığı ifade edilse de, iktidarın yaptırımların gündeme gelmesini ertelemeye çalıştığı kanısındayım.

Merkel ile görüşmede Cumhurbaşkanı'nın aşılama ve normalleşme konusunda bilgi verdiği, Nisan ayından itibaren Alman turistleri ağırlamaya hazır olduklarını belirttiği kaydedildi. Ancak bu beklentinin pek de gerçekçi olduğunu sanmıyorum.

Öncelikle AB, Türkiye'de uygulanan Çin aşısı Sinovac'a hâlâ onay vermiş değil. Bunun da ötesinde AB üyesi ülkelerin yurttaşları için seyahatlerde 'Aşı Pasaportu' ya da 'Aşı Karnesi' uygulamasının gündemde olması, Turizm sezonu Nisanda açılrsa da Alman ve Avrupalı turistler için Türkiye'nin tercih edilmesinde sıkıntı yaratacaktır.

Cumhurbaşkanı'nın ayrıca Merkel'e milyonlarca Suriyeliye Türkiye'nin sağladığı desteği anımsatarak, AB'nin Türkiye'ye bu konuda daha fazla mali ve teknik katkı sağlamasını talep ettiği açıklandı.

Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian Erdoğan-Macron görüşmesine ilişkin parlamentoya bilgi sunarken, Türkiye'nin Fransa ve AB'ye karşı söylemlerinde artık hakaret olmayacağı güvencesi verdiğini söyledi. Le Drian; "Artık hakaret yok ve söylemler daha güven verici. Ancak somut adımların atılması gerekiyor. Türk sondaj gemilerinin Doğu Akdeniz'deki sondajları sonlandırması ve Ankara'nın deniz yetki hakları konusunda anlaşmazlık yaşadığı Yunanistan ile müzakereleri yeniden başlatma isteği olumlu işaretler" dedi.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın açıklamalarının dışında, Fransa ve Almanya'dan görüşmelere ilişkin yapılan resmi duyurulara farklılıklar söz konusu. Almanya Türkiye'ye turist göndermekten söz etmiyor. Suriyeli mülteciler için Türkiye'ye daha fazla mali destek konusuna da girmiyor.

AB cephesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Avrupa Konseyi ya da AB'nin düzenleyeceği bir zirveye katılma, içeriye ve dışarıya karşı Avrupa liderleriyle birlikte aile fotoğrafı görüntüsü verme beklentisinin kabul görmediği anlaşılıyor. Bu açıdan Borrell'in zirveye sunacağı raporda gündeme getireceği öneriler Türkiye açısından önemli.

Borrell'in liderler zirvesine sunacağı Türkiye raporu ve önerilerle ilgili Almanya, Fransa ve Avrupa medyasına yansıyan haber ve yorumlarda dikkat çeken bir ayrıntı öne çıkıyor. Buna göre, Josep Borrell'in, Türkiye Cumhurbaşkanı'nın katılımıyla düzenlenecek herhangi bir zirve toplantısının bu aşamada doğru olmayacağını liderlere iletteceği öne sürülüyor.

Borrell'in Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın herhangi bir AB toplantısına davet edilme talebinin, AB liderleri açısından Türkiye'deki antidemokratik uygulamalara, hukuksuzluklara, hak ihlallerine, özetle iktidarın politikalarına onay ve destek anlamına geleceği görüşüyle, bu aşamada herhangi bir zirveye Erdoğan'ın davet edilmemesi tavsiyesinde bulunacağı belirtiliyor.

AB Mart zirvesinde Türkiye için yaptırım kararı çıkmasa da iktidarın beyaz sayfa açma talebi, AB müktesebatına uyum yasalarının hızla çıkartılması, demokrasi ve insan hakları konusunda adımların 2 yıl sonra değil süratle ve hemen atılmasına bağlı. **Aksi halde bir süre sonra pozitif gündem beklentisi de AB tarafından rafa kaldırılabilir!**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kuzey Suriye’de TSK’nın kontrolündeki Fırat Kalkanı harekât bölgesinde yer alan Cerablus ve Bab kentlerine yönelik saldırılar son dönemde artmaya başladı!

Kuzey Suriye’de TSK’nın kontrolündeki Fırat Kalkanı harekât bölgesinde yer alan Cerablus ve Bab kentlerine yönelik saldırılar son dönemde artmaya başladı. Bölgenin hemen güneyindeki Rus ve Suriye ordusu üslerinden gerçekleştirilen füze saldırılarıyla kentlerdeki akaryakıt tesisleri tahrip ediliyor. Şam yönetimine bağlı güçlerle Rusya’nın ortak saldırıları, bölgede yeni hareketlenmeleri beraberinde getirecektir!

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin daha önce yürüttüğü Fırat Kalkanı harekâtı ile IŞİD'ten kurtararak kontrolüne aldığı Cerablus ve el Bab kentleri geçtiğimiz hafta yeniden füze saldırılarına uğradı. Türkiye sınırındaki Cerablus ve biraz daha güneydeki Bab ilçelerinde mazot pazarına ve ilkel rafinerilerin bulunduğu kesimlere yönelik balistik füze saldırılarında 4 kişi ölürken, 28 kişi de yaralandı. Yaralılar Türkiye'deki hastanelere getirilerek tedavi altına alındı.

Füzelerin ateşlendiği bölgenin Halep'teki Kuveyris üssü olduğu belirtilirken, bu üs bölgesinin Suriye ordusu ve Rus birliklerinin kontrolünde olduğu, üste de Suriye ve Rus askerlerinin yer aldığı kaydediliyor. Dolayısıyla TSK ve TSK destekli Özgür Suriye Ordusu (ÖSO)-Suriye Milli Ordusu (SMO) kontrolündeki iki kente yönelik saldırılar Esad güçleri ve Rus ordusu kaynaklı.

Son bir ay içerisinde TSK kontrolündeki Fırat Kalkanı harekât bölgesine ve Cerablus, Tarhine ve Bab kentlerine yönelik füze saldırıları, son bombardımanla birlikte beş oldu. İktidarın bu saldırılar konusunda Rusya'ya tepki göstermemesi sessiz kalması dikkat çekici! Füze saldırılarının ağırlıkla akaryakıt tesislerini, bölgede mazot pazarı olarak bilinen kesimleri ve ilkel yöntemlerle mazot üretilen seyyar rafinerileri hedef alması, saldırılar sonrasında da büyük çaplı yangınlarla kentlerin tahrip olması, can kayıplarının yaşanması kanımca TSK'yı ve kontrolündeki bölgede yaşayanları tacize yönelik.

Suriye ordusu ve birlikte hareket eden Rusya birlikleri, bölgedeki petrol ve akaryakıt ticaretiyle, sevkiyat yollarını kendi kontrollerinde tutma çabasında. Bunun yanı sıra TSK'nın bu bölgelerdeki etkinliğini geriletme amaçlı olarak da bu saldırıları gerçekleştirerek, bölgedekileri göçe zorlamak, kentleri boşaltarak Esad rejiminin kontrolüne bırakılmasını sağlamak istiyor olabilirler.

Cerablus ve Bab'a yönelik füze saldırılarının artması, Afrin'de canlı bomba, bomba yüklü araç saldırılarının yaşanması önümüzdeki yakın süreçte Fırat'ın doğusu ile batısında, özellikle TK kontrolündeki bölgelerde yeni hareketlenmelerin, çatışmaların işaretleri olarak değerlendirilmeli.

ABD'nin de bölgede yeni üsler kurmaya, birliklerini takviye etmeye yönelmesiyle birlikte bu hareketlenmelerin daha da hızlanması beklenmelidir. **ABD-RUSYA** arasında Kürtlerle ilgili ortak tutum izlenmesi yönünde temasların olumlu yönde ilerlediğine ilişkin olarak çıkan haberler, Türkiye'ye karşı yeni bir hamlenin işareti olarak da görülebilir.

DIŞ POLİTİKA'DA ÖNCELİKLERİMİZ

Bu ayın en önemli konusu, 25-26 Mart tarihlerinde gerçekleşecek olan AB Konseyi Liderler Zirvesi.

İktidar tarafından bir çalışma yapıldı ve AB ile pozitif gündemin kalıcı hale gelmesi için İnsan Hakları Eylem Planı açıklandı.

Bu planın insan hakları boyutuyla ilgili görüşlerimizi partimizin yetkilileri zaten açıkladılar ve dile getirdiler. Ben bu planı AB ile Türkiye arasındaki ilişkiler açısından değerlendireceğim.

Önce hatırlatmak isterim: İnsan Hakları Eylem Planının Uygulanmasını Ve Raporlanmasını Destekleme Projesi, Yatay Destek-II Programı kapsamında Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından finanse ediliyor.

Yatay Destek Programı'nın tamamına ayrılan bütçe yaklaşık 41 Milyon Avro, bunun %85'i Avrupa Birliği tarafından, %15'i Avrupa Konseyi tarafından karşılanıyor. İnsan Hakları Eylem Planı ile ilgili Projenin toplam maliyeti ise 1,2 milyon Avro yani bütün bu 1,2 milyon Avro 128 sayfalık bir eylem planı açıklamak için kullanıldı.

Ülkemizde insan hakları savunmanın ne kadar zor olduğunu ve bunun bedelinin ne kadar ağır olduğunu hepimiz biliyoruz, ancak içeriksiz bir raporun ne kadar pahalı olduğunu da bu iktidar sayesinde anlamış olduk.

Biliyorsunuz Avrupa Sayıştay'ı daha önceki eleştirilerinde AB üyeliğine hazırlık amacıyla Türkiye'ye yapılan mali yardımlarda yıllardır hatalı davranıldığını açıklamıştı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu eleştirilerde de, mali yardımların yeterli koşullara bağlanmadığı, yargı bağımsızlığı, basın özgürlüğü ve sivil toplumun güçlendirilmesi projelerine yapılan yardımların etkisiz kaldığı hep dile getirilmiştir.

İktidarın açıklamış olduğu 128 sayfalık İnsan Hakları Eylem Planı'nın aynı eleştirileri yeniden gündeme getirmesi çok büyük bir tehlike olarak önümüzde durmaktadır. Zira İktidarın insan hakları konusunda samimi bir iradeye sahip olmadığı ortadadır. Bu rapor, hem insan hakları mücadelesini zayıflatıyor hem Türkiye'ye yapılacak mali yardımların geleceğini de çok ciddi bir şekilde risk altına sokuyor.

Eylem planının kaynak sağlayıcılarının AB ve Avrupa Konseyi olmasını özellikle önemsiyorum. Şu açıdan önemsiyorum, bu aslında "insan haklarının bir iç mesele" olmadığına anlaşılması açısından da fevkalade önemlidir. İktidar hem bu fonlardan faydalanıp, uluslararası kuruluşlardan yardım alıyor hem de insan hakları bizim iç meselemizdir diyor açık bir ikiyüzlülüktür.

Belgenin giriş kısmında şöyle bir ifade var ona dikkatinizi çekmek isterim:

"Bu özellikleri çerçevesinde Belge'nin arka planına bakıldığında insan hakları hukukunun evrensel standartları öne çıkmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) içtihatları ve Avrupa Birliği müktesebatı da söz konusu insan hakları hukukuna ilişkin standartları sürekli yükselten bölgesel düzeyde uluslararası enstrümanlardır."

Yani, kararlarını uygulamadığınız AİHM'in içtihatları insan hakları hukukuna ilişkin standartları sürekli yükselten bölgesel düzeyde uluslararası enstrüman olarak belirtiliyor.

Şimdi sormak lazım AİHM mahkemesinin içtihatlar insan hakları hukukuna ilişkin standartları sürekli yükselten bir araç ise o zaman neden mahkemenin kararlarını uygulamıyorsunuz?

İktidar insan haklarını sadece yüzeysel bir şekilde ele almaktadır, yani sadece makyajlanmış bir eylem planı açıklamıştır.

Biz AB konusunu yüzeysel değil yakından ve ciddiyetle takip ediyoruz. Makyajlanmış eylem planlarıyla Türkiye'nin AB hedefinin ikna edici olacağına inanmıyoruz.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu CHP'nin AB vizyonunu özetleyen bir mektubu tüm AB ülkelerine gönderdi. 1963'te Ankara Antlaşması'nı imzalamak suretiyle Türkiye'nin AB yolculuğunu başlatan parti olarak önümüzdeki günlerde AB vizyonumuz ile ilgili tutumumuzu açıklayacağız. Bunu da şimdiden belirtmek isterim.

Gündemimizdeki diğer bir konu Mısır.

Mısır'ın Doğu Akdeniz'de hidrokarbon faaliyetleri için çıktığı ihalede ilan ettiği alanı 28. meridyenin doğusunda, yani Türkiye'nin 2019 yılında Birleşmiş Milletler'e bildirdiği Türk kıta sahanlığının güney sınırında sınırlandırmasıyla birlikte iktidar 7 yıldır küsmüş olduğu Mısır'ı yeniden keşfetti.

Fakat bu durumun evveliyatı var. 6 Ağustos tarihli anlaşmayla Yunanistan ve Mısır, Doğu Akdeniz'de deniz sınırlarını belirlemişti ancak Kahire yönetimi Atina'nın girişimlerine karşın sınır çiziminin Meis Adası'ndan başlatılmasına karşı çıkmıştı. Yunanistan'ın da böylece adaların otomatik olarak kıta sahanlığı yarattığı tezinden geri adım atmış olduğu görüntüsü belirmişti.

Biz CHP olarak daha o zaman Mısır'ın diplomasi masasını devirmediğini hatırlattık. Diplomatik ilişkilerin normalleşmesi konusunda ne zaman adım atılacağını sorgulamak üzere Dışişleri Bakanlığına bir soru önergesi verdik.

Bu soru önergemize olumlu bir cevap alamadığımız gibi, aradan geçen neredeyse 9 aylık süre zarfında da Mısır'la ilişkiler konusunda hiç bir adım atılmadı.

Bildiğiniz üzere, Mısır ile Katar dahi karşılıklı büyükelçilikleri tekrar açmaya karar verdiler ve 3,5 yıllık aradan karşılıklı uçuşlar yeniden başladı.

Dış politika kişisel husumetlerle yürütülecek bir alan değildir. Dış politika devletlerarası ilişkiler alanıdır ve devletler de kişilerden büyüktür.

Mısır, Doğu Akdeniz'in en önemli ülkesi ve aktörüdür. Mısır ile ilişkiler, ulusal çıkarlarımız gereğince ideolojik takıntılarla belirlenemeyecek kadar önemlidir. Mısır ile ilişkilerimiz yeniden büyükelçilik seviyesine yükseltilmeli ve görüşmelere derhal başlanmalıdır. **Bunu yapmayı ertelediğiniz her saniye, Doğu Akdeniz'de başka aktörlerin çizdiği yol haritalarına karşı sadece "tepki" göstermekten öteye geçmez.**

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bir ekleme daha yapayım: Mısır'ı sadece Akdeniz'de deniz yetki alanları açısından bir muhatap olarak görmek son derece eksik bir yaklaşım olur çünkü bunu yaptığınız taktirde ne doğru dürüst bir Doğu Akdeniz ile ilgili bir stratejiniz olduğuna inandırıcı bir izlenim verirsiniz ne de doğru dürüst bir Afrika politikanız olduğu hakkında ümit verirsiniz. Türkiye bu tür dar görüşlü dış politika yaklaşımlarından bir an önce kendini kurtarmalıdır.

Suriye ile ilgili olarak da bazı görüşleri belirtmek isterim.

Biliyorsunuz 5 Mart 2020 tarihli Moskova Mutabakatı birinci yılını tamamladı, tamamladı ama Rusyaların Suriye'nin kuzeyinde Fırat Kalkanı Harekatı sınırları içerisindeki Cerablus ve Bab ilçelerine iki ayrı füze saldırısı düzenlediğini geçtiğimiz günlerde gördük.

Hatırlatmak isterim, 16-17 Şubat tarihinde gerçekleşen Soçi Zirvesi'nde de, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Suriye Özel Temsilcisi Aleksandr Lavrentyev Suriyeli muhaliflerin heyetleriyle çok detaylı bir görüşme gerçekleştireceklerini belirtmişti,

Şöyle demişti Lavrentyev:

“Onlarla radikal gruplardan ayrılmaları gerektiğini konuşacağız. Özellikle de İdlib'deki gerilimi azaltma bölgesinde bulunan, şu anda bu bölgeyi kontrol eden ve temas hattındaki durumun istikrara kavuşturulması amacıyla Rusya ile Türkiye arasında varılan anlaşmaları engelleyen gruplardan” diye bahsetmişti.

Lavrentyev Suriyeli muhaliflerin durumun kontrolünü ele almaya ve bölgeyi teröristlerden arındırmaya çalışması vaktinin geldiğini belirtmiş. Türkiye bu saldırıya neden ses çıkarmadı? Bunu vahim ve fevkaledede düşündürücü buluyorum. 5 Mart tarihinde gerçekleşen saldırı İdlib'e yeni bir harekâtın başlangıcı veya habercisi olabilir.

Böyle bir senaryonun gerçekleşmesi ise hem ülkemizin güvenliğini ve Mehmetçüğümüzün hayatını riske atacak hem yeni bir göç riskiyle karşı karşıya kalmak dahil olmak üzere bir çok tehlikeli gelişmeye de kapı açacaktır.

Biliyorsunuz Suriye, Birleşik Arap Emirlikleri ile ilişkilerini yeniden tesis etti. Son olarak da daha dün Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Suriye'nin artık Arap Birliği'ne dönmemesinin vakti geldiğini belirtti. Yani Arap alemi Suriye ile birleşmek, bütünleşmek ve kucaklaşmak üzereyken Türkiye'nin Suriye politikası hala ikircikli bir şekilde devam ediyor. Zannedersem Türkiye'nin de Suriye ile ilgili politikasını ciddi bir şekilde gözden geçirme zamanı gelmiştir.

Suudi Arabistan başta olmak üzere Körfez ülkeleri ve Mısır, Katar'a karşı 3,5 yıldır devam eden siyasi ve ekonomik ambargolarını Ocak ayında kaldırdılar. Ancak benzer ambargo Türkiye'ye karşı da uygulandığı halde Türkiye ile ilgili herhangi bir gelişme olmadı.

TÜİK verileri göre, Suudi Arabistan'ın Türk mallarına dönük fiili boykot başlattığı 1 Ekim 2020 tarihinden 31 Ocak 2021 tarihine kadar olan dönemde Türkiye'nin Suudi Arabistan'a ihracatı toplamda geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 58 düşüş göstermiş ve 965 milyon dolardan 401 milyon dolara gerilemiş. Şubat 2021'de ise Türkiye'nin Suudi Arabistan'a ihracatı, geçen yılın aynı ayındaki rakamlara göre, yüzde 93 düşüş göstermiş ve 21 milyon dolara kadar gerilemiş.

Suudi Arabistan ile ihracatı başlatmak için hangi adımların atıldığını buradan sormak isterim. Bu boykotun ve Türk Vatandaşlarının mağdur olmasının önüne geçmek için hangi önlemler alınmaktadır? Bunu öğrenmek istiyoruz.

Son olarak Libya ile ilgili bazı gelişmeler var onlardan a söz etmek istiyorum.

Libya Ulusal Birlik Hükümeti Başbakanı Abdulhamid Dibeybe'nin kabinesi, Sirte kentinde düzenlenen oturumda Temsilciler Meclisi'nden güvenoyu aldı.

Dibeybe'nin 26 bakanın yer aldığı kabinesine 133 Temsilciler Meclisi üyesinin 132'sinden geçer oy, birinden ise çekimser oy geldi.

Libya'daki gelişmelerin BM yol haritasında ilerlemesinden memnuniyet duyduğumuzu özellikle belirtmek istiyorum ancak bu oylamanın Suheyraat Anlaşması uyarınca meşru kabul edilen Temsilciler Meclisi'nde yapılmış olmasını da özellikle dikkatinize getirmek isterim.

İktidarın daha önce temas kurmadığı Temsilciler Meclisi ile ilişkilerin başlatılmasının zamanı da artık gelmiştir. İktidar daha önce sadece Serrac hükümeti ile kurduğu tek taraflı ilişkiden artık Libya'da vazgeçmelidir.

CHP'NİN BUHRANDAN ÇIKIŞ STRATEJİSİ

Buhran Bir Günde Çıkmadı

Milletimiz, ülkemiz büyük bir buhran yaşıyor. Bir yanda “ekonomik kriz”, diğer yanda “devlet krizi” ve bir de bunun üstüne gelen “salgın”, milletimizi perişan etti, ediyor. Tabii bu buhran bir günde olmadı. Bunun bir safahatı, bir geçmişi var. Hafızayı beşer nisyan ile maluldür derler. Onun için hafızaları tazelemekte de her zaman yarar vardır.

Güven Veren Bir Programı Önlerinde Buldular

AK Parti bundan tam 19 yıl önce 2002’de, büyük bir ekonomik krizin ardından hükümete geldi. Koltuğa oturduğunda, tüm dünyaya güven veren, güçlü bir ekonomik programı önünde buldu. Ekonomide yol temizliği yapılmış. 1990’ların kiri pası büyük ölçüde temizlenmiş, batık bankalar sistemden ayıklanmış, ekonomi yeniden büyümeye başlamıştı. Uluslararası kabul görmüş, saydamlık ilkelerine uyan, tüyü bitmedik yetimin hakkını koruyan, bir Kamu İhale Kanunu çıkarılmıştı. Siyasetçinin, ekonominin günlük işleyişine müdahalesini engelleyecek, düzenlemeler yapılmıştı. Mali disiplin, güçlü özerk kurumlar, içsel tutarlılık, öngörülebilirlik, yönetimde liyakat ve saydamlık, ekonomide güven duygusunu yeniden güçlendirmişti.

Kral Olmak İsteyenler, Kural Tanımadı

Milletimiz krizden çıkmak, 1990’ların kirinden, pasından arınmak için, büyük bedeller ödedi. Ben de bu programın teknik çalışmalarını yürüten takımda, Hazine Müsteşarlığı yaptım. O günlerde attığımız çapalar bundan sonra hep sağlam kalır diye düşünmüştüm, onun için de “Türkiye gemileri yaktı. Artık geriye dönüş yok” dedim. Ama yanılmışım. Ülkeye Kral olmak isteyenler, kural falan tanımadılar, ülkede taranmadık tek bir çapa bırakmadılar. Kuralsızlık ve çürüme, Kamu İhale Kanunu’ndan başladı. 2003’ten sonra bu kanunda, tam 58 defa değişiklik yapıldı. Yani kanun, ortalama her dört ayda bir değiştirildi. İkincil mevzuattaki değişiklikleri saymak ise mümkün değil.

Küresel Sermaye Bolluğu Hatalarını Örttü

Atalarımız “Bir dirhem et, bin ayıp örter” der. Erdoğan’ın şahsım hükümetlerinin ekonomideki ayıplarını da, 2002’den sonra başlayan ve bize benzeyen tüm ekonomilere akan, o güne kadar görülmemiş, küresel sermaye bolluğu örttü. 2008-2009 yıllarında, küresel krizle birlikte para muslukları kapandı. Ama 2009’dan sonra, bizim gibi yükselen ekonomiler için o musluklar tekrar ardına kadar açıldı. Gelişmiş ülke merkez bankalarının, 2008’in ilk aylarından 2013 ortalarına kadar, piyasalara sürdüğü 6 trilyon dolar, bize benzeyen ekonomilere el oldu aktı.

Ekonomiyi Borçla Şişirdiler

Erdoğan’ın şahsım hükümeti bu yalancı bahara kandı, ekonominin yapısal dayanıklılığını artıracak adımlar atmak yerine, borçla ekonomiyi şişirdi. Bunu da büyüme zannetti. Ekonomide daha önce inşa edilen tüm koruma kalkanlarını indirdi. Döviz geliri olmayan şirketlere, 2009’da dövizle borçlanma izni verildi. Kendilerini çok uyardık. “El atına binen tez iner” dedik. Bizi dinlemediler. Türk şirketleri 2009’dan itibaren, Dünyada, yabancı para cinsinden borcu en hızlı artan şirketlerin arasında ön sıralarda görülmeye başlandı. Ülke döviz kurundaki dalgalanmalara karşı, son derece hassas hale geldi. O günden itibaren, dünyanın en kırılğan beş ekonomisi arasından hiç çıkmadık. Ekonomi baş aşağı gitmeye başladı.

FETÖ’yle Aynı Yağmurda Islandılar

Diğer taraftan, bugün yaşadığımız derin devlet krizinin taşları, 2008-2009’dan sonra tarafından döşendi. Ergenekon ve Balyoz davalarıyla, yurtsever, liyakatli komutanlarımız tasfiye edildi. 12 Eylül 2010 Referandumunda, bugün “FETÖ”, “terör örgütü” dedikleri ortaklarıyla birlikte, “Ölüleri mezarından kaldırıp” Anayasa’yı değiştirdiler. Sonrasında, ülkemizin; “Askeriyesi”, “Adliyesi”, “Mülkiyesi” tamamen FETÖ terör örgütüne teslim edildi. Bunlar yaşanırken kendilerini hep uyardık. Bizi dinlemediler. Onun yerine Pensilvanya kapılarını tavaf etmeyi tercih ettiler. 2013’te “yolsuzluk dosyaları” ortalığa saçıldı. Aynı yağmurda beraber islanan ortakların arası da açıldı.

Dolmabahçe’de Kurulan Masa, Valilere Verilen Talimat

2014’ten itibaren de Erdoğan’ın tek bir önceliği oldu: “Tek Adam Vesayet Rejimini inşa etmek.” Bunun için İmralı’da, Dolmabahçe’de masalar kuruldu. Erdoğan masalarda kimin nerede oturacağına kadar ilgilendi. Yetmedi, “Terör örgütünün faaliyetlerine müdahale etmeyin” diye, valilere talimat verdi. Biz uyardık: “Böyle

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

gizli saklı iş tutmayın. Bu mesele çözülecekse, Gazi Meclis'te çözülecek" dedik. Bizi dinlemediler. Erdoğan ne zaman ki, "Seni başkan yaptırmayacağız" sözlerini duydu. Kendi kurduğu masayı dağıttı.

Demokrasinin Genleriyle Oynadı

7 Haziran 2015 seçimlerinde, milletimiz kendisine tek başına iktidarı vermedi. Erdoğan, koalisyon görüşmelerini yokuşa sürmek için, elinden geleni yaptı. Bir yandan da ülke tarihinin, en karanlık ve en kanlı dönemlerinden biri yaşandı. Başkent'in ortasında Gar Meydanında bombalar patladı. Ülkemiz kana bulandı. Millet'in güvenlik endişeleri, özgürlük ve refah taleplerinin önüne geçirildi. Kasım ayında seçim tekrarlandı. Erdoğan demokrasinin genleriyle oynayarak, kaybettiği seçimi 5 ay sonra kazandı. Bir yıl sonra da Erdoğan'ın eski yol arkadaşları, hain bir darbe girişimine yeltendi. Milletimiz o gece devletini sokaklardan topladı. Türkiye görülmemiş bir devlet krizinin içine düştü.

Hain Darbeyi Lütuf Olarak Gördü

Erdoğan tarafsız bir Cumhurbaşkanı olarak, tüm milletle kucaklaşmak yerine, tek adam vesayet rejimini inşa etmek, Partisinin Genel Başkanlığını yeniden ele geçirmek, Şahsım Hükümetini kurmak için, 15 Temmuz'u siyasi bir lütuf olarak gördü. Şerden hayır çıkarmak yerine, 20 Temmuz'da OHAL ilan etti. Sivil darbe oldu. Tüm evrensel demokrasi kurallarına aykırı olarak, OHAL koşullarında yapılan, 16 Nisan 2017 Mühürsüz, Şaibeli Referandumuyla, Anayasamız bir kez daha değiştirildi. Anayasa ile beraber en az 100 yıllık Hükümet sistemimizde değişti. Milletten "Verin kardeşinize şu yetkiyi, ondan sonra faizle, şununla, bununla nasıl uğraşılır" diye oy isteyen Erdoğan, 24 Haziran 2018'de çok istediği Şahsım Hükümetine kavuştu.

Güçsüz Ekonomi Bir Tweetle Sallandı

Ama bütün bu yapılanlardan sonra, Erdoğan'ın dostum dediği Trump'ın, attığı bir tweet mesajı, borç yükü altında ezilen, içsel dayanıklılığını yitirmiş bir ekonomide, kuralsızlıkla, disiplinsizlikle, liyakatsizlikle malul bir devlet düzeninde, ciddi bir ekonomik dalgalanmayı tetiklemeye yetti.

Hatalar Üst Üste Geldi

15 Temmuz'u "Allah'ın bir lütufu" olarak gören Erdoğan, 15 Temmuz'dan sonra, zaten hiçbir zaman sevmediği, kuraldan, saydamlıktan, hesap vermekten de tamamen uzaklaştı. "Liyakat değil, sadakat" dedi. Paralel bütçelerle, Varlık Fonlarıyla, adrese teslim ihalelerle, Kamu Özel İşbirliği böyle dolarla, dövizle garanti verilen Kamu Özel İşbirliği projeleriyle mali disiplini alt üst etti, bitirdi. En sonunda Merkez Bankası kasasında duran, millet'in hini hacette kullanılacak yedek akçesi de, döviz rezervleri de bu keyfilikten nasibini aldı. Merkez Bankası'nın kasasındaki 128 milyar dolar, buhar oldu. Bu işlerden sorumlu Damat Bakan da istifa edip yok oldu. Merkez Bankası daha önce de, döviz piyasalarına müdahalelerde bulunmuştu. Doğrudan müdahalelerde bulundu, ihaleler düzenledi. Ama bunların hepsini kamuoyuyla paylaşmıştı. Ama 27 Nisan 2016'dan sonra, bu ülkede Merkez Bankası da hükümet gibi hesap vermez oldu.

Bu Hesabın Peşindeyiz

Biz, "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kasası, Recep Tayyip Erdoğan'ın ya da damadının şahsi kasası değildir" dedik. Yapılan "Bu işlemlerin hesabının, satılan bu dövizlerin hesabının mutlaka millete verilmesi gerekir" dedik. O gün bugündür de bu hesabın peşindeyiz. Dün açıklandı... 26 Şubat itibarıyla Merkez Bankası'nın Net Rezerv Hesabı 42,5 milyar dolar açık veriyor. Yetkililer, "Rezervler istikrar kazandı" diyormuş. 40 milyar dolardan fazla açık veren bir rezerv hesabı söz konusuysa, istikrar bunun neresinde?

"Milleti Uçuracak" Dedikleri Rejim, 241 Milyar Doları Uçurdu

Bu buhran bir günde çıkmadı. Bu millet Erdoğan'ın istediği her yetkiyi kendisine verdi. Ama Erdoğan'ın Şahsım Hükümetiyle beraber, hem ekonomik kriz, hem de devlet krizi her gün daha da derinleşti. Ülkemizin neşesi, huzuru, bereketi kaçtı. İşimiz, aşımız, ekmeğimiz küçüldü. Bunu ben demiyorum. TÜİK'in rakamları diyor. Tek Adam Vesayet Rejiminin inşasına başlandığı 2014'ten bu yana, milli gelirimiz böyle tepetaklak aşağı gitti. 2013'te 958 milyar dolar olan milli gelir, 2020'de 717 milyar dolara kadar düştü. 2008'deki milli gelirin bile gerisine düştük. 13 yıl geri gittik. Erdoğan'ın "milleti uçuracak" diye pazarladığı Tek Adam Vesayet Rejiminin inşa sürecinde, ekonomi sürekli patinaj yaptı. Milli Gelir sürekli geriledi, millet'in cebinden 7 yılda 241 milyar dolar uçtu. Böyle bir gerilemeyi bu millet, bu ülke daha önce hiç zaman yaşamamıştı.

1,7 Milyon Yurttaş İşinden Oldu

Erdoğan'ın Şahsım Hükümeti milletimizin sadece aşını değil, işini de elinden aldı. 2018 yılında bu ülkede çalışanların sayısı 28 milyon 834 bin kişiydi. Bugün bu sayı 27 milyon 140 bin kişiye düştü. Yani Erdoğan'ın

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Şahsım Hükümeti iş başı yaptıktan sonra çalışan, işi gücü olan 1 milyon 694 bin yurttaşımız işinden ekmeğinden oldu. Gerçek işsiz sayısı 11 milyonu aştı. Ve daha da kötüsü işsizlik katılaştı. Milletimizi, yeniden işe giremeye, iş bulamama, eski gelirine ulaşamama korkusu aldı. Bugün bir yıl ve daha uzun süredir iş bulamayan yurttaşlarımızın, işsizlerimiz içindeki payı hızla arttı. 2018’de her 100 işsizden 22’si bir yıl veya daha uzun süre işsizdi. Şimdi bu oran yüzde 25’i aştı. Artık ülkemizde, her dört işsizden biri, bir yıl ve daha uzun süredir işsiz. Bu insanlar ne yer, ne içer? Merak ediyorum sarayın umurunda mı?

Ülke Buhrana Sürüklendi

Erdoğan’ın Şahsım Hükümeti, milletimizi kış gününde soğan, patates kuyruklarına, işsizlik kuyruklarına soktu. Çöp konteynerlerinden, pazar atıklarından beslenen yurttaşlarımızın görüntüleri, vakayı adiyeden oldu. Erdoğan’ın Şahsım Hükümeti döneminde; liyakate değil sadakate değer veren, istişare yerine, “benim aklım herkese yeter” diyen, kurala göre değil, Saray’ın keyfine göre yönetilen ülkemiz, büyük bir buhranın içine sürüklendi.

Enflasyon Uçtu, En Düşük Emekli Aylığı Yerinde Saydı

Milletimiz maalesef hayat pahalılığı altında inim inim iniyor. Tabeladaki enflasyon bu hafta yüzde 15’lerin üzerine çıktı. Türkiye dünyada enflasyonu en yüksek 15 ülke arasına girdi. Rakiplerimiz Nijerya, Haiti, Etiyopya. Ama bu da TÜİK’in makyajlı rakamlarıyla... Resmi enflasyon yüzde 15, ama bağımsız iktisatçıların enflasyonu her ay bunun iki katı, milletin hissettiği enflasyon ise yüzde 50-55. Son bir yılda, Ayçiçek yağı yüzde 55, Mısırozü yağı yüzde 54, Portakal yüzde 54, yumurta yüzde 50, mercimek yüzde 50 zam gördü. Geçen yıl, en düşük emekli aylığını alayış valayişle 1.500 lira yapmışlardı. Şimdi son bir yılda resmi rakamlara göre enflasyon yüzde 15’i geçti ama en düşük emekli aylığı hala 1.500 lira yerinden oynamadı. Aksaray’da emekli bir yurttaşımızın, Genel Başkanımıza söylediği gibi “Böyle bir oyun şeytanın aklına dahi gelmez.”

Millet Kral Değil, Kural İstiyor

Bugün marketlerde bebek mamalarına alarm takılıyorsa, Ayçiçek yağı tek taş pırlanta muamelesi görüyorsa, millet hayat pahalılığı altında inim inim iniyorsa, bunun sorumlusu Erdoğan ve onun Şahsım Hükümetidir. Bu günleri yaşayan Polatlılı bir besicimiz, “Biz Kral istemiyoruz, kural istiyoruz” demişti. İşte bunun adı Anadolu irfanıdır. Hiçbir kural tanımayan Erdoğan, şimdi çıkıyor, “Gelin Anayasayı bir kez daha değiştirelim” diyor. Sayın Erdoğan, ne zaman Anayasa derse hep kazanan o oluyor, kaybeden ise milletimiz oluyor.

Milletin İstiap Haddi Taştı

Milletimiz sabırlıdır. Ama artık milletimizin istiap haddi doldu, taştı. Tek Adam Vesayet Rejiminin ve Erdoğan’ın Şahsım Hükümetinin raf ömrü doldu. Saray, bu hafta “İnsan Hakları Eylem Planı” açıkladı. Millet dönüp, bakmadı. Tınmadı bile. Çünkü milletin artık lafa karnı tok. İcraat görmek istiyor. Esnafımız borç değil, gelir desteği istiyor. Çiftçilerimiz borçlarının faizsiz yeniden yapılandırılmasını istiyor. İşçilerimiz insanca yaşayacağı bir ücret istiyor. İşsizlerimiz iş bekliyor. Gençlerimiz bu ülkede kendilerine yakışır bir gelecek bekliyor. Analar babalar evlatlarının yüzü gülsün istiyor. Bu ülkeyi 19 yıldır kim yönetiyor? Hükümette kim var? Erdoğan. Bu 19 yılda ülkemizde, insan haklarına saygı yoksa, adalet yoksa, hukukun üstünlüğü yoksa, millete hesap verme yoksa, bunun sorumlusu kim? Elbette Erdoğan.

Çiçek Kim, Diken Kim?

İnsan hakları evrenseldir. Herkes doğduğu anda bu haklara sahip olur. Ama 19 yıldır ülkeyi yönetenler insan haklarından, adaletten dem vururken, çiçek ile diken ayırmaktan bahsediyorlar, “Çiçeğe su vermek adalet, dikene su vermek zulümdür” diyorlar. Peki kimin çiçek, kimin diken olduğuna karar vermek hangimizin haddine? Hz. Mevlana ne güzel diyor: “Kardeşim sen düşünceden ibaretsin, geriye kalan et ve kemiksin. Gül düşünür, gülistan olursun, diken düşünür, dikenlik olursun.” Ne demişler, “Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz. Şahsın görünür rütbe-i aklı, eserinde...”

Şahsım Hükümetinin Beyin Ölümünü Gerçekleşti

Sorunları doğru teşhis etmeden, doğru tedavi de olmaz. Sorunun kaynağı bellidir. Sorunun kaynağı; tüm gücü tek bir kişinin elinde toplayan, ülkede denge ve denetimi bitiren, istişareyi kaldırıp, tek aklı, kibri egemen kılan, liyakat yerine sadakati, kural yerine, keyfiliği esas alan, Ucube Tek Adam Vesayet Rejimidir. Artık “Harç bitti. Yapı paydos” deme vakti geldi. İki yılda, bu rejimin, bu hükümetin millete verecek bir şeyi olmadığını hep beraber gördük. Metal yorgunu Şahsım Hükümetinin, artık beyin ölümü gerçekleşti. Milletimizi daha fazla yormayın. “Fişi çekmesi için” bir an önce milletin hakemliğine başvurun.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Nazar Etme Ne Olur, Çalış Senin de Olur

Ama onlar, işi gücü bıraktılar tüm engellemelerine rağmen, milletimize tıkr tıkr hizmet veren CHP belediyelerine, takır, tukur saydırıyorlar. O belediyeler olmasaydı çok açık söyleyeyim, CHP'li belediyeler olmasaydı bugün milletimiz aç kalırdı. Kiskanmayın. Haset etmeyin. Nazar etmeyin. Çalışın sizin de olur.

CHP'ye Ömür Biçmeye Cüret Etme

Sayın Erdoğan, kibre düşüp, kimseye ömür biçmeye kalkmayın. Hele hele Cumhuriyet Halk Partisi'ne ömür biçmeye hiç kalkmayın. Cumhuriyet Halk Partisi avukatlık bürolarında kurulmadı. Sürekli gömlek değiştirenler tarafından da kurulmadı. Bizim partimizde Allah'a çok şükür BOP eş başkanı da yok. Egemen güçlerin mal varlığı üzerinden şantajına boyun eğen Genel Başkan da yok. Cumhuriyet Halk Partisi, Kurtuluş Savaşı meydanlarında, bu ülkenin büyük önderi, Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından kuruldu. 1946'dan sonra sayısız parti geldi, geçti. Ama kökleri Kuvayimilliyeye, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerine uzanan, asırlık çınarımız hep payidar kaldı. 12 Eylül darbesi bile bu çınarı yıkamadı. Bizim tavsiyemiz, CHP'ye ömür biçmeye cüret etmeyin, sayılı günü kalmış Şahsım Hükümetinizi, sebep olduğunuz buhranı, milletimize yaşattığınız acıları hafifletmek için çalıştırın. Şunu da hiç unutmayın; partileri millet açar, millet kapatır.

CHP İktidara Hazır

Biz, kendimize güveniyoruz. Milletimizin sıkıntılarını yakından biliyoruz, bunları bitirmeye talibiz. Ülkeyi yönetmeye hazırız. İktidar Kurultayımızı yaptık. Tüm delegelerimizin oylarıyla, İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamemizi kabul ettik. Vizyonumuzu, ülkemizin sorunlarını nasıl çözeceğimizi bu beyannameyle tüm dünyaya ilan ettik. Ülke yönetiminde temel prensibimiz; "Yurtta barış, dünyada barış" olacaktır. Biz şuna inanıyoruz; birlikten kuvvet doğar. Bu ülkede demokrasiye inanan milletimizle, kimseyi ötekileştirmeden, kimseyi dışlamadan, herkesi kucaklayarak, Yeni ve Güçlendirilmiş Demokratik Parlamenter Rejimi, mutlaka bu ülkeye getireceğiz. Cumhuriyetimizi gerçek demokrasiyle taçlandıracağız. Tarafsız Cumhurbaşkanlığı makamı, milletimizi kucaklayacak, devletimizin birliğini temsil edecek.

Bağımsız Yargı Olmazsa Olmazımız

Bizim yönetimimizde, devlet vatandaşına hesap sormayacak, devlet vatandaşına hesap verecek. Kurallı ve öngörülebilir bir yönetim olacağız. Bunu güçlü kurumlarla yapacağız. Gücü; "Yasama", "Yürütme", "Yargı" arasında dengeli bir biçimde dağıtacağız. Hepsini birbirini denetleyecek. "Bağımsız ve güvenilir yargı" olmazsa olmazımız. Hâkimler Savcılar Kurulu üzerinden, siyasetin gölgesini kaldıracacağız. Hâkimlerin ve Savcılarının işe alımında "Mülakat sistemini" bitireceğiz. Hâkimler ve Savcılar katı bir liyakat sistemiyle işe alınacak.

Ekonominin Üzerindeki Siyaset Gölgesini Kaldıracağız

Ekonominin günlük işleyişi üzerinden siyasetin gölgesini kaldıracacağız. Merkez Bankasının bağımsızlığını güçlendireceğiz. Merkez Bankası Başkanlarının keyfi kararlarla, görevinden alınmasını engelleyeceğiz. Uluslararası kabul gören bir "Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı'nı" hayata geçireceğiz. Siyasetin finansmanını saydamlastıracağız. Kara paranın aklanmasını engellemek için, bu ülkenin dev bir kara para aklama makinasına dönüşmemesi için mevzuatımızı Birleşmiş Milletler standartlarına, uyumlu hale getireceğiz. Dürüst mükellefi ödüllendirecek mekanizmalar kuracağız. Başta Kamu-Özel İşbirliği ve Türkiye Varlık Fonu gibi, bütçe dışı uygulamalara da son vereceğiz.

Dış Politikada İki Aks: Devletin Bekası, Milletın Refahı

Yeni dönemde, büyükelçilik makamını, siyasi arpalık olmaktan çıkaracağız. Bu makamı liyakat ve kariyer makamı haline getireceğiz. Küresel ve bölgesel diplomasiye hız vereceğiz. Dış politikamızı iki stratejik aks üzerine inşa edeceğiz: Devletimizin bekası, milletimizin refahı.

Mersin, Ceyhan, İskenderun Doğu Akdeniz'in Rotterdam'ı Olacak

Biz Doğu Akdeniz'de uluslararası işbirliklerini önemsiyoruz. Milli çıkar ve menfaatlerimize hanel getirmeden, bu bölgeyi, bir refah ve zenginleşme alanı olarak görüyoruz. Türkiye, bu yakın coğrafyamızın en büyük ve en olgun ekonomisi. Körfez ülkelerinden başlayarak, Doğu Akdeniz'e kadar uzanacak "Refah Hilalinde", Türkiye'yi önemli bir aktör haline getireceğiz. Mersin, Ceyhan ve İskenderun Körfezi'ni, tüm Doğu Akdeniz'in Rotterdam'ı yapacağız.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Suriyeliler Güven İçinde Ülkesine Dönecek

Suriye’de normalleşmenin hızlanmasına katkı vererek, misafir ettiğimiz 4 milyon Suriyeliyi güven içinde ülkelerine göndereceğiz. Milli çıkarlarımız ve karşılıklı menfaat temelinde, bölge ülkeleriyle bozulmuş ilişkilerimizi onaracağız. Ortadoğu Barış ve İşbirliği Teşkilatı’nın kurulmasına, öncülük edeceğiz. Dünyadaki dönüşümleri izlemek, ortaya çıkan fırsatları, ülkemizin potansiyeliyle buluşturmak üzere, Başbakanlığa bağlı “Stratejik Planlama Teşkilatı’nı” kuracağız.

Esnaf ve Çiftçinin Borçlarının Faizi Silinecek

Özellikle iki sorun, yakın dönemde ekonomimiz üzerinde baskı yaratacaktır. Bunlardan ilki “katılaştan işsizlik”, ikincisi ise “mali durumu sürdürülemez şirketler.” İşsizliği azaltmak üzere, iddialı bir “istihdam stratejisi” uygulayacağız. Maliye politikasındaki manevra alanını, bu amaç çerçevesinde hedef odaklı ve belirli bir program çerçevesinde kullanacağız. Özellikle küçük esnaflarımızın ve çiftçilerimizin yanında olacağız. Esnafımızı, çiftçimizi borçlarının faizlerini sileceğiz. Borçları uygun vadeyle yeniden yapılandıracağız.

Aile Destekleri Sigortası Kurulacak

Üreteceğiz, birlikte zenginleşeceğiz. Aile Destekleri Sigortası’nı kurarak, herkesin büyüme sürecinden hak ettiği payı almasını, dışlanmamasını sağlayacağız.

Potansiyeli Olan Desteklenecek, Zombi Şirketler Sistemin Dışına Taşınacak

Bankacılık sistemimizi, uluslararası standartlarda stres testleri uygulayarak izleyeceğiz. Mali durumu sıkıntılı, ancak geleceği ve potansiyeli olan şirketlerimizle, küresel değer zincirlerinde yer bulacak şirketlerimizi, Kalkınma Planlarımızdaki öncelikleri de dikkate alarak destekleyeceğiz. Ekonomideki kıt kaynakları çekip, tüketen zombi şirketleri ise sistemin dışına hızla taşıyacak düzenlemeleri yapacağız.

Yeni Kadrolar, Yeni Kurallar, Yeni Kurumlar

Biz tüm bu politika setini “Üç Yeni” ile özetliyoruz. Yeni kadrolar, yeni kurallar, yeni kurumlar! Biz hazırız. Cumhuriyet Halk Partisi hazır. Kendimize güveniyoruz. Artık milletimiz, sandığın önüne gelmesini sabırsızlıkla bekliyor.